

Obsah

I Usnesení, doporučení a stanoviska

USNESENÍ

Výbor regionů

123. plenární zasedání ve dnech 11. a 12. května 2017

2017/C 306/01	Usnesení Evropského výboru regionů Bílá kniha Evropské komise o budoucnosti Evropy – Úvahy a scénáře pro EU27 v roce 2025	1
2017/C 306/02	Usnesení Evropského výboru regionů k návrhu rozpočtu EU na rok 2018	5

STANOVISKA

Výbor regionů

123. plenární zasedání ve dnech 11. a 12. května 2017

2017/C 306/03	Stanovisko Evropského výboru regionů – Budoucnost politiky soudržnosti po roce 2020 „Směrem k silné a účinné evropské politice soudržnosti po roce 2020“	8
2017/C 306/04	Stanovisko Evropského výboru regionů Investice do evropské mládeže a Evropský sbor solidarity . . .	20
2017/C 306/05	Stanovisko Evropského výboru regionů Zlepšit řízení evropského semestru – kodex chování pro zapojení místních a regionálních orgánů	24
2017/C 306/06	Stanovisko Evropského výboru regionů Sociální inovace jakožto nový nástroj pro vytváření růstu a pracovních míst	28
2017/C 306/07	Stanovisko Evropského výboru regionů Místní a regionální rozměr biohospodářství a úloha měst a regionů	32

2017/C 306/08	Stanovisko Evropského výboru regionů Zdraví ve městech: veřejný zájem	37
2017/C 306/09	Stanovisko Evropského výboru regionů Strategie rozšíření EU na období 2016–2017	43
2017/C 306/10	Stanovisko Evropského výboru regionů Podnikání na ostrovech: příspěvek k územní soudržnosti . . .	51
2017/C 306/11	Stanovisko Evropského výboru regionů Nová etapa evropské strategie modrého růstu	57

III Přípravné akty

VÝBOR REGIONŮ

123. plenární zasedání ve dnech 11. a 12. května 2017

2017/C 306/12	Stanovisko Evropského výboru regionů Finanční pravidla pro souhrnný rozpočet Unie	64
---------------	---	----

I

(Usnesení, doporučení a stanoviska)

USNESENÍ

VÝBOR REGIONŮ

123. PLENÁRNÍ ZASEDÁNÍ VE DNECH 11. A 12. KVĚTNA 2017

Usnesení Evropského výboru regionů Bílá kniha Evropské komise o budoucnosti Evropy – Úvahy a scénáře pro EU27 v roce 2025

(2017/C 306/01)

EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ (VR)

1. bere na vědomí bílou knihu Evropské komise o budoucnosti Evropy – Úvahy a scénáře pro EU27 v roce 2025 jakožto významný příspěvek k probíhajícím diskusím o budoucím vývoji Unie, které musejí přinést hmatatelné výsledky před volbami do Evropského parlamentu v červnu 2019 a následujícím obdobím;
2. vítá Římské prohlášení, v němž jeho signatáři uvedli, že budou „spolupracovat na úrovni, na níž je možno dosáhnout skutečné změny k lepšímu, ať již to bude úroveň Evropské unie, vnitrostátní, regionální nebo místní, v duchu důvěry a loajální spolupráce, a to jak mezi členskými státy navzájem, tak i mezi nimi a orgány EU, v souladu se zásadou subsidiarity“;
3. je odhodlán podporovat bezvýhradné respektování základních hodnot úcty k lidské důstojnosti, svobody, demokracie, rovnosti, právního státu a dodržování lidských práv a také naplňování cílů EU, včetně snahy o vytváření stále užšího svazku mezi národy Evropy, jež byly zakotveny ve Smlouvách a v Listině základních práv EU;
4. poukazuje na skutečnost, že předpokládaná důležitá úloha decentralizovaných místních a regionálních orgánů, kterou stanoví Lisabonská smlouva, zatím nebyla z hlediska subsidiarity a zapojení do evropského legislativního procesu plně realizována. Místní a regionální orgány jsou tak takřka stále převážně konečnými adresáty unijních politik a ve skutečnosti nejsou zapojeny do jejich přípravy a ani – a to především – do vypracovávání právních předpisů;
5. připomíná, že politiky a orgány EU nebyly vytvořeny samoúčelně, nýbrž že musejí sloužit občanům, mají-li napomáhat k uskutečnění nadřazených cílů a hodnot Evropské unie. Zdůrazňuje, že se tyto orgány a politiky řídí kompromisy, jež jsou nezbytné pro vyvážení různých zájmů a postojů, a odrážejí výsledky demokratických procesů. Doufá tedy, že při hledání co nejširší shody nepřeváží minimalistické kompromisy, ale budou uplatňována politická řešení vyznačující se společnou solidaritou, což je základní princip jednotné Evropy, a to i v zájmu překonání současného skepticismu a obnovení důvěry občanů v evropský projekt;
6. jakožto politické shromáždění EU místních a regionálních zástupců pokládá za důležité, aby byla rozhodnutí přijímána na úrovni co nejbližší občanům a na základě sdílené svrchovanosti na úrovni EU, aby tak všichni jednotliví občané EU měli lepší možnost ovlivňovat svůj vlastní osud;

7. upozorňuje na nezbytnost hospodářské, sociální a územní soudržnosti v EU a zdůrazňuje, že efektivní a vyvážený hospodářský a sociální rozvoj má zásadní význam pro snižování rozdílů mezi jednotlivými regiony EU. V tomto ohledu představuje politika soudržnosti oblast politiky, která místním a regionálním orgánům nejbezprostředněji umožňuje podílet se na procesu evropské integrace, posilovat solidaritu a poukazovat na výhody členství v EU na místní a regionální úrovni. Politika soudržnosti je nepostradatelnou politikou EU, jež se vyznačuje mimořádnou evropskou přidanou hodnotou. Z toho důvodu se VR zásadně staví proti jakémukoli scénáři budoucnosti EU, který by omezil politiku soudržnosti či ji zcela zrušil, a je konsternován tím, že oficiální dokument Komise může tuto hypotézu vůbec zvažovat;

8. chápe scénáře nastíněné v bílé knize jako varování, jehož cílem je upozornit na rizika a příležitosti pro EU a na to, že žádnou ze součástí tzv. *acquis* nelze považovat za samozřejmost. Zdůrazňuje, že diskuse o rychlosti či intenzitě integrace EU by neměla odvádět pozornost od skutečnosti, že pravou výzvou je zabránit vícesměrné Evropě. Je přesvědčen o tom, že je nutné klást důraz na jednotu a respektování rozmanitosti a místních specifik, které jsou nezbytné pro zajištění udržitelné budoucnosti všem občanům EU;

9. zdůrazňuje, že k jedinečným aspektům Evropské unie patří systém víceúrovňové správy, a vyjadřuje politování nad tím, že tento aspekt nebyl v bílé knize zohledněn. Lituje rovněž toho, že bílá kniha neuvádí územní dopady jednotlivých představených scénářů. Upozorňuje na skutečnost, že se města a regiony obecně vzato těší větší důvěře občanů. Proto se domnívá, že veškeré politické kroky musejí být soustředěny na občany a jejich přání, očekávání a obavy, a zdůrazňuje, že všechny úvahy o budoucnosti Evropské unie a reformy, které z nich vzejdou, musejí probíhat zdola nahoru se zapojením všech úrovní správy. Připomíná nicméně, že postup a duch „unijní“ práce musí ve všech fázích rozhodovacího procesu EU převažovat nad postupem „mezivládním“;

10. schvaluje hlavní prioritní oblasti, jež byly vymezeny v bílé knize a v Římském prohlášení, a je pevně přesvědčen o tom, že Evropská komise jakožto nadnárodní strážkyně dodržování Smluv EU a orgán, jehož úkolem je podporovat obecný zájem Unie, by měla pro tyto oblasti předložit podrobné návrhy. VR je připraven poskytnout politickou odezvu a podněty z místního a regionálního pohledu;

11. za účelem posílení evropské reprezentativní a participativní demokracie vyzývá k přezkumu a zjednodušení evropské občanské iniciativy. Zdůrazňuje, že Evropská komise musí mít právně zakotvenou povinnost nejenom přezkoumávat, ale i zahajovat diskusi o úspěšné evropské občanské iniciativě, která získala 1 milion podpisů, s následným hlasováním v Radě EU a Evropském parlamentu. Navrhuje, aby se prošetřily další způsoby usnadnění účasti na rozhodování v EU ⁽¹⁾;

12. vyzdvihuje několik prvků, které hrají při formulování věrohodného a ambiciózního scénáře pro budoucnost Evropské unie z pohledu regionů a měst rozhodující roli:

12.1 aktivní evropské občanství, které podněcuje výměny a spolupráci s občany a mezi nimi s cílem posílit evropskou identitu a pocit odpovědnosti za evropský projekt;

12.2 uplatňování zásad partnerství, víceúrovňové správy a subsidiarity ve všech oblastech politiky a podněcování spolupráce mezi všemi složkami společnosti s cílem vytvořit demokratičtější, účinnější a zreformovanou EU;

12.3 posílení sociálního rozměru EU a hospodářské a měnové unie. Očekává, že legislativní návrh ohledně evropského pilíře sociálních práv umožní řešit otázky pracovních práv a pracovní mobility na měnícím se trhu práce při současném respektování zásady subsidiarity. Tento návrh by neměl mít povahu „měkkého práva“, jež doplňuje stávající *acquis*, ale měl by obsahovat stejně účinná opatření, jaká jsou přijímána v případě hospodářské a měnové unie. To by přispělo k tomu, aby občané ve větší míře vnímali EU jako sociálnější a schopnou řešit jejich problémy;

⁽¹⁾ Usnesení Zlepšení fungování Evropské unie: Lisabonská smlouva a období poté (RESOL-VI/005).

12.4 zcela odpovědná a transparentní EU, v níž mají občané jasný přehled o tom, kdo má v Evropské unii přijímat rozhodnutí a kdo za ně nese politickou odpovědnost, a kde všechny úrovně správy nesou svůj díl odpovědnosti za přijímání a provádění rozhodnutí;

12.5 komplexní, přiměřeně financovaná, dlouhodobá a věrohodná strategie pro dosažení a posílení základů hospodářské a sociální soudržnosti a konvergence mezi regiony v EU a pro zajištění vzestupné sociální konvergence, jejímž základním kamenem by byla bezpečnost osob a v jejímž rámci by byly cíle OSN v oblasti udržitelného rozvoje začleněny do krátkodobých a střednědobých programů EU a byla by prováděna opatření v souladu s parametry Agendy pro udržitelný rozvoj 2030;

12.6 větší zapojení regionů do evropského rozhodovacího procesu, a to do vypracovávání právních předpisů a politického rozhodování, jakož i do provádění a šíření, je nezbytnou podmínkou pro pozitivní a skutečnou evropskou integraci a zvýšení důvěry evropských občanů. Proto by bylo v očekávání nového evropského politického a institucionálního rámce vhodné zvážit také možnost vytvoření zastupitelské zákonodárné komory regionů a orgánů územní samosprávy;

12.7 sociální EU, která by prosazovala rovnost žen a mužů a rovná práva a příležitosti pro všechny, potírala by nezaměstnanost, diskriminaci, sociální vyloučení a chudobu, EU, v níž by se mladým lidem dostalo nejlepšího vzdělání a odborné přípravy a v níž by mohli studovat a nalézt práci kdekoli v rámci celého kontinentu, EU, jež by chránila naše kulturní dědictví a podporovala kulturní rozmanitost;

12.8 inovativní, digitální a podnikavá Evropa, v níž města a regiony podporují a napomáhají vytváření nových pracovních míst a udržitelného růstu, obzvláště ve prospěch mladých lidí;

12.9 rozpočet EU založený na skutečných vlastních zdrojích, který odpovídá cílům EU a posiluje úlohu veřejných a soukromých investic při podpoře růstu a zaměstnanosti ve prospěch občanů EU;

12.10 hlubší, spravedlivější a inkluzivnější evropská měnová unie, která má k dispozici potřebné politické nástroje, aby bylo možné zamezovat asymetrickým šokům a podporovat sociální, hospodářskou a územní soudržnost, včetně fiskální kapacity doplňující rozpočet EU;

12.11 plně integrovaný prostor svobody, bezpečnosti a práva založený na základních právech, zcela volném pohybu, společné ochraně vnějších hranic a společné politice v oblasti migrace a azylu, která bude respektovat lidská práva a v jejímž rámci budou konkrétním způsobem sdíleny úkoly s ohledem na současnou situaci v oblasti migrace;

12.12 zajištění naprosté transparentnosti a demokratické kontroly na všech úrovních správy při utváření spravedlivých a vyvážených mezinárodních obchodních dohod;

12.13 společná zahraniční a obranná politika a politika sousedství pro dosažení globální stability a úsilí o prosazování hodnot EU; otevřenost ve vztahu k rozšíření, pokud byly splněny příslušné podmínky, ovšem při respektování integrační kapacity EU;

12.14 EU blízka svým občanům a schopná je jasným a srozumitelným způsobem informovat o dosažených výsledcích a budoucích výzvěch;

13. hodlá zahájit zdola vycházející proces ve spolupráci s občany a zvolenými představiteli regionů, měst a obcí EU a s dalšími relevantními zainteresovanými stranami s cílem identifikovat v nadcházejících měsících jejich potřeby a očekávání ve vztahu k EU. Poukazuje na to, že výsledky tohoto procesu spolu s konkrétními doporučeními budou zahrnuty do stanoviska VR s názvem Úvahy o Evropě – hlas regionálních a místních orgánů a obnovení důvěry v Evropskou unii;

14. vyzývá Evropský parlament, aby při volbách do Evropského parlamentu v roce 2019 opětovně uplatnil postup spočívající v navržení hlavních kandidátů, a je připraven pomoci zvýšit povědomí o tomto postupu a jeho důležitosti prostřednictvím své sítě místních a regionálních politických činitelů;

15. je odhodlán přispívat k transparentnímu a demokratickému procesu institucionální a politické reformy, v jejímž rámci bude pozornost soustředěna na občany EU a bude vzata v potaz unijní, celostátní, regionální a místní úroveň správy, tak aby mohly být evropským občanům včas prezentovány výsledky před volbami do Evropského parlamentu v roce 2019;
16. zdůrazňuje, že místní a regionální orgány coby úroveň nejbližší občanům a hlavní poskytovatel veřejných služeb musejí hrát významnější úlohu v rozhodovacím procesu EU, pokud má EU nadále působit v oblastech, jež jsou v pravomoci těchto orgánů. Žádá proto, aby právní předpisy s dopadem na místní a regionální orgány podléhaly souhlasu VR;
17. připomíná, že některé změny, které mohou občané považovat za prioritní, by mohly vyžadovat revizi Smluv, a trvá na tom, že v takovém případě musí být použita metoda konventu podle čl. 48 odst. 3 a že VR by měl mít v takovém konventu plné zastoupení.

V Bruselu dne 12. května 2017.

předseda
Evropského výboru regionů
Markku MARKKULA

Usnesení Evropského výboru regionů k návrhu rozpočtu EU na rok 2018

(2017/C 306/02)

EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ (VR),

— s ohledem na své stanovisko Revize víceletého finančního rámce v polovině období (VFR);

— s ohledem na Usnesení Evropského parlamentu ze dne 15. března 2017 o obecných pokynech pro přípravu rozpočtu na rok 2018 – oddíl III – Komise (2016/2323(BUD));

1. vítá skutečnost, že v přijatém rozpočtu EU na rok 2017 bylo vzato v potaz jeho doporučení na zvýšení investic do výzkumu, inovací a infrastruktury, vyčleňují se v něm dostatečné prostředky na závazky a platby pro Iniciativu na podporu zaměstnanosti mladých lidí a zvyšují se prostředky na vybudování chybějících přeshraničních dopravních propojení⁽¹⁾. Dále však zdůrazňuje, že stále existuje mnoho oblastí, v nichž – zejména kvůli omezené výši rozpočtu EU – k jeho požadavkům přihlédnuto nebylo a kde by další úsilí bylo žádoucí;

2. zdůrazňuje, že je nutné, aby rozpočet EU na rok 2018 poskytl Evropské unii prostředky nezbytné pro řešení naléhavých společných evropských výzev, zejména v souvislosti s migrací, bezpečností, změnou klimatu a hospodářským a sociálním oživením, a tím přinesl konkrétní evropskou přidanou hodnotu evropským občanům;

3. opakuje, že rozpočtu EU stále chybí určitá míra flexibility, díky níž by mohl reagovat na řadu nepředvídaných událostí současně, a že navrhovaný přezkum VFR v polovině období byl navržen tak, aby tuto otázku řešil;

4. lituje, že Radě trvalo tak dlouho, než zaujala postoj vůči návrhu Komise na přezkum v polovině období, a rozpočtový orgán tedy nemohl využít všech opatření, která Komise v rozpočtovém procesu na rok 2017 navrhla. Oceňuje však dohodu, jíž dne 5. dubna 2017 konečně dosáhly Evropský parlament a Rada a jejímž výsledkem je navýšení o 6,009 miliardy EUR (15 % přerozdělení, 85 % nepřidělené zdroje) zahrnující 3,9 miliardy EUR na opatření v souvislosti s migrací uvnitř EU (2,55 miliardy EUR) a na řešení prvotních příčin migrace externě (1,39 miliardy EUR) a také 2,1 miliardy EUR na pracovní místa a růst, pod což spadá 1,2 miliardy EUR na Iniciativu na podporu zaměstnanosti mladých lidí;

5. vítá, že v roce 2017 byly navýšeny finanční prostředky na řešení migrace a uprchlické krize. Požaduje další navýšení fondů, jako je Azylový, migrační a integrační fond (AMIF), Fond pro vnitřní bezpečnost (ISF), Evropský sociální fond (ESF) a Evropský fond pro regionální rozvoj (EFRR), aby bylo možné zajišťovat systematický a udržitelný přístup k řízení migrace a hraničním kontrolám. Opakuje svůj požadavek na usnadnění přímějšího přístupu místních a regionálních orgánů k finančním prostředkům určeným na řízení migrace a integrace. Rovněž navrhuje poskytování dostatečných finančních prostředků na provádění dobrovolného navracení do země původu, jakož i pomoc zemím původu při reintegraci svých znovu přijatých státních příslušníků. Shledává, že rovněž důležité jsou pokyny pro možné synergie mezi stávajícími fondy určenými k těmto účelům;

6. s obavami poznamenává, že v rozpočtu EU pro rok 2017 byly bezprecedentně výrazně sníženy prostředky na platby pro programy politiky soudržnosti a že pouze díky opravnému rozpočtu č. 4 pro rok 2016 se zamezilo ještě výraznějšímu snížení. Zdůrazňuje, že je zcela nezbytné, aby všechny příslušné subjekty vynaložily co největší úsilí pro zrychlení provádění, a že je naprosto zásadní zajistit dostatečné prostředky na platby v roce 2018 s cílem zamezit hromadění dalších nevyřízených plateb. V tomto ohledu vítá předběžný odhad plateb do roku 2020 předložený Komisí v rámci návrhu na přezkum VFR v polovině období. Bude se snažit určit, jaké postupy pro zrychlení míry využití prostředků programů politiky soudržnosti se doposud osvědčily, a informovat o nich rozpočtový orgán;

⁽¹⁾ Prostředky na závazky v bodě 06 02 01 01 „Odstranění úzkých míst, zlepšení interoperability železnic, doplnění chybějících spojení, a zlepšování přeshraničních úseků“ byly oproti roku 2016 zvýšeny o dodatečných 82,28 mil. eur.

7. opakuje, že je vzhledem k důležitosti venkovských oblastí v Evropě nutné posílit finanční podporu EU na rozvoj venkova, a žádá o přímo přístupné finanční prostředky pro evropské zemědělce, kteří byli zasaženi pohromami a různými krizemi⁽²⁾. Zdůrazňuje zejména to, že je důležité posílit opatření zaměřená na zajištění potravinového zabezpečení a podporu zemědělcům, které postihla krize, především ta, jež zasáhla odvětví mléka a mléčných výrobků, ale také odvětví masa a ovoce a zeleniny;
8. vyzývá k tomu, aby byly poskytnuty dostatečné finanční prostředky na posílení politik územní spolupráce s cílem zajistit jejich přínos k dosažení harmonického hospodářského, sociálního a územního rozvoje v celé Evropské unii;
9. vítá návrh Komise prodloužit EFSI do roku 2020, ale trvá na tom, aby byly dále vyjasněny a posíleny synergie s evropskými strukturálními a investičními fondy (ESI fondy). Připomíná, že EFSI 2.0 nemá nahradit stávající fondy EU, a žádá, aby byla vyjasněna definice zásady adicionality a aby se stimulovala zeměpisná vyváženost tím, že se bude podporovat vypracovávání regionálních investičních strategií a využívání investičních platforem. Opakuje, že je rozhodně proti tomu, aby bylo prodloužení EFSI financováno z Nástroje pro propojení Evropy;
10. jak je uvedeno v odstavci 25 stanoviska Výboru regionů SEDEC-VI/008 Reakce EU na demografickou výzvu, požaduje, aby EU usilovala o začlenění demografických otázek do všech oblastí politik, zahrnula do svého rozpočtu položky zaměřené na umožnění rozvoje těchto politik a činností a vytvořila prioritní mechanismy pro ty regiony, kde jsou dopady demografické změny zvláště výrazné;
11. požaduje, aby byla pro program Horizont 2020 v roce 2018 zajištěna přiměřená výše prostředků na závazky, ale s obavami podotýká, že mnoho zúčastněných stran, včetně malých a středních podniků, je kvůli omezeným zdrojům odrazováno od překládání návrhů projektů v rámci programu Horizont 2020;
12. zdůrazňuje potřebu navýšit prostředky pro program COSME s cílem zaručit malým a středním podnikům odpovídající přístup k financování a podpořit vytváření pracovních míst v Unii;
13. vítá záměr Komise vynaložit dalších 500 milionů EUR na prostředky na závazky pro Iniciativu na podporu zaměstnanosti mladých lidí. Kromě toho poukazuje na důležitost nepřetržitého rozvoje systému záruk pro mladé lidi, neboť výsledky dosažené v rámci tohoto programu nemohou být považovány za plně uspokojivé;
14. připomíná, že v roce 2018 bude proveden přezkum Nástroje pro propojení Evropy a programu Horizont 2020 v polovině období a budou předloženy návrhy pro další rámcový program (RP9). Celý tento proces se pojí s vyjednáváním o příštím VFR, proto zdůrazňuje, že v diskusích o vystoupení UK z EU bude nutné řešit mnoho zásadních otázek;
15. vyzdvihuje obrovský úspěch programu Erasmus v řešení problémů mladých lidí s přístupem k vhodnému vzdělání, příležitostí v oblasti odborné přípravy či pracovním příležitostí. Žádá, aby byly vyčleněny odpovídající finanční prostředky na Evropský sbor solidarity. Pokud budou mít mladí lidé možnost získat další dovednosti prostřednictvím práce a dobrovolné činnosti, bude to mít pozitivní vliv na veřejný i na soukromý sektor. Zdůrazňuje tudíž význam spolupráce se soukromým sektorem za účelem spojení veřejných a soukromých prostředků na iniciativy, jako je Evropský sbor solidarity⁽³⁾;
16. zdůrazňuje, že EU by se měla ve velké míře zapojit do plnění svých závazků v oblasti životního prostředí, a to tak, že bude provádět konkrétní a důvěryhodné politiky v oblasti klimatu, které vycházejí ze soudržného regulačního rámce a jsou jim přiděleny dostatečné finanční prostředky. Vyzývá proto Komisi, aby ve svém návrhu rozpočtu na rok 2018 poskytla dostatečné prostředky a provedla průběžné hodnocení pokroku, pokud jde o dosažení cíle výdajů na změnu klimatu ve výši 20 %, který je součástí VFR na období 2014–2020;

⁽²⁾ Usnesení Výboru regionů k návrhu rozpočtu EU na rok 2017.

⁽³⁾ Stanovisko VR COR-2017-00851.

17. s obavami poznamenává, že pokud nebude vynaloženo další výrazné úsilí, nebudou splněny cíle EU v oblasti biologické rozmanitosti na rok 2020. Zdůrazňuje proto, že je důležité rozšířit ochranu biologické rozmanitosti na celý rozpočet EU, zvýšit v souladu s čl. 9 odst. 4 nařízení o LIFE financování soustavy Natura 2000 v rámci současného programu LIFE a zajistit další financování nových opatření v rámci nadcházejícího akčního plánu pro lepší provádění směrnic o přírodě do roku 2020. Zdůrazňuje v této souvislosti, že spuštění nástroje Evropské komise pro vzájemné hodnocení v rámci přezkumu provádění právních předpisů EU v oblasti životního prostředí bude v roce 2018 vyžadovat vyčlenění odpovídajících prostředků z rozpočtu, které by měly doplnit stávající rozpočtové prostředky podporující efektivní provádění právních předpisů EU v oblasti životního prostředí v souladu s programem zlepšování právní úpravy;
18. podporuje návrh Evropské komise zvýšit míru financování na podporu opatření k předvídaní a prevenci velkých přírodních katastrof a obnově po nich v rámci investičních priorit EFRR na 90 %;
19. předpokládá, že Evropská komise spustí v roce 2017 v rámci přezkumu provádění právních předpisů EU v oblasti životního prostředí svůj nástroj pro vzájemné hodnocení, a očekává, že tomuto nástroji budou v roce 2018 přiděleny dostatečné prostředky, aniž by to ohrozilo další oblasti rozpočtu, které podporují provádění právních předpisů EU v oblasti životního prostředí;
20. žádá, aby se finanční prostředky Evropské politiky sousedství určené na spolupráci postupně koncentrovaly na financování projektů na nižší než celostátní úrovni s cílem přizpůsobit finanční prostředky EU potřebám místních a regionálních zúčastněných stran;
21. zdůrazňuje význam využití součinnosti mezi stávajícími fondy, jako je nástroj pro uprchlíky v Turecku (3 mld. eur), nouzový svěřenský fond EU pro Afriku (1,8 mld. eur) či regionální svěřenský fond EU zřízený v reakci na krizi v Sýrii (1 mld. eur), jakož i dalších finančních nástrojů, které by mohly v období 2016–2020 potenciálně poskytnout až 8 mld. eur s cílem splnit závazky vyplývající z dohod. Měla by se prozkoumat i další možná součinnost s ESI fondy;
22. vyzývá Komisi, aby zvážila možnost opětovného zavedení nástroje pro místní správu (LAF) používaného přístupujícími zeměmi a rozšíření oblasti jeho použití i na země Evropské politiky sousedství s přísnými pravidly proplácení, která budou podmínkou pro provádění konkrétnějších, udržitelnějších projektů;
23. požaduje zřízení nástroje Unie pro stabilizaci, aby např. libyjským místním orgánům bylo prostřednictvím programů budování kapacit umožněno posílit jejich vlastní kapacity určené pro poskytování služeb občanům, budovat územní rozvoj a vytvářet pracovní místa. V této souvislosti lze jako o hodnotném nástroji uvažovat o svěřenském fondu, který by byl spravován ve spolupráci s evropskými městy a regiony, a to zejména s využitím inovativních právních nástrojů;
24. požaduje, aby bylo zajištěno financování na program Erasmus pro zvolené místní a regionální představitele, jehož cílem bude zvýšit jejich schopnost vyměňovat si názory a osvědčené postupy se svými partnery s cílem propagovat udržitelný místní a regionální rozvoj;
25. připomíná požadavky na rovné příležitosti při sestavování rozpočtu a žádá, aby byla tato zásada plošně používána v rozpočtu na rok 2018;
26. zdůrazňuje, že je nutné, aby se v návrhu rozpočtu EU na rok 2018 jasně odrazilo hledisko rovnosti žen a mužů, a to v souladu se zásadami, z nichž vychází evropský sociální model v oblasti prosazování této rovnosti;
27. pověřuje předsedu, aby toto usnesení předložil Komisi, Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému účetnímu dvoru a předsedovi Evropské rady.

V Bruselu dne 12. května 2017

předseda
Evropského výboru regionů
Markku MARKKULA

STANOVISKA

VÝBOR REGIONŮ

123. PLENÁRNÍ ZASEDÁNÍ VE DNECH 11. A 12. KVĚTNA 2017

Stanovisko Evropského výboru regionů – Budoucnost politiky soudržnosti po roce 2020 „Směrem k silné a účinné evropské politice soudržnosti po roce 2020“

(2017/C 306/03)

Zpravodaj: Michael SCHNEIDER (DE/ELS), státní tajemník, zplnomocněnec spolkové země Sasko-Anhaltsko při spolkové vládě

POLITICKÁ DOPORUČENÍ

EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ (VR)

Pilíř evropské integrace

1. poukazuje na to, že politika určená k posílení hospodářské, sociální a územní soudržnosti je jednou z nejdůležitějších a nejobsáhlejších politik EU, neboť se zaměřuje na veškeré obyvatelstvo EU v důležitých aspektech jeho každodenního života. Tato politika je rovněž nedílnou součástí Smluv a nepostradatelným pilířem procesu evropské integrace i evropského hospodářského růstu – stejně jako vnitřní trh či hospodářská a měnová unie. Politika soudržnosti jakožto nezbytná protiváha pravidel vnitřního trhu vytváří spravedlivé podmínky hospodářské soutěže a díky strategickým investicím do reálné ekonomiky přispívá k zabezpečení stávajících a ke vzniku nových pracovních míst, zejména tam, kde tradiční trh selhává. Zajišťuje, aby slabší členské státy, regiony a obce vůbec mohly využívat výhod, jež evropská integrace skýtá. Politika soudržnosti tak podstatným způsobem solidárně přispívá k posílení EU obecně a výrazně zvyšuje evropskou přidanou hodnotu, kterou mohou spatřovat všichni občané EU;

2. od vypuknutí hospodářské krize v roce 2007 se rozdíly mezi regiony opět zvětšily mnohem více než rozdíly mezi zeměmi. Tento trend byl analyzován v 6. zprávě o soudržnosti a dále potvrzen nejnovějšími údaji, které poskytla OECD. Politika soudržnosti je proto ve všech svých třech ohledech – hospodářském, sociálním a územním – mnohem aktuálnější než kdykoli předtím. Zároveň potřebuje politika soudržnosti také nové podněty, aby bylo možné účinněji řešit specifické výzvy jednotlivých regionů na základě územního přístupu;

3. domnívá se rovněž, že budoucí politika soudržnosti musí být spojena s posunem k větší solidaritě ve prospěch občanů, aby tak byla obnovena oslabená legitimita EU. Nedůvěra, nesnášenlivost a uzavírání se do vlastních komunit narušují naši společnost a je nutné proti nim bojovat snižováním všech možných nerovností, se kterými se Evropané dennodenně setkávají v běžném životě. Boj proti těmto nerovnostem a také zachování důstojných životních podmínek a dodržování lidských práv však vyžadují koordinovanou činnost na více úrovních, kterou typicky plní právě politika soudržnosti. Tato politika nesmí sloužit pouze k využití příležitostí spojených s technologickým vývojem či změnou klimatu, nýbrž musí rovněž místním a regionálním orgánům umožňovat vytváření příležitostí pro jejich obyvatele;

4. konstatuje, že strategické využívání evropských strukturálních a investičních fondů (ESI fondů) v souladu s decentralizovaným přístupem zdola nahoru v mnoha regionech EU výrazně napomohlo k pozitivnímu hospodářskému, sociálnímu a územnímu vývoji. Četné průzkumy dokládají, že ESI fondy jsou přínosné a hrají důležitou roli při vytváření pracovních míst, udržitelného růstu a moderní infrastruktury a při překonávání strukturálních překážek, posilování lidského kapitálu a zlepšování kvality života. Prostřednictvím pozitivního vývoje a uskutečňování strategických cílů, jež byly dohodnuty v jejich příslušných programech ESI fondů, přispívají místní a regionální orgány podporované v rámci politiky soudržnosti i k dosahování celoevropských cílů v oblasti růstu a ke zviditelnování pozitivního působení procesu evropské integrace;

5. je přesvědčen o tom, že výsledky využívání ESI fondů potvrzují, že politika soudržnosti je s to flexibilně reagovat na cíle strategie Evropa 2020 nebo na nové výzvy, jež momentálně vznikají například v oblasti energetické bezpečnosti, demografického vývoje, migrace a vnějších hranic nebo také v souvislosti s přijímáním uprchlíků. Silná a účinná politika soudržnosti je současně předpokladem pro překonávání krizí. Aby tomu tak zůstalo, musí nová rozvojová strategie sloužit jako rámec pro příští programové období. Mimoto musí být zaručeno, že bude politika soudržnosti v zájmu zachování svého strategického zaměření jakožto stabilního investičního rámce i v budoucnu jednotlivým zemím, regionům a místním orgánům skýtat dlouhodobou jistotu plánování programů a současně bude zahrnovat možnost pozměnit operační programy s cílem lépe se přizpůsobit hospodářskému, sociálnímu a environmentálnímu vývoji. Důležité je rovněž to, aby na politiku soudržnosti byly vyčleněny odpovídající prostředky, tj. aby i po vystoupení Spojeného království z Evropské unie zaujímal v příštím víceletém finančním rámci stejný procentní podíl rozpočtu;

6. zdůrazňuje, že pro posílení jistoty plánování v rámci politiky soudržnosti po roce 2020 je důležité také to, aby měla strategické zaměření, které bude moci sloužit jako referenční rámec pro udržitelný pokrok při dosahování hospodářské, sociální a územní soudržnosti a současně bude v případě potřeby zohledňovat také mezinárodní souvislosti (například cíle OSN v oblasti udržitelného rozvoje a dohodu uzavřenou na konferenci OSN Habitat III) a potřeby regionálních a místních orgánů za účelem zajištění územního přístupu;

7. věří tomu, že budoucnost politiky soudržnosti je neoddělitelně spjata s budoucností celé EU. Silná a akceschopná Unie nutně potřebuje silnou a účinnou politiku soudržnosti a účinné informování občanů EU o jejich výsledcích. Jak dokazují stovky tisíc úspěšných projektů financovaných z ESI fondů, které jsou realizovány po celé Evropě, má politika soudržnosti konkrétní a hmatatelný dopad na kvalitu života občanů, mimo jiné díky tomu, že zohledňuje konkrétní potřeby regionů a obcí a přispěla ke zmírnění důsledků krize. VR se tudíž vyslovuje pro to, aby byla i po roce 2020 politice soudržnosti v EU zaručena významná role, a vybízí k tomu, aby všechny relevantní subjekty na unijní, celostátní, regionální a místní úrovni navázaly úzké partnerství v zájmu uskutečnění tohoto cíle;

8. považuje za nezbytné, aby byl během nadcházející reformy politiky soudržnosti nalezen vyvážený poměr mezi kontinuitou a potřebnou modernizací. Na základě zkušeností z dosavadních programových období je nutné pojmenovat přednosti a nedostatky současné politiky soudržnosti a určit způsoby, jak zvýšit její účinnost. V tomto ohledu má zásadní význam jak plnění úkolů, které jsou stanoveny ve Smlouvách, tak zaměření na dlouhodobé strategické cíle v oblasti inteligentního a udržitelného růstu podporujícího začlenění. Flexibilní provádění politiky soudržnosti v místních a regionálních orgánech má posílit jejich efektivní fungování a úzký kontakt s občany a zvýšit viditelnost EU na místní úrovni. Je nutné, aby byl nadále využíván potenciál politiky soudržnosti jakožto jedné z nejviditelnějších politik EU, a to právě jejím flexibilním prováděním v místních a regionálních orgánech. I nadále zůstává aktuální zpráva Fabrizia Barcy „Program pro reformovanou politiku soudržnosti“ o územním přístupu;

9. spatřuje mimořádný význam politiky soudržnosti v tom, že propojuje strategické úkoly pro řešení výzev na evropské a celosvětové úrovni s dlouhodobými strategiemi rozvoje na regionální a místní úrovni v rámci členských států a jejich realizací na úrovni místní. Politika soudržnosti je tedy – na rozdíl od vnitrostátních strukturálních politik – projevem skutečné evropské solidarity a zabezpečuje harmonický územní rozvoj celé EU;

10. má za to, že základní úkoly a hlavní cíle politiky soudržnosti, které jsou za tímto účelem zakotveny v evropských Smlouvách, a také v nich uvedený popis evropských strukturálních a investičních fondů zůstávají v platnosti, zajišťují, aby byly i v budoucnu plněny úkoly politiky soudržnosti, a umožňují lepší právní soulad a obsahovou koordinaci pro docílení součinnosti, zamezení nedostatkům, překrývání a rozporům a zajištění harmonického rozvoje všech městských a venkovských oblastí. Za tímto účelem je nutné vylepšit integrující funkci společného rámcového nařízení (viz odstavec 71);

11. je toho názoru, že rozvoj venkova v rámci SZP musí být lépe sladěn s ESI fondy, aby byl zajištěn vyvážený přístup k územním aspektům ve prospěch občanů a aby při tom byla zohledněna interakce jednotlivých oblastí;

Jistota plánování díky dlouhodobému strategickému zaměření

12. je toho názoru, že politika soudržnosti se neomezuje na vyrovnávání regionálních rozdílů a skluzu v rozvoji – ačkoli to v souladu s článkem 174 SFEU (snižování rozdílů mezi úrovní rozvoje různých regionů a snížení zaostalosti nejvíce znevýhodněných regionů) bude i nadále jejím prvořadým úkolem –, nýbrž že zároveň musí být strategií na podporu inovací, konkurenceschopnosti a udržitelného růstu v méně rozvinutých, přechodových i v silnějších evropských regionech. Prostřednictvím rozsáhlých investic do hospodářské a sociální budoucnosti regionální a místní úrovně má i v budoucnu přispívat k zaměstnanosti, produktivitě, udržitelnosti a sociální soudržnosti v EU. Priority, jež jsou sledovány v rámci strategie Evropa 2020, napomáhají ve stávajícím programovém období k tematickému zaměření politiky soudržnosti a k její větší orientaci na výsledky. Je důležité, aby existoval evropský rámec. Účinné využívání ESI fondů bude i v budoucnu vyžadovat strategické zaměření, které zaručuje jistotu plánování v rámci politiky soudržnosti a slouží jako rámec pro programování ESI fondů ve prospěch místních a regionálních orgánů. Proto by mělo programové období politiky soudržnosti i nadále trvat sedm let, pokud se to bude shodovat s obdobím příštího víceletého finančního rámce;

13. poukazuje však na to, že strategický přístup na úrovni EU nesmí být příliš nepružný a nesmí ani vést k jednostrannému zaměření na evropské cíle, které se nezabývají skutečnými problémy přímo v jednotlivých oblastech. Politika soudržnosti musí být naopak i napříště schopna řešit na regionální a místní úrovni integrovaným, flexibilním a diferencovaným způsobem místní problémy, a to napříč jednotlivými oblastmi politiky a tématy, v neposlední řadě proto, aby bylo možné reagovat na nové výzvy. Tak jako všechny politiky EU musí i politika soudržnosti přispívat k hlavním cílům EU v rámci úkolů, které má dle Smluv plnit. A stejně tak musí ostatní politiky EU přispívat k realizaci cílů, jež jsou pro politiku soudržnosti stanoveny ve Smlouvách. Za tímto účelem by měl být pro posílení územního přístupu v souladu s víceúrovňovou správou před začátkem nového programového období včas uskutečněn kooperativní dialog mezi příslušnými orgány, které mají na starosti provádění regionální politiky, a odvětvovými politikami (zejména s ohledem na součinnost s odvětvovými programy EU, jako jsou Horizont 2020, COSME atd.) ohledně toho, jak by se daly zamýšlené přístupy vzájemně propojit;

14. vyzývá k vypracování nového společného strategického rámce zahrnujícího všechny politiky a fondy EU s územním rozměrem. Týká se to zejména ESI fondů, ale také nástupců Nástroje pro propojení Evropy, programů LIFE a Horizont 2020 i úvěrových nástrojů, především EFSI a úvěrových politik EIB. Tento rámec by měl zajistit strategickou soudržnost cílů a investic s cílem předejít zdvojování úsilí a nedostatečné koordinaci těchto opatření na unijní i vnitrostátní úrovni;

15. má za to, že správný poměr mezi různými cíli, úkoly a nástroji politiky soudržnosti bude v konečném důsledku muset být nalezen v rámci skutečného trojstranného partnerství, kdy budou Komise, členské státy a regiony a místní orgány spolupracovat při hledání nejvhodnějších řešení v rámci sdíleného řízení. Je nutné co nejlépe využívat možnosti, jež regionálním a místním orgánům dávají jednotlivá nařízení, a během schvalovacího procesu nesmí dojít k jejich opětovnému omezení. Kromě toho je nutné upravit vztah mezi řídicími orgány a Komisí tak, aby mezi těmito dvěma stranami panovala skutečná dohoda o důvěře. VR si přeje, aby se Komise aktivněji podílela na sdíleném řízení. Komise se musí stát opravdovým partnerem při provádění politiky soudržnosti a její úloha se nesmí omezovat na pouhý dohled nad řídicími orgány;

16. žádá, aby proces plánování programů získal podobu partnerského jednání mezi Komisí, členskými státy a regionálními a místními orgány, které mají na starosti řízení operačních programů, v souladu se zásadou subsidiarity. Vyžaduje to, aby příslušné úrovně veřejné správy měly právo vyjádřit při jednáních o financování cílů a priorit svůj názor. Prvky obsažené v kodexu chování pro partnerskou spolupráci by tedy měly spíše tvořit právně závaznou součást budoucích nařízení a být do nich zahrnuty, než být odděleným „kodexem chování“, jehož právní status vzbuzuje pochybnosti;

Přínos pro koordinaci hospodářské politiky

17. je si vědom toho, že stabilizační účinek politiky soudržnosti má ze strategického hlediska značný význam především pro podporu zásadních snah o investování do udržitelného růstu, zaměstnanosti a inovací, které se dotýkají všech členských států;

18. je tedy zásadně pro to, aby byly prostředky EU vedle zvládnání závažných celoevropských výzev, k nimž v současnosti patří například migrace, v zájmu zvýšení strukturální účinnosti zaměřeny na uskutečňování cílů dlouhodobých politických strategií, jež byly dohodnuty v partnerství se členskými státy a regionálními a místními orgány. VR však znovu poukazuje na to, že každoroční postup vydávání doporučení pro jednotlivé členské státy v rámci evropského semestru ještě stále neodpovídá přístupu střednědobého a dlouhodobého plánování programů, který je vyžadován u ESI fondů. Kromě toho nemají doporučení pro jednotlivé země často žádnou objektivní spojitost s programy ESI fondů;

19. z tohoto důvodu je přesvědčen o tom, že je nutné překoncipovat začlenění politiky soudržnosti do národních programů reforem z úrovně EU tak, aby zůstal zachován územní rozměr a aby byl i nadále uplatňován decentralizovaný přístup založený na partnerství. Prvním krokem by mohlo být zahrnutí každoročního „strukturálního dialogu o stavu soudržnosti v Evropě“ do evropského semestru. Je nutné zaručit zapojení místních a regionálních orgánů a sociálních partnerů a také flexibilitu při využívání ESI fondů na místní úrovni. Platí to rovněž pro lhůty, zvolený postup koordinace a právní jistotu u schválených plánů a programů. VR připomíná, že se jednoznačně odmítavě staví k negativnímu konceptu makroekonomické podmíněnosti, podle něhož by byly regionální a místní orgány v důsledku provázanosti ESI fondů a správy ekonomických záležitostí „trestány“ za chyby vlád jednotlivých zemí. Politika soudržnosti nesmí být zatížena podmínkami, jejichž splnění nemohou místní a regionální úroveň ani ostatní příjemci nijak ovlivnit;

20. žádá Komisi, aby informovala o začlenění politiky soudržnosti do správy ekonomických záležitostí, jelikož v současnosti ještě nejsou k dispozici dostatečné poznatky ohledně toho, zda a do jaké míry se daří koordinovat operační programy s národními programy reforem;

Flexibilita pro budoucí výzvy

21. je přesvědčen o tom, že rozhodnutí o budoucnosti EU, prohloubení hospodářské a měnové unie, správě ekonomických záležitostí, financování EU a dalších otázkách ovlivní budoucí politiku soudržnosti stejným způsobem jako probíhající diskuse o takových tématech, jako je subsidiarita, zlepšování právní úpravy, efektivní vynakládání prostředků a posuzování dopadu. Patří sem také výzvy spojené s řešením krizí, globalizací, migrací, demografickým vývojem a se změnami v hospodářství, na trhu práce a ve vzdělávání, jež souvisejí například s postupující digitalizací;

22. vyslovuje se tudíž pro to, aby byla v příštím programovém období zvýšena flexibilita politiky soudržnosti, aniž by to narušilo strategické zaměření a jistotu plánování víceletých programů pro regionální a místní orgány. V krátkodobém horizontu by mělo být rovněž možné, aby řídicí orgány, jež si to budou přát, pružně reagovaly na nastalé krize a nečekané události, aniž by se upustilo od strategického zaměření;

23. zdůrazňuje, že větší flexibilita ve víceletém finančním rámci EU nesmí vést k tomu, že bude docházet k přerozdělování prostředků nebo budou financovány nové iniciativy na úkor již schválených programů. Výbor nesouhlasí s tím, aby byly prostředky určené na politiku soudržnosti používány k pokrytí krátkodobých finančních potřeb mimo oblast této politiky, zejména v oblasti bezpečnosti, boje proti terorismu, řízení migračních toků, ochrany hranic atd.;

24. je toho názoru, že pro zvýšení flexibility a reakceschopnosti politiky soudržnosti má rozhodující význam skutečný pokrok směrem k účinnému zjednodušení postupů pro řízení, monitorování, hodnocení, ověřování a kontrolu strukturálních fondů, aby se zabránilo velkému množství předpisů, které nyní pro tyto fondy platí. V tomto ohledu je nezbytné, aby byly k dispozici zjednodušené postupy pro změnu operačních programů, schémat (integrované územní investice atd.) a nástrojů. Za tímto účelem je nezbytné, aby mezi osobami, jež jsou za daný program, schéma či nástroj na různých úrovních zodpovědné, panoval vztah založený na partnerství a důvěře. Kromě toho by měly budoucí plány a programy zahrnovat vyčleněné rezervní prostředky na pilotní a experimentální opatření a na nepředvídané úkoly – pokud budou odpovídat potřebám v rámci politiky soudržnosti –, o jejichž využití se rozhodne teprve v průběhu příslušného programového období;

25. žádá Komisi, aby na příštím programovém období navrhla zjednodušený postup pro změnu plánů a programů, který umožní flexibilně a cíleně reagovat na nastalé krize či nečekané události a především také usnadní a urychlí koordinaci v rámci Komise;

26. pokládá za nezbytné, aby bylo i v případě nových výzev a nečekaných událostí a při dodržování zásady subsidiarity zaručeno fungování víceúrovňové správy a uplatňování přístupu zdola nahoru prostřednictvím sdíleného řízení a aby se zamezilo snahám o centralizaci, díky čemuž budou moci být vyvíjena vhodná a účinná řešení na místní úrovni;

Efektivita a účinnost v zájmu provádění zaměřeného na výsledky

27. poukazuje na to, že politika soudržnosti je již delší dobu jednou z nejpřesněji měřených a nejdůkladněji analyzovaných politik EU. O úspěších politiky soudržnosti podrobně informují zprávy, které v pravidelných intervalech vydává Komise. Výbor odkazuje na řadu regionů, které díky podpoře z ESI fondů dohnaly svůj individuální skluz v rozvoji, dostaly se na evropský průměr a díky svému pozitivnímu vývoji byly vyřazeny z kategorie nejvyšší podpory. To, že se politice soudržnosti daří plnit své cíle, potvrdilo i následné hodnocení EFRR a Fondu soudržnosti v období 2007–2013;

28. má za to, že se základní struktura politiky soudržnosti se třemi kategoriemi oblastí (tj. více rozvinuté, přechodové a méně rozvinuté regiony) osvědčila, a proto by měla být zachována. Je konkrétní a současně dostatečně flexibilní na to, aby mohly být zohledňovány nové výzvy, priority, nástroje a ukazatele. Rozdělení regionů do těchto kategorií odpovídá úkolu politiky soudržnosti, jímž je spojit podporu nejzaostalejších regionů, které se potýkají s problémy, s nabídkou určenou všem regionům s cílem podpořit harmonický rozvoj EU jako celku;

29. proto připomíná svůj názor, že by měla být i nadále poskytována větší podpora nejméně rozvinutým, nejvíce znevýhodněným a nejvzdálenějším oblastem, aby byly ve střednědobém a dlouhodobém horizontu odstraněny jejich strukturální a hospodářské nedostatky v rozvoji. To by mělo být i v budoucnu prioritou při využívání ESI fondů. Současně je nezbytné stanovit pro regiony, které již nespádají do kategorie nejvyšší podpory, náležité mechanismy v rámci přechodové kategorie, aby nebyly ohroženy dosažené výsledky. Je třeba nalézt řešení, které by zamezilo dramatickým změnám v míře zásahů v rámci politiky soudržnosti u regionů, jež nepatrně překračují prahovou hodnotu pro kategorii přechodových regionů. Je nutné posílit a dále podporovat rozvinutější regiony jakožto hybnou sílu růstu v oblasti regionálního rozvoje, aby i tyto regiony mohly využívat příležitostí, které mají k dispozici, a obstát v celosvětové konkurenci. Celkově vzato by tedy měl být zvolen model, který bude podporovat dosažení vyváženého poměru soudržnosti, konvergence a konkurenceschopnosti;

30. s odkazem na svá předchozí stanoviska a na činnost Komise související s využíváním dalších ukazatelů vedle HDP upozorňuje na to, že je nutné plánovat a provádět politiku soudržnosti na základě spolehlivých, porovnatelných a solidních statistik. Regionální hrubý domácí produkt měřený paritou kupní síly ve vztahu k průměru v EU se coby hlavní ukazatel pro klasifikaci regionů osvědčil a měl by být i nadále používán. VR tudíž zdůraznil, že v následujícím víceletém finančním období bude při vytváření nové generace evropských strukturálních a investičních fondů nutné zahrnout opatření doplňující HDP. Současně by v politice soudržnosti po roce 2020 měly být na základě dalších jednotných a soudržných kritérií více zohledněny demografické výzvy na regionální a místní úrovni a další zvláštní výzvy (například sociální, environmentální, geografické a přírodní), jak bylo stanoveno ve Smlouvě o fungování Evropské unie;

31. poukazuje na to, že čistě statistické účinky, jež by nastaly například při vystoupení Spojeného království z EU, nesmí vést k tomu, že by kterýkoli z regionů v EU-27 přišel o svoji klasifikaci jako méně rozvinutý nebo přechodový region, jelikož socioekonomická situace těchto regionů se tím ve skutečnosti nezmění. Evropská komise by proto měla do svých právních předpisů upravujících ESI fondy po roce 2020 zahrnout účinné návrhy týkající se statistického účinku či „záchranné sítě“;

32. upozorňuje na to, že regionální způsobilost na úrovni NUTS II v některých zemích často zakrývá sociální a územní nerovnosti, nerovnosti v rámci regionu a dokonce nadregionální nerovnosti. Je nezbytné, aby měly mapy EU vhodné měřítko, které by odrazilo problémy v praxi, aby napomohly nasměřovat podporu do těchto oblastí;

33. vyzývá Spojené království a EU k dohodě, že se regiony a místní orgány Spojeného království budou moci nadále účastnit Evropské územní spolupráce a dalších celounijních programů podobným způsobem, jako se účastní státy, které nejsou členy EU, například Norsko nebo Island;

34. zdůrazňuje, že k zajištění evropské přidané hodnoty a skutečného praktického dopadu je zapotřebí tematické zaměření. Konkrétní výběr tematických cílů však nesmí být jednotný pro celou EU, aby bylo zaručeno, že budou relevantní a budou se zabývat skutečnými problémy přímo v jednotlivých oblastech a potřebami přeshraniční spolupráce;

35. důrazně požaduje, aby základem ESI fondů byl místně podmíněný přístup. Politika a intervence EU by se měly zaměřovat na problémy v praxi bez ohledu na to, zda jde o městskou či venkovskou oblast nebo o oblast s jinou zeměpisnou charakteristikou či o region, například nejvzdálenější, jehož strukturální sociální a hospodářská situace odůvodňuje podle SFEU přijetí zvláštních opatření;

36. připomíná, že jednou z hlavních překážek úspěchu ESI programů v mnoha místních a regionálních orgánech je chybějící dostatečná kapacita a rozhodná správa. VR proto požaduje přijetí nového přístupu k budování kapacit u všech ESI fondů, který bude k dispozici každému jednotlivému orgánu, jemuž bude svěřeno řízení nebo provádění ESI fondů. Zajistí se tak řádné finanční řízení, náležité uplatňování pravidel pro zadávání veřejných zakázek a pro státní podporu a usnadní se rovněž předávání znalostí mezi řídicími a prováděcími orgány;

37. je si vědom toho, že i v budoucnu bude nutné zvyšovat účinnost a efektivitu využívání ESI fondů. VR je pro zachování tematického zaměření. Tematické cíle, jež mají být přijaty pro politiku soudržnosti po roce 2020, nesmějí bránit finanční podpoře infrastruktury v prioritních tematických oblastech, je-li takováto podpora nutná, a měly by odrážet potřebnou flexibilitu, zejména nové výzvy, posílení územního rozměru soudržnosti a víceúrovňovou správu při koncipování programů. Mělo by to přispět k tomu, že budou občané lépe chápat rozhodnutí o způsobilosti projektů;

38. vyslovuje se pro to, aby byla účinnost ESI fondů posuzována v první řadě na základě kritérií, jež byla dohodnuta v nařízeních o jednotlivých fondech a která platí pro celou Unii. Za účelem přípravy a provádění plánů a programů je třeba včas před začátkem nového programového období a ve spolupráci s těmi, kdo za využívání ESI fondů zodpovídají, vypracovat přehledný soubor hospodářských, sociálních a environmentálních ukazatelů a vybrané předběžné podmínky, které budou s to odpovídajícím způsobem zachytit pokrok z hlediska politiky soudržnosti a výsledky dosažené při provádění programů tak, aby bylo možné učinit na základě „ponaučení“ z předchozího období nová programová rozhodnutí. V tomto procesu musí být zohledněny nejen národní, ale i rozdílné místní a regionální podmínky. V této souvislosti poukazuje na nejnovější zprávu Komise (SWD(2017) 127 final), podle níž bylo do dnešního dne splněno 86 % předběžných podmínek a tyto podmínky měly jednoznačný přínos pro provádění nezbytných reforem a zlepšily využívání podpůrných prostředků;

39. doporučuje, aby byly na základě ukazatelů a procesu jednání vypracovány operační programy, které budou mít především charakter strategických dokumentů. Komise by měla provádění těchto programů v budoucnu podporovat prostřednictvím strategického a na partnerství založeného dialogu s regionálními a místními orgány, v němž bude kladen důraz na stanovení závazných cílů a souvisejících ukazatelů výsledků a regionální a místní orgány si v souladu s víceúrovňovou správou budou moci vybrat a realizovat nejvhodnější opatření;

40. vítá iniciativu zaměřenou na „zaostávající regiony“, kterou zahájila Evropská komise a jejímž cílem je, aby tyto regiony dohnaly zpoždění díky tomu, že jim bude poskytnuta pomoc za účelem překonání překážek a využití jejich růstového potenciálu. Vyslovuje se pro to, aby takové iniciativy byly zohledněny v novém programovém období;

Evropská přidaná hodnota jakožto kritérium pro využívání prostředků EU

41. je si vědom toho, že evropská přidaná hodnota je bezpochyby jedním z nejdůležitějších kritérií pro úspěšné využívání prostředků EU a tím i pro úspěšnost politiky soudržnosti. Zatím však není jednotně definována. Bylo by tedy přínosné, kdyby byla specifická kritéria, podle nichž se má měřit evropská přidaná hodnota politiky soudržnosti, napříště projednávána a přijímána spolu s nařízeními o jednotlivých fondech;

42. vyzývá Komisi, aby v zájmu snížení byrokracie zprostila řídicí orgány povinnosti ověřovat předběžné podmínky a položila větší důraz na subsidiaritu a proporcionalitu, ale aby také vypracovala přístup, který bude ve větší míře zaměřen na výsledky;

43. vyslovuje se tudíž pro to, aby byl vypracován jednotný postup, podle něhož by bylo možné měřit evropskou přidanou hodnotu opatření v oblasti politiky soudržnosti, a odkazuje v tomto směru i na svou studii s názvem „The EU Added Value Test to Justify EU Spending: What Impact for Regions and Local Authorities?“ (Zkoumání evropské přidané hodnoty s cílem odůvodnit vynakládání prostředků EU – jaký to má dopad na regiony a místní orgány?)⁽¹⁾. Hlavním kritériem by mohlo být to, zda se vynaložením prostředků EU docílí impulsů pro naplnění cílů politiky soudržnosti, které jsou stanoveny ve Smlouvách, a pro dosažení udržitelného růstu, zaměstnanosti a sociální soudržnosti a zda přispějí ke zvládnutí společných výzev. Při tom by mělo být zohledněno i to, že územní přístup je v předem definovaných oblastech účinnější a vzhledem ke své decentralizované povaze poskytuje přidanou hodnotu v porovnání s odvětvovými, resp. centrálními podpůrnými a finančními nástroji;

44. v této souvislosti vybízí k tomu, aby tento postup vycházel z posílení politiky soudržnosti. VR tím míní například odstraňování socioekonomických nerovností, proticyklický účinek pro upevnění a povzbuzení růstu a překonání krizí díky veřejným investicím, důležitou roli při dosahování společných cílů EU, pobídky a mechanismy zaměřené na výsledky, pozitivní vliv na kvalitu administrativních kapacit na místní úrovni, evropský a přeshraniční rozměr a provádění v rámci víceúrovňové správy a přístupu zdola nahoru;

45. poukazuje na to, že územní rozměr politiky soudržnosti umožňuje realizovat opatření, jež v souladu se zásadou subsidiarity nelze uspokojivě uskutečnit na úrovni jednotlivých členských států, regionů a místních orgánů, jako je například přeshraniční, nadnárodní a meziregionální spolupráce;

46. poukazuje na to, že stále větší složitost regulačních požadavků výrazně zatěžuje zúčastněné subjekty, včetně předkladatelů projektů. VR doporučuje, aby bylo řízení politiky soudržnosti zaměřeno především na výkonnost a výsledky. Vyjadřuje rovněž pochybnosti, pokud jde o vhodnost výkonnostní rezervy, neboť podmínky jejího uplatnění neberou v potaz dlouhodobé výsledky a dopady;

47. v této souvislosti připomíná svůj názor, že používání nástrojů politiky soudržnosti umožňuje slabším členským státům a regionům, aby byly schopny těžit z evropské přidané hodnoty integrace, a zároveň umožňuje silnějším regionům reagovat co nejlépe na globální výzvy. Díky politice soudržnosti jsou obce a regiony propojeny s evropským projektem a EU získává na místní a regionální úrovni legitimitu;

48. vyslovuje se tudíž pro to, aby byla prostřednictvím vhodných komunikačních činností výrazně zvýšena viditelnost opatření politiky soudržnosti, jelikož představují jednu z nesporných výhod integrace EU pro občany na místní úrovni, k čemuž podstatně přispívají regiony a obce. Je nutné zdůraznit hospodářské, sociální, územní, environmentální, kulturní a politické úspěchy politiky soudržnosti. Měl by být rovněž využit potenciál politiky soudržnosti k překonání krize identity EU, protože tato politika přináší dlouhodobé výsledky a má prokazatelnou přidanou hodnotu;

Územní rozměr a víceúrovňová správa pro posílení úlohy místních a regionálních orgánů

49. poukazuje na to, že politika soudržnosti podporuje díky svému územnímu přístupu evropské regiony a obce při investicích do budoucna zaměřených na posílení konkurenceschopnosti, zaměstnanosti a celoživotního učení i při vytváření sítí, meziregionální spolupráci a celoevropské výměně zkušeností. Je jedinou politikou EU, která je zaměřena na regiony na základě víceúrovňové správy. Z tohoto důvodu musí být ještě více posílen její územní rozměr a úloha regionálních orgánů při jejím řízení;

50. má za to, že musí být k dispozici rozsáhlejší možnosti pro vyvíjení vhodných řešení na místní úrovni, aby byla posílena soudržnost na regionální a místní úrovni, a to i v přeshraničním měřítku. Politika soudržnosti musí zahrnovat flexibilní nabídku, z níž si mohou zamýšlení příjemci v rámci evropských předpisů vybrat řešení, které je pro jejich region či obec nejvhodnější;

⁽¹⁾ <http://cor.europa.eu/en/documentation/studies/Documents/eu-added-value-test-to-justify-eu-spending.pdf>.

51. důrazně požaduje, aby byla i nadále podporována přeshraniční, nadnárodní a meziregionální spolupráce v rámci cíle Evropská územní spolupráce a aby byla tato podpora zjednodušena, včetně podpory stávajících a budoucích makroregionálních a námořních strategií, ostrovů, oblastí ležících u námořních hranic a nejbližších regionů. V této oblasti je evropská přidaná hodnota obzvláště patrná. Vyplyvá z bezprostředního uskutečňování cílů integrační politiky a z podpory dobrého sousedského soužití. Důležitou součástí integrace EU je spolupráce partnerů projektu z různých členských států, možnost celoevropské výměny poznatků a společné vypracovávání nových řešení pro optimalizaci veřejné správy a rozvoje soukromého sektoru. S ohledem na patrnou evropskou přidanou hodnotu by měla být v rámci odpovídajících rozpočtových prostředků posílena podpora územní spolupráce;

52. upozorňuje na význam inteligentní specializace pro posílení regionálních inovačních systémů, pro výměnu poznatků mezi jednotlivými regiony a pro podporu součinnosti, zejména s evropskou podporou výzkumu, a odkazuje mimoto na své stanovisko Strategie pro inteligentní specializaci (RIS3): dopad na regiony a meziregionální spolupráci (SEDEC-VI/021);

53. poukazuje na to, že je nutné posílit v součinnosti mezi územním rozměrem politiky soudržnosti a politikou sousedství EU podporu spolupráce na vnějších hranicích EU. V této souvislosti je třeba podporovat spolupráci podél vnějších hranic EU prostřednictvím politiky sousedství a v souladu s pravidly politiky soudržnosti;

54. v této souvislosti je přesvědčen o tom, že makroregionální a námořní strategie mají pro zúčastněné regiony a jejich občany značnou přidanou hodnotu, pokud ovšem bude možné koordinovaným způsobem pro tyto strategie využívat stávající a budoucí podpůrné nástroje. Z tohoto důvodu vyzývá evropské instituce, aby zajistily, že budou cíle makroregionálních strategií sladěny s budoucími podpůrnými nástroji v rámci politiky soudržnosti, ale také s jinými podpůrnými nástroji EU (Nástroj pro propojení Evropy, Horizont 2020, EFSI);

55. vyslovuje se pro to, aby politika soudržnosti i v budoucnu věnovala zvláštní pozornost hlavním výzvám, kterým čelí místní orgány (například co se týče ochrany životního prostředí, sociálního začleňování, migrace, digitalizace, udržitelné dopravy, změny klimatu, revitalizace), a aby byla nejdůležitějším evropským nástrojem na podporu spolupráce v zájmu dosažení růstu, příznivých životních podmínek a inovací v evropských obcích a pro vytvoření k tomu nezbytných předpokladů (například v oblasti širokopásmové infrastruktury nebo oběhového hospodářství) a optimální využívání růstového potenciálu obcí. V oblasti udržitelného rozvoje obcí by mělo být stanoveno co nejširší spektrum podpůrných opatření, z nichž by bylo možné sestavit si na místní úrovni nejvhodnější kombinaci. Tyto výzvy se vedle měst různým způsobem dotýkají všech místních orgánů. Proto by mělo být i v budoucnu možné využívat integrované přístupy (například komunitně vedený místní rozvoj, integrované územní investice) k vypracování uzpůsobených řešení. Za tímto účelem musí být ovšem při plánování programů vytvořen dostatečný prostor umožňující skutečně vlastní flexibilní nastavení;

56. v zájmu harmonického územního rozvoje se zasazuje o posílení úlohy metropolitních oblastí a měst, jež se potýkají s četnými konkrétními problémy, například v oblasti kvality životního prostředí, rozrůstání měst, sociálního vyloučení, dopravy a bydlení. Pro zlepšení vztahů mezi městy a venkovem musí být možné zapojit i menší města a venkovské obce. Mimoto musí být radikálně zjednodušeny příslušné předpisy. V souladu se svým stanoviskem k městské agendě EU (COTER-VI/010) poukazuje VR na to, že politiky EU nesmí podporovat konkurenční vztah mezi městským, venkovským a pobřežním rozměrem. Je nezbytná ucelená územní vize pro městské i venkovské oblasti jakožto doplňující se funkční oblasti. U opatření komunitně vedeného místního rozvoje, která jsou financována z různých evropských fondů, je nutné lépe propojit jednotlivé fondy;

57. požaduje, aby bylo zintenzivněno a zjednodušeno používání nových nástrojů k posílení přístupu zdola nahoru a víceúrovňové správy, jako jsou například komunitně vedený místní rozvoj nebo integrované územní investice, a to s cílem ještě více posílit integraci na místní a regionální úrovni v rámci integrovaného a uceleného přístupu k regionálnímu rozvoji. Pro uskutečnění tohoto cíle je nezbytné odpovídajícím způsobem přesunout rozhodovací pravomoci a rozsáhle zapojit všechny relevantní subjekty na místní úrovni;

58. doporučuje podporovat rozvoj venkovských oblastí a komplexní strategie k posílení těchto oblastí zlepšením propojení z hlediska dopravy a digitálních širokopásmových sítí v souladu s ochranou životního prostředí, jak je uvedeno v prohlášení Cork 2.0. Opakuje rovněž svou výzvu uvedenou ve stanovisku Inovace a modernizace hospodářství venkovských oblastí (NAT-VI/004) ohledně vypracování bílé knihy týkající se venkovských oblastí, která by řešila problémy, s nimiž se venkovské oblasti potýkají, a podpořila jejich potenciál s cílem zachovat bohaté kulturní, architektonické, přírodní, sociální, kulinařské a hospodářské dědictví, jež jejich obyvatelé opatrují a jež prospívá evropské společnosti jako celku;

59. žádá, aby se v politice soudržnosti po roce 2020 zvážil specifický přístup k nejbližším regionům, který zohlední jejich specifická omezení, jež jsou v evropském prostoru jedinečná. Upozorňuje na to, že SFEU ve svém článku 349 tato omezení uznává a výslovně stanoví, aby se ve prospěch těchto regionů přijímala zvláštní opatření, zejména pokud jde o podmínky přístupu ke strukturálním fondům;

60. je si rovněž vědom toho, že pro vyvážený územní rozvoj je nezbytná odpovídající podpora venkovských oblastí, příměstských oblastí ve vnitrozemí a znevýhodněných oblastí (například horských, příhraničních nebo jiných oblastí s přírodním či demografickým znevýhodněním), aby v nich byly vynaloženy potřebné investice do růstu, zaměstnanosti, sociálního začleňování a environmentální udržitelnosti. Dotčená území by se měla podílet na koncipování nástrojů, které vytvářejí předpoklady pro účinné víceodvětvové projekty a vedou k silnější integraci městských a venkovských funkčních oblastí do regionálních ekonomik;

61. vzhledem k tomu, že vylidněné oblasti potřebují a požadují větší pozornost, by na evropské úrovni mělo být vytvořeno výroční fórum, aby tyto oblasti mohly sledovat provádění konkrétních opatření v těchto oblastech, předkládat návrhy a vyměňovat si osvědčené postupy. To by bylo přínosné nejen pro větší zviditelnění, ale i pro překonání jejich izolace a vyslyšení jejich názorů přímo v evropských institucích. Toto fórum by mělo respektovat zvláštní rysy každého regionu a zajistit spravedlivé zastoupení;

62. soudí, že budoucí politika soudržnosti bude muset být také hlavním nástrojem k zajištění udržitelného rozvoje oblastí, které jsou závažně a trvale znevýhodněny přírodními nebo demografickými podmínkami, jako jsou například nejsevernější regiony s velmi nízkou hustotou obyvatelstva a ostrovní, přeshraniční a horské regiony, tím, že stanoví zvláštní opatření vycházející z integrovaného územního přístupu, aby byly vyváženy rozdíly v nákladech vyplývající z horších podmínek pro život obyvatel a fungování podniků. Díky zaručení dostupnosti základních služeb a kvalitní infrastruktury by se tím rovněž pomohlo zamezit vylidňování venkova. Zvláštní pozornost je třeba věnovat posílení zemědělství, které má klíčový význam pro udržitelnost další hospodářské činnosti v horských oblastech a pro ochranu území před hydrogeologickými riziky, a to i v zájmu oblastí ležících v nížinách;

63. vyzývá k přijetí konkrétnějších opatření s cílem posílit místní a regionální odpovědnost a viditelnost ESI fondů přímo na místě, a to včetně zajištění demokratické kontroly (na příslušné úrovni) regionálních nebo celostátních ESI programů;

Dostatečné financování pro účinnou politiku

64. je si vědom toho, že na úrovni EU bude v dlouhodobém horizontu zapotřebí značného množství unijních prostředků na podporu investic. To, jaké finanční prostředky budou na tento účel k dispozici, bude i v budoucnu záviset na snaze konsolidovat vnitrostátní rozpočty a ochotě členských států financovat úkoly EU. Politika soudržnosti bude muset při plnění svého úkolu, tj. posilování hospodářské, sociální a územní soudržnosti, usilovat o to, aby to přesvědčivým způsobem přispělo k posílení evropských regionů a celé EU a aby byly prostředky účinně využívány. V tomto ohledu je naprosto nezbytné, aby byly na politiku soudržnosti vyčleněny dostatečné prostředky a také aby byly tyto prostředky přidělovány způsobem, při němž budou zohledňovány konkrétní požadavky regionů a obcí. Mimoto VR upozorňuje na negativní důsledky brexitu pro rozpočet EU. Aby zůstal co nejlépe zachován evropský rozpočet a zejména rozpočet politiky soudržnosti, opakuje Výbor svůj požadavek, že Spojené království musí dodržet veškeré právní závazky stanovené pro stávající střednědobý finanční rámec. V této souvislosti odkazuje na své usnesení ze dne 22. března 2017 (RESOL VI/022) a vyzývá Komisi k tomu, aby dále rozvinula návrhy Skupiny na vysoké úrovni pro vlastní zdroje, jež byly uvedeny ve zprávě o budoucím financování EU;

65. poukazuje na to, že ESI fondy nelze srovnávat s centrálně řízenými iniciativami, jako je EFSI. Zatímco EFSI generuje investice na evropské a na vnitrostátní úrovni ve formě jednotlivých projektů bez územní složky, využívání ESI fondů v kombinaci s regionálními inovačními strategiemi udržitelným způsobem posiluje hospodářskou, sociální a územní soudržnost v regionech a obcích a zabezpečuje tak vyvážený a harmonický rozvoj celé EU. Tento specifický rys ESI fondů je třeba dále posílit prostřednictvím strategického přístupu, který bude podporovat součinnost a díky odpovídajícímu systému monitorování a hodnocení a cíleným metodám výběru výrazně podpoří efektivitu a zaměření na výsledky. Oba nástroje – ESI fondy a EFSI – se doplňují a nesmí se dostat do vzájemného rozporu a EFSI nemůže nahradit ESI fondy;

66. v této souvislosti odkazuje rovněž na své stanovisko EFSI 2.0, které bylo přijato ve dnech 7. a 8. prosince 2016 (COTER-VI/019);

67. je toho názoru, že finanční nástroje jsou užitečné a že mohou být alternativou či doplněním grantů a díky svému pákovému efektu mohou pomoci zvýšit účinnost politiky soudržnosti. To ale nesmí vést k tomu, že bude grantové financování z ESI fondů postupně nahrazeno financováním prostřednictvím půjček. I vzhledem k vysokým administrativním nákladům, jež jsou s tím spojeny, by měly být finanční nástroje využívány pouze tam, kde je to z místního hlediska považováno za vhodné. V případě veřejných subjektů a zejména regionů, měst a obcí nesmí vyšší využívání finančních nástrojů ohrozit jejich finanční stabilitu. VR tudíž odmítá případné stanovení povinnosti, aby byl v nadcházejícím programovém období dále zvýšen podíl finančních nástrojů. Ustanovení o využívání ESI fondů ve finančních nástrojích jsou velice náročná a složitá a svědčí o problémech při provádění finančních nástrojů. Z tohoto důvodu je třeba výrazně zjednodušit příslušné prováděcí předpisy ve srovnání s programovým obdobím 2014–2020. Mimoto se VR domnívá, že je nutné zvýšit atraktivitu součinnosti mezi granty a finančními nástroji a přiblížit podmínky pro používání finančních nástrojů co nejvíce podmínkám tržního hospodářství;

68. vyslovuje se pro posílení vzájemné součinnosti mezi politikou soudržnosti a jinými podpůrnými nástroji a programy prostřednictvím společných strategických cílů a hodnotících kritérií. Aniž by se tím oslabily různé cíle těchto nástrojů, daly by se lépe navzájem sladit postupy a požadavky na řídicí a kontrolní systémy s cílem dosáhnout co největší transparentnosti a optimalizovat přístup k jednotlivým formám podpory. Mělo by to být zohledněno i při přepracovávání finančního nařízení EU. Bude tak například možné, aby při hodnocení výzkumných projektů v rámci programu Horizont 2020 byly lépe ohodnoceny ty projekty, které předpokládají vytvoření evropského partnerství i s využitím prostředků strukturálních fondů, aby byla skutečně zaručena účinnější integrace různých evropských programů;

69. v souvislosti s návrhy na přepracování finančního nařízení EU odkazuje rovněž na své stanovisko Finanční pravidla pro souhrnný rozpočet Unie z 11. a 12. května 2017 (COTER VI/20);

Subsidiarita a proporcionalita pro zjednodušení řízení a snížení administrativní zátěže

70. obává se, že politika soudržnosti ohrožuje dosažení svých vlastních cílů, jelikož složitost řídicího a kontrolního systému již není v přiměřeném poměru k přidané hodnotě z hlediska plánování. V důsledku toho hrozí, že tuto politiku už ani příjemci a občané nebudou vnímat jako faktor úspěchu, nýbrž jako další doklad údajné odtrženosti EU od jejích občanů. Tomu je v zájmu všech nutné zabránit. Je nutné radikálně snížit zbytečnou byrokratickou/administrativní zátěž spojenou s programováním, řízením, kontrolou a prováděním, a to jak pro regionální a místní orgány, tak pro konečné příjemce;

71. vyslovuje se pro to, aby byly budoucí úvahy o reformách soustředěny na odstranění administrativních překážek, a to jak co se týče formulování obecných pravidel politiky soudržnosti, tak zavádění a realizace jednotlivých programů a projektů. Především je třeba připomenout, že ke zjednodušení politiky soudržnosti musejí přispět všechna zúčastněná generální ředitelství a útvary Komise. Při tom by měla být důsledněji než doposud uplatňována zásada subsidiarity. Důležitou roli v tomto směru hraje to, aby byl včas před začátkem nového programového období a nejspíše do poloviny roku 2019 navržen nový právní rámec, aby nebyly nové předpisy uplatňovány zpětně, aby byla vypracována ustálená a osvědčená právní praxe, aby byl kladen důraz na podstatná, přesná a spolehlivá pravidla při současném uplatňování vnitrostátních předpisů tam, kde je to možné. Účelem je vyřešit potíže, s nimiž se řídicí orgány setkávají na začátku každého programového období, aby se dosáhlo větší soudržnosti a kontinuity a zamezilo se zpoždování plateb. Pro zvýšení transparentnosti a zjednodušení právních předpisů je třeba, aby byla u jednotlivých fondů EU ve srovnatelných situacích

uplatňována stejná pravidla a v co největší míře společně předpisy. Je nutné zredukovat nesčetné navazující právní akty a pokyny. V zájmu právní jistoty musí schválení platit po celé období;

72. poukazuje na to, že je nutné výrazně snížit administrativní požadavky kladené na projekty spolupráce v rámci Evropské územní spolupráce tak, aby byla spolupráce podněcována, a ne aby se od ní odrazovalo. Pro tento účel bude i v budoucnu potřebné samostatné nařízení. Toto nařízení by však mělo v mnohem větší míře stavět na důvěře a partnerské spolupráci mezi Evropskou komisí a regiony a v menší míře na kontrole a předcházení chybám. Kromě toho by se u Evropské územní spolupráce mělo s ohledem na její mnohostranný charakter upustit od předběžných podmínek. Dále by se mělo při vypracovávání zvláštních kritérií pro měření evropské přidané hodnoty politiky soudržnosti zohlednit, že Evropská územní spolupráce už jen na základě samotné těsné spolupráce přispívá k soudržnosti mezi jednotlivými členskými státy EU a mezi členskými státy a regiony mimo Evropskou unii;

73. vyzývá Evropskou komisi k tomu, aby u budoucích návrhů týkajících se podoby politiky soudržnosti předložila obsáhlé posouzení územního dopadu, které bude zahrnovat také výpočet administrativní zátěže, a na základě odstavce 23 protokolu o spolupráci mezi Komisí a VR nabízí v tomto ohledu svou pomoc;

74. poukazuje rovněž na to, že provádění politiky soudržnosti je v současnosti velmi nadměrně regulováno kvůli vzájemné provázanosti evropských a vnitrostátních právních systémů a že již byla překročena mez přiměřené kontrolní a administrativní zátěže při provádění operačních programů. V důsledku toho se neustále snižuje rovnováha mezi pozitivním dopadem ESI fondů na jedné straně a náročností provádění na straně druhé;

75. proto se domnívá, že je naléhavě nutné rozsáhle přezkoumat požadavky, jež jsou kladeny na řídicí a kontrolní systémy ESI fondů. Kromě toho je třeba zajistit při provádění ESI fondů větší právní jistotu a jasnost a předcházet gold-platingu. Z tohoto důvodu VR vítá každou iniciativu, jejímž cílem je zjednodušit poskytování podpory, a skupinu nezávislých expertů na vysoké úrovni pro otázky zjednodušení, jež byla v této souvislosti ustavena. VR navrhuje například zmírnit požadavky týkající se monitorování, podávání zpráv a hodnocení. Je rovněž třeba vybudovat vztah důvěry mezi Komisí a řídicími orgány, aby se tak dosáhlo větší úměrnosti kontrol a aby se řídicím orgánům a předkladatelům projektů poskytla větší jistota. Za tímto účelem je nezbytné zavést v rámci sdíleného řízení zásadu diferenciací, rozlišovat mezi podvodem a neúmyslnou chybou a zvýšit přijatelnou míru chyb na 5 %;

76. upozorňuje na to, že důsledné uplatňování zásady subsidiarity vyžaduje nejen snížení administrativní zátěže a složitosti právních předpisů, ale i podporu pro místní a regionální orgány poskytovanou za účelem posílení jejich administrativních a správních kapacit při plánování programů a v zájmu provádění příslušných opatření a projektů;

77. připomíná ovšem rovněž, že dosavadní pokusy identifikovat příčiny složitosti a nadměrné administrativní a kontrolní zátěže a důsledně je odstraňovat někdy způsobily dokonce další potíže řídicím orgánům a příjemcům. Požadavek větší právní jistoty vedl nezřídka k tomu, že Komise a členské státy vydaly dodatečné prováděcí předpisy či pravidla a pokyny, čímž se provádění programů nakonec ještě více zkomplikovalo. Tím se pak zase zvýšila pravděpodobnost a míra výskytu chyb;

78. proto navrhuje prozkoumat, zda by bylo možné podstatně změnit způsob plánování a provádění programů. Členské státy a řídicí orgány by v budoucnu měly mít možnost rozhodnout, zda budou své programy administrativně provádět pouze podle evropského, nebo podle vnitrostátního práva. Ustanovení v tomto smyslu by měla být zahrnuta do finančního nařízení EU. Odpadlo by tak směšování vnitrostátních a evropských předpisů;

79. mimoto žádá, aby byl v budoucnu uplatňován důsledný přístup při zavádění postupů kontroly a auditu, díky čemuž se zamezí opakovaným a dvojitým kontrolám a vyžadování těžké informace od příjemců více než jednou, vyloučí se rozpory v hodnocení ze strany kontrolních orgánů a sníží se náklady. Kontroly ze strany orgánů a institucí EU by se měly omezit na dosahování cílů a na boj proti podvodům a korupci;

80. s ohledem na budoucí režim státní podpory se vyslovuje pro to, aby byly ESI fondy ze své podstaty považovány za podporu v souladu s pravidly státní podpory a aby se na všechny fondy rozšířila nepoužitelnost článku 107 SFEU a následujících článků, která byla uznána u EZFRV a ENRF, nebo pokud to není možné, aby bylo uplatňování pravidel státní podpory při využívání ESI fondů výrazně zjednodušeno, například tím, že bude soulad financování z ESI fondů s pravidly státní podpory podmíněn jednoduchými kritérii (například soulad se schválenými operačními programy). Odlišný přístup k přímo řízeným fondům EU, jako jsou EFSI, Nástroj pro propojení Evropy a program Horizont 2020, a k ESI fondům z hlediska pravidel státní podpory je neopodstatněný, zvyšuje administrativní zátěž, brání součinnosti mezi těmito nástroji a způsobuje právní nejistotu, jelikož neexistuje jednotné kritérium pro klíčové prvky, jako je motivační účinek;

81. požaduje, aby bylo prostřednictvím právních předpisů podporováno a podněcováno společné plánování programů mezi různými řídicími orgány s cílem usnadnit opatření přijímaná na makroregionální – včetně makroregionálních námořních oblastí – a transevropské úrovni;

82. dále Komisi žádá, aby zvažila zjednodušení ve veřejném zadávání s prvkem financování z rozpočtu EU. Takovéto opatření usnadní přístup konečných příjemců k zadávání veřejných zakázek a zjednoduší zadávací řízení a judikaturu;

83. žádá, aby byla napříště v požadavcích na plánování, provádění a kontrolu ESI fondů dodržována zásada diferenciacce, neboť zásadně se lišící rámcové podmínky vyžadují také odlišnou strukturu pro provádění. K hlavním kritériím, jež by měla být zvažena při přiměřeném a diferencovaném koncipování řídicích a kontrolních systémů po roce 2020, by mohly patřit především rozsah programu, rizikový profil, kvalita řízení, podíl veřejných výdajů a podíl vlastního financování. Platí to zejména také pro územní spolupráci;

84. v souvislosti se zjednodušením řízení a provádění odkazuje rovněž na své stanovisko Zjednodušení ESI fondů z pohledu místních a regionálních orgánů, které bylo přijato ve dnech 10.–12. října 2016 (COTER VI/012).

V Bruselu dne 11. května 2017.

předseda
Evropského výboru regionů
Markku MARKKULA

Stanovisko Evropského výboru regionů Investice do evropské mládeže a Evropský sbor solidarity

(2017/C 306/04)

Zpravodaj: Paweł Grzybowski (PL/EKR), starosta města Rypin**Odkaz:** sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Investice do evropské mládeže

COM(2016) 940 final

sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Evropský sbor solidarity

COM(2016) 942 final

POLITICKÁ DOPORUČENÍ

EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ (VR)

1. zdůrazňuje, že navzdory snahám o snížení míry nezaměstnanosti mladých lidí tento problém nejenže i nadále představuje velkou socioekonomickou výzvu, ale podryvá také spravedlnost, rovnost a solidaritu, o něž se opírá evropský projekt;
2. vítá kroky, jež Evropská komise podnikla v návaznosti na vyjádření svého předsedy, který dal najevo obavy v souvislosti se složitou situací, v níž se momentálně nachází značná část mladých lidí, kteří byli těžce zasaženi krizí, a jejichž konkrétním výsledkem jsou iniciativy s názvem „Investice do evropské mládeže“ a „Evropský sbor solidarity“;
3. vyzdvihuje význam zapojení místních a regionálních orgánů a dalších subjektů, včetně soukromého sektoru a subjektů třetího sektoru, pro provádění opatření, která mají zajistit začlenění mladých lidí na trh práce;
4. vybízí instituce Evropské unie ke spolupráci se soukromým sektorem a subjekty třetího sektoru a kromě toho žádá, aby byl soukromý a třetí sektor zapojen do koncipování programů, jejichž cílem je zajistit lepší soulad mezi potřebami trhu a kvalifikacemi pracovníků;
5. zdůrazňuje, že nezaměstnanost mladých lidí má důsledky na místní, celostátní a unijní úrovni a že všeobecné a odborné vzdělávání a mládež spadají do působnosti členských států a v souladu s článkem 6 SFEU musí Evropská unie podporovat, koordinovat nebo doplňovat činnosti jednotlivých zemí, neboť podpora zaměstnanosti je záležitostí společného zájmu. Úspěšnost příslušných opatření EU, která musejí být v souladu se zásadami subsidiarity a proporcionality, tudíž závisí na spolupráci s místními a regionálními orgány;

Investice do evropské mládeže

6. znovu upozorňuje na to, že k hlavním cílům politiky EU v oblasti mládeže by mělo i nadále patřit zajištění rovných příležitostí, podpora sociálního začlenění mladých lidí a zvyšování jejich konkurenceschopnosti na trhu práce a současně podpora angažovanosti a vlastní odpovědnosti mladých lidí v jejich vzdělávací a profesní dráze, intenzivnější práce s mládeží, nediskriminace a mezikulturního porozumění. V tomto ohledu poukazuje na to, že důležitým faktorem pro zajištění rovných příležitostí je rovněž přístup k dopravním prostředkům a k informacím a že je nutné to zohlednit;
7. vyslovuje se pro to, aby bylo integrovaným způsobem podněcováno aktivní partnerství na všech úrovních správy a samosprávy, které mají na starosti spolupráci s mladými lidmi a mládežnickými organizacemi;

8. je rovněž přesvědčen o tom, že je nutné podniknout kroky s cílem poskytnout mladým lidem lepší start do profesního života, a to tím, že se bude investovat do jejich technických a behaviorálních znalostí a pracovních a komunikačních dovedností a zkušeností a pomůže se jim také se začleněním na trh práce tím, že začnou vykonávat samostatnou výdělečnou činnost nebo budou zaměstnáni na místo, které odpovídá jejich profilu. Je rovněž nutné investovat do modelu, který podpoří možnost rekvalifikace, jež by mladým lidem otevřela nové pracovní příležitosti;

9. navrhuje, aby jedním z konkrétních opatření bylo koncipování a podpora workshopů pro mladé lidi, v jejichž rámci by se seznamovali s různými profesemi, a popřípadě by tak mohli objevit novou oblast pracovní činnosti, která je bude zajímat;

10. domnívá se, že rozmanité formy investování do mladých lidí – v oblasti formálního i neformálního vzdělávání – jsou výchozím předpokladem pro vybudování spravedlivé, otevřené, inkluzivní a dobře fungující demokratické společnosti, která se vyznačuje sociální mobilitou, mezikulturní integrací a udržitelným rozvojem a růstem. Je rovněž přesvědčen o tom, že je důležité vytvořit pro naše mladé lidi příležitosti, které jim umožní získat náležitý přístup ke společným statkům, jež EU vytvořila, a aktivněji přispívat k solidárním projektům a k utváření budoucnosti Evropy;

11. i když se situace mladých lidí na trhu práce v mnoha členských státech v uplynulých letech rozhodně zlepšila, vyvolává počet 4 milionů nezaměstnaných mladých lidí hluboké znepokojení, přičemž existují výrazné rozdíly nejen mezi jednotlivými členskými státy, ale i v rámci téhož státu. Výbor poukazuje na to, že ačkoli byla v posledních letech na evropské a vnitrostátní úrovni uskutečněna opatření a projekty za účelem profesní aktivace mladých lidí a zvýšení míry jejich zaměstnanosti, musejí členské státy a EU podnikat další kroky;

12. za mimořádně znepokojivé pokládá to, že velká část mladých lidí absolvuje vzdělání, které neodpovídá výzvám současného trhu práce, že není dostatečně podporován rozvoj podnikatelských projektů, inovací a výzkumu a že vývoj vzdělávacích systémů v členských státech nedrží krok s rychlým tempem hospodářských a společenských změn. Mnoho mladých lidí tedy není při vstupu na trh schopno splnit očekávání společnosti a svá vlastní očekávání;

13. za velmi alarmující je třeba označit výsledky průzkumů, podle nichž se více než polovina mladých lidí v Evropě považuje za osoby vyloučené ze společenského, hospodářského a politického života, ačkoli současně projevují výrazný zájem zapojit se ve své zemi do těchto sfér. Poukazuje rovněž na to, že mladí lidé současně dávají najevo stále větší nezáměr o sociální problémy a o hospodářskou a politickou situaci;

14. je potěšen tím, že si je Evropská komise vědoma nutnosti soustředit opatření v této oblasti na úrovni členských států. Výbor se ztotožňuje s názorem, že je především na členských státech a jejich regionálních a místních orgánech, aby hledaly vhodné metody a prostředky pro dosažení zamýšlených cílů. Komise by tudíž měla tato opatření v co největší míře podporovat a měla by náležitě a účinně koordinovat úsilí jednotlivých zemí s cílem znásobit pozitivní účinky těchto opatření v celé EU;

15. v této souvislosti upozorňuje obzvláště na to, že při realizaci plánovaných opatření v jednotlivých zemích by měly hrát zásadní roli orgány samosprávy;

16. tento názor pramení z toho, že právě tyto orgány jsou díky svému bezprostřednímu kontaktu s naléhavými sociálními problémy nejlépe obeznámeny s jejich specifickými místními, místní úroveň přesahujícími či regionálními příčinami. Zároveň mají k dispozici zavedené instituce, jež obecně vzato řádně fungují a již léta se zabývají výzvami v této oblasti. Soustředění úsilí a prostředků v těchto osvědčených institucích, kterým poskytly demokratickou legitimitu jejich místní komunity, představuje nejúčinnější způsob, jak co nejrychleji zintenzivnit plánovaná opatření;

17. oceňuje rozsáhlá opatření, jež jsou prováděna v rámci Iniciativy na podporu zaměstnanosti mladých lidí, Evropského sociálního fondu a Evropského fondu pro regionální rozvoj. Očekává, že v rámci nadcházejícího přezkumu VFR bude i v období po roce 2020 věnována náležitá pozornost čteným sociálním výzvám EU, včetně vzdělávání, zaměstnanosti mladých lidí a sociálního začlenění, a že bude položen zvláštní důraz na nejvíce znevýhodněné regiony, jak se stanoví v článku 174 SFEU;

18. oceňuje rovněž činnost, kterou vyvíjí Evropská investiční banka ve prospěch mladých podnikatelů, a vyzdvihuje důležitost přístupu k finančním prostředkům a žádá, aby se v těchto opatřeních pokračovalo;

19. připomíná, že podporuje systém záruk pro mladé lidi. S ohledem na některé výzvy, které vyvstaly na místní a regionální úrovni, vyzývá Radu, aby se vynasnažila o zavedení zjednodušených postupů pro placení stáží tak, aby tyto postupy neměly odrazující účinek;

20. vyzývá Evropskou komisi, aby při přezkumu Evropské strategie pro mládež na období po roce 2018 zohlednila postoje místních a regionálních orgánů;

21. mimoto zdůrazňuje, že by Evropská komise při své snaze zajistit vysoce kvalitní systémy odborného vzdělávání a přípravy, které budou mladým lidem usnadňovat vstup na trh práce, měla vzít v potaz také problém získávání znalostí a dovedností – především těch praktických – u mladých lidí prostřednictvím účasti v rámci neformálního a informálního vzdělávání. V tomto ohledu znovu vyzývá ke spolupráci na základě partnerství mezi orgány na celostátní, regionální a místní úrovni, podniky, zaměstnanci a jejich organizacemi a subjekty občanské společnosti, aby bylo možné více využívat znalostí a kvalifikací dosažených prostřednictvím neformálního a informálního učení ⁽¹⁾. Je rovněž přesvědčen o tom, že je nutné zavést jednotné systémy validace, které umožní uznávat a formalizovat průřezové dovednosti nabyté v rámci neformálního vzdělávání, a snažit se zajistit, aby byla na trhu práce uznána hodnota těchto dovedností vedle kvalifikací získaných v rámci vzdělávání formálního;

22. obzvláště vítá to, že si je Evropská komise vědoma významu programu ERASMUS+ jakožto jednoho z nejdůležitějších nástrojů pro rozvoj mezinárodní aktivity mladých lidí, jejich vzdělávání, osobní rozvoj a formování jejich povědomí o Evropě a globálním trhu. Vítá mezinárodní činnost všech klíčových subjektů, které tyto výměny podporují, mimo jiné škol a zařízení odborného vzdělávání. Zdůrazňuje, že je nutné tento program ještě více rozvinout, a to mimo jiné navýšením finančních prostředků, které jsou na tento program vyčleněny ve stávajícím rozpočtovém rámci. Zároveň ovšem poukazuje na to, že v zájmu zvýšení dopadu nástrojů mobility a vzdělávání (formálního a neformálního) v rámci programu ERASMUS+ by měla být rovněž posílena úloha vysokých škol a subjektů třetího sektoru coby institucí, které se na provádění tohoto programu přímo podílejí. Z tohoto důvodu Výbor doporučuje přijmout taková řešení, která vysokým školám a nevládním organizacím umožní vytvořit ještě účinnější nástroje pro rozvoj nástrojů mezinárodní mobility a mezinárodního vzdělávání;

Evropský sbor solidarity

23. vítá záměr vytvořit Evropský sbor solidarity a vysoce oceňuje moderní způsob vyhledávání zájemců o činnosti nabízené v rámci Evropského sboru solidarity, který je založen na registraci na zvláštních internetových stránkách. Tento postup registrace by měl být doplněn o další nástroje, aby byla zajištěna a usnadněna účast všech mladých lidí, zejména těch, kteří se nacházejí v nejsložitější situaci. Tento způsob by měl sloužit k všeobecné propagaci myšlenky Evropského sboru solidarity a zejména významu hodnoty solidarity jakožto hlavního stmelujícího prvku evropského společenství. Současně však Výbor zdůrazňuje, že je nutné navrhnout řešení, která zajistí, že budou mít k tomuto sboru přístup všichni mladí lidé bez ohledu na svou socioekonomickou situaci a úroveň vzdělání. Mimoto je nezbytné nalézt řešení, díky nimž se do tohoto sboru budou moci zapojit i ti mladí lidé, kteří mají omezený přístup k internetu;

24. vyzývá Evropskou komisi, aby neprodleně určila právní základ pro Evropský sbor solidarity a navrhla udržitelný způsob jeho financování po roce 2017 tak, aby se zamezilo nadměrnému zatížení stávajících programů financování, jako je například Erasmus+, a bylo možné splnit očekávání stále většího počtu mladých lidí, kteří se do tohoto sboru chtějí zapojit;

25. poukazuje na to, že tato iniciativa nesmí způsobit přílišnou administrativní zátěž mladým lidem, kteří se jí chtějí účastnit, a že by do ní měly být zapojeny stávající mládežnické organizace v členských státech a existující instituce – především na místní, vyšší než místní a regionální úrovni –, které mají na starosti provádění politiky zaměřené na mládež a podporu mládežnických organizací;

26. upozorňuje na to, že v zájmu podpory Evropského sboru solidarity je nutné zavést správný systém, který usnadní účast na dobrovolné činnosti jak účastníkům, tak organizacím občanské společnosti;

⁽¹⁾ Stanovisko VR Nová agenda dovedností pro Evropu, COR-2016-04094.

27. zdůrazňuje, že obě složky Evropského sboru solidarity (dobrovolnická a profesní) by se měly vzájemně doplňovat, ale měly by být od sebe zřetelně oddělené, aby bylo možné zavést nezbytné mechanismy pro zamezení nehlášenému zaměstnávání. Zároveň je nutné, aby tento sbor nebyl využíván k nahrazování placených pracovních míst neplacenou dobrovolnou činností;
28. upozorňuje na to, že v chartě Evropského sboru solidarity by měl být položen zvláštní důraz na praktický rozměr evropské solidarity, jenž spočívá v navazování trvalých vztahů mezi lidmi, kteří evropské společenství tvoří, a současném posilování vědomí evropské identity;
29. je potěšen tím, že byl zdůrazněn přínos meziregionální a přeshraniční spolupráce, upozorňuje však na to, že se Evropský sbor solidarity musí zaměřit i na dobrovolnou činnost na místní úrovni. Velká část dobrovolné činnosti je vykonávána tam, kde mají dobrovolníci své bydliště. Soustředění se na tuto dobrovolnou činnost, která přináší prospěch místním komunitám, může pomoci posílit trh práce, předcházet sociálnímu vyloučení a zabraňovat odlivu obyvatelstva z venkovských oblastí do oblastí městských;
30. podporuje cíl Evropského sboru solidarity, a sice pomáhat lidem v nouzi. Důležitým kritériem při posuzování kvality projektů by měly být potřeby a očekávání místních obyvatel;
31. upozorňuje na to, že je nutné vypracovat společný rámec pro spolupráci mezi Evropským sborem solidarity, programem OSN pro dobrovolníky, mírovými sbory USA a dalšími organizacemi podobného charakteru;
32. zdůrazňuje, že je nutné zavést takové formy činnosti Evropského sboru solidarity, aby bylo možné využít stávajícího potenciálu mládežnických organizací v Evropě a dobrovolné činnosti, již tyto organizace vykonávají. Smyslem Evropského sboru solidarity není přejímat nebo nahrazovat činnost těchto organizací, nýbrž ji doplňovat. Výbor poukazuje na to, že pro to, aby byl Evropský sbor solidarity úspěšný, bude naprosto nezbytné zapojit do spolupráce s ním mládežnické organizace, které působí v jednotlivých členských státech. Dále zdůrazňuje, že při přípravě strategie Evropského sboru solidarity je důležité uznat mimořádně důležitou úlohu zkušeností, které za několik desetiletí získaly evropské mládežnické organizace v oblasti řízení dobrovolnické činnosti a rozvoje komunit, a využít této znalostní základny;
33. zdůrazňuje, že je nutné zavést nástroje pro monitorování a podporu účastníků se mladých lidí s cílem zaručit kvalitu činností, které Evropský sbor solidarity nabízí, a rovněž je nutné zajistit, aby byli mladí lidé na svou účast na různých činnostech v rámci sboru zaškoleni a připraveni. Mimoto by se přijímající organizace, které se podílejí na profesní složce, zejména co se týče stáží a učňovské přípravy, měly řídit zásadami a standardy, jež jsou uvedeny například v Evropské chartě kvality stáží a učňovské přípravy, aby bylo zaručeno, že budou tato pracovní místa kvalitní;
34. stejně tak je třeba objasnit, jaký bude vztah mezi Evropským sborem solidarity a Evropskou dobrovolnou službou (EDS), s cílem zamezit překrývání se a zajistit kontinuitu a plynulost příležitostí podporovaných v rámci Evropské unie;
35. poukazuje na to, že spolu s vytvořením Evropského sboru solidarity by měl být rovněž vypracován systém pro uznávání dovedností, jež byly při dobrovolné činnosti vykonávané v rámci tohoto sboru nabyty, a to jak ve veřejném a soukromém sektoru, tak i v institucích vysokoškolského vzdělávání. Tyto dovednosti spadají do neformálního vzdělávání, což momentálně není zohledněno v příslušném systému oficiálního uznávání kvalifikací;
36. zdůrazňuje, že pokud budou mít mladí lidé možnost získat další dovednosti prostřednictvím práce a dobrovolné činnosti, bude to mít pozitivní vliv na veřejný i na soukromý sektor, poněvadž to zvýší zaměstnatelnost mladých lidí a vytvoří konkurenceschopnější zdroj nadaných lidí, z něhož budou moci zaměstnavatelé nabírat pracovníky. Z tohoto důvodu vyzývá ke spolupráci se soukromým sektorem s cílem prozkoumat, jak by se dalo dosáhnout toho, aby dovednosti lépe odpovídaly potřebám trhu práce.

V Bruselu dne 11. května 2017.

předseda
Evropského výboru regionů
Markku MARKKULA

Stanovisko Evropského výboru regionů Zlepšit řízení evropského semestru – kodex chování pro zapojení místních a regionálních orgánů

(2017/C 306/05)

Zpravodaj: Rob Jonkman (NL/EKR), člen výkonné rady obce Opsterland

EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ (VR),

1. Evropský semestr a jeho omezení

1. konstatuje, že evropský semestr je hlavním nástrojem koordinace hospodářské a fiskální politiky na úrovni EU; členské státy v jeho rámci uvádějí své rozpočtové a hospodářské politiky do souladu s doporučeními dojednanými na unijní úrovni. Semestr ovlivňuje tvorbu politik, kterou během ročního cyklu provádějí veřejné orgány na unijní, celostátní, regionální a místní úrovni. Zdůrazňuje propojení semestru a politiky soudržnosti, neboť přístup místních a regionálních samospráv ke strukturálním a investičním fondům EU podléhá pravidlům správy ekonomických záležitostí EU;
2. domnívá se, že úspěch evropského semestru závisí i na doplňkovosti mezi unijními, celostátními a místními nástroji veřejného financování;
3. konstatuje, že evropský semestr nenaplnuje s ním spojené naděje, jak ukazuje špatné provádění doporučení pro jednotlivé země a nedostatečná vlastní odpovědnost na celostátní úrovni. Navzdory snahám Komise o propojení evropského semestru se strategií Evropa 2020, s Agendou pro udržitelný rozvoj 2030 a s evropskými strukturálními a investičními fondy, se evropský semestr mimoto potýká se složitostí a množstvím různých referenčních rámců;
4. dále se domnívá, že přechod na nový evropský strategický rámec navazující na strategii Evropa 2020 by byl vhodný pro reformy řízení evropského semestru. Jakákoli budoucí dlouhodobá strategie rozvoje by vyžadovala rovněž politickou soudržnost a jednotný rámec řízení. Poukazuje na skutečnost, že takový rámec Agenda pro udržitelný rozvoj 2030 zatím neposkytuje;
5. konstatuje, že místní a regionální orgány a organizace, které je zastupují u vlád příslušných zemí, nejsou jen zúčastněnou stranou, ale zásadním institucionálním subjektem v procesu tvorby politik na základě skutečného rozdělení pravomocí a kompetencí, jež je specifické pro každý členský stát. Zdůrazňuje, že více než 40 % doporučení pro jednotlivé země na rok 2016 by nemohlo být plně provedeno bez aktivní role místních a regionálních orgánů, jež odpovídají za více než 50 % veřejných investic a částečně odpovídají i za provádění politik a investiční agendy EU;
6. zdůrazňuje, že místní a regionální orgány jsou úrovní státní správy, která je nejbližší občanům, a že jejich znalost příležitostí a výzev na daném území a jejich schopnost vést dialog s občany, podniky, sociálními partnery a občanskou společností jsou v době narůstající nedůvěry ve veřejné instituce a zastupitelskou demokracii na unijní a vnitrostátní úrovni nepostradatelné. Konstatuje, že nedávný průzkum Eurobarometr ukázal, že místní a regionální politici mohou hrát zásadní roli při posilování vazeb mezi Evropou a jejími občany ⁽¹⁾;
7. lituje, že zapojení místních a regionálních orgánů do evropského semestru, včetně koncepce a provádění národních programů reforem, není ve všech členských státech EU strukturované ani výslovně uznávané. Konstatuje, že stávající praxe, jež se mezi jednotlivými zeměmi značně liší, vychází převážně z konzultací se zúčastněnými stranami, v nichž mají místní a regionální orgány stejné postavení jako ostatní subjekty uznávané jako zúčastněné strany, aniž by byly řádně zohledněny jejich pravomoci, kompetence a role jakožto nepostradatelné úrovně státní správy;

⁽¹⁾ Viz bleskový průzkum Eurobarometr 427 zveřejněný dne 22. října 2015 a opírající se o odpovědi 62 511 respondentů.

8. lituje, že evropský semestr staví na analýzách, které neberou v úvahu systematické rozlišování výzev a příležitostí podle jednotlivých území uvnitř členských států, jež jsou způsobeny odlišným výchozím postavením regionů a měst a jejich odlišným vybavením zdroji, včetně institucionální a správní kapacity veřejné správy;

II. Zlepšit řízení evropského semestru

9. domnívá se, že dodání územního rozměru evropskému semestru na analytické úrovni (obohacením roční analýzy růstu, národních programů reforem a doporučení pro jednotlivé země o analýzy územních trendů a územního dopadu politik EU) i na provozní úrovni (poskytnutím pevnějšího a systematického zapojení místních a regionálních orgánů na základě partnerství a víceúrovňové správy) pomůže zefektivnit evropský semestr a zvýšit odpovědnost za něj v praxi. Pomohlo by to také posílit vazbu mezi politikou EU a investiční agendou. Konstatuje, že místní a regionální orgány již poskytují rozsáhlé údaje v rámci ESI fondů a další relevantní informace jsou snadno dostupné a lze je využít pro zavedení územního rozměru do evropského semestru;

10. domnívá se, že větší zapojení místních a regionálních orgánů do evropského semestru by mělo znamenat jejich zapojení od začátku, mimo jiné díky podílení se na vypracování národních programů reforem prostřednictvím kombinace plánování shora dolů a zdola nahoru. Má za to, že provádění národních programů reforem by mělo být koordinovanou činností všech úrovní státní správy vycházející z víceúrovňové správy⁽²⁾. Zdůrazňuje, že během celého procesu by měly být zajištěny transparentnost a odpovědnost a že tento proces by měl být více založen na důkazech a rozsáhleji využívat posouzení územního dopadu;

11. domnívá se kromě toho, že v zájmu zvýšení dosahu národních programů reforem a odstranění některých stávajících omezení je zásadní oddělit regionální/vnitrostátní investice, včetně spolufinancování ESI fondů, od propočtů v rámci Paktu o stabilitě a růstu, a má za to, že se tak umožní důsledné sladění národních programů reforem s ESI fondy s ohledem na jejich společné cíle;

12. doporučuje přijmout kodex chování, aby evropský semestr získal územní rozměr jak začleněním územních analýz do jeho klíčových dokumentů, tak zajištěním strukturovaného a stálého zapojení místních a regionálních orgánů do jeho plánování a provádění;

13. navrhuje, aby tento kodex chování stanovil základní požadavky, které budou muset všechny příslušné úrovně státní správy splnit. Konstatuje, že kodex chování by měl vzít v úvahu odpovídající zkušenost s evropským kodexem chování pro partnerskou spolupráci v rámci ESI fondů politiky soudržnosti⁽³⁾ a také stávající osvědčené postupy v některých zemích, pokud jde o výrazné zapojení místních a regionálních orgánů do semestru;

14. konstatuje, že na celostátní a nižší než celostátní úrovni existuje značná rozmanitost institucionálních dohod, pravomocí, tradic a zdrojů, a zdůrazňuje, že kodex chování by měl respektovat stávající rozdíly mezi členskými státy, pokud jde o ústavní uspořádání a sdílení pravomocí mezi celostátními a nižšími než celostátními úrovněmi státní správy. Domnívá se proto, že konkrétní provedení ustanovení kodexu chování určených jednotlivým zemím by mělo být ponecháno členským státům;

15. požaduje, aby kodex chování plně dodržoval zásady subsidiarity a proporcionality. Domnívá se, že kodex chování by měl čerpat inspiraci z lepší správy a celkového úsilí o efektivnější a méně složitý semestr zaměřený na méně hlavních a méně komplexních témat, a měl by být jejich součástí. Znamená to respektovat pravomoc místních a regionálních samospráv, ale také předcházet zbytečné administrativní zátěži kladené na místní a regionální orgány a co nejvíce využívat stávající struktury a procesy, jako jsou ty, které byly stanoveny právními předpisy v oblasti politiky soudržnosti;

⁽²⁾ Listina víceúrovňové správy v Evropě, <http://cor.europa.eu/cs/activities/governance/Pages/Charter-for-MultiLevel-Governance.aspx>.

⁽³⁾ Nařízení v přenesené pravomoci o evropském kodexu chování pro partnerskou spolupráci v rámci evropských strukturálních a investičních fondů (č. 240/2014).

16. vítá, že Evropský parlament ve svém usnesení k provádění evropského semestru v roce 2016, jež bylo přijato dne 26. října 2016, podpořil návrh VR týkající se kodexu chování, jakož i to, že ve svém usnesení k roční analýze růstu na rok 2017 ze dne 15. února 2017 uznal, že lepší provádění doporučení pro jednotlivé země vyžaduje jasně stanovené priority na evropské úrovni a skutečnou veřejnou diskusi na vnitrostátní, regionální a místní úrovni a také strukturované zapojení místních a regionálních orgánů;

17. vítá nejnovější snahy o zlepšení procesu evropského semestru prostřednictvím úředníků Komise zodpovědných za evropský semestr nacházejících se v každém členském státě a poukazuje na přidanou hodnotu těchto úředníků jako kontaktních osob pro všechny úrovně státní správy a všechny zúčastněné strany. Vyzdvihuje potřebu doplnit tyto snahy výraznějším zapojením místních a regionálních samospráv v oblastech semestru, jež spadají do jejich pravomocí;

III. Základní struktura a hlavní obsah kodexu chování

18. doporučuje, aby kodex chování obsahoval následující dvě části a základní prvky zaměřené na příslušné institucionální subjekty na všech úrovních. Dále doporučuje, aby byl skutečný obsah kodexu chování vypracován společně s příslušnými institucemi EU, aby se zajistilo, že ustanovení určená jednotlivým zemím budou v souladu se zásadou subsidiarity přizpůsobena v plném rozsahu konkrétnímu prostředí na celostátní a nižší než celostátní úrovni;

Část 1: Budování evropského semestru na solidní územní analýze

19. doporučuje, aby kodex chování v zájmu zajištění solidního územního základu evropského semestru, který umožní jasnější zaměření na hlavní otázky pro každou úroveň státní správy, stanovil, že:

- a) Evropská komise bude doplňovat roční analýzu růstu o analýzu na nižší než celostátní úrovni. Zprávy o jednotlivých zemích budou obsahovat kapitulu o regionálních rozdílech a vezmou na vědomí úlohu místních a regionálních orgánů;
- b) Evropská komise bude vyžadovat, aby se národní programy reforem členských států zabývaly rozdíly a dalšími územními otázkami uvedenými ve zprávách o jednotlivých zemích a kontrolovaly pokrok ke splnění cílů strategie Evropa 2020 i na nižší než celostátní úrovni;
- c) Evropská komise vezme na vědomí a zohlední úlohu místních a regionálních orgánů při provádění doporučení pro jednotlivé země;
- d) Rada, za podpory zejména Hospodářského a finančního výboru, před schválením a formálním přijetím roční analýzy růstu a doporučení pro jednotlivé země zváží územní rozměr evropského semestru;

Část 2: Uplatňování zásady partnerství v evropském semestru na všech úrovních státní správy

20. doporučuje, aby kodex chování pro zapojení nižších než celostátních úrovní státní správy stanovil, že:

- a) každý členský stát zavede stálá ujednání týkající se účasti místních a regionálních orgánů v celém procesu evropského semestru, která by byla úměrná jejich pravomocem, přičemž je třeba zohlednit příslušná ústavní ustanovení a běžné postupy. Každý členský stát stanoví, jak budou tato ujednání fungovat v praxi a jaké bude jejich načasování, a dále stanoví kritéria pro určení organizací zastupujících místní a regionální orgány podobná těm, která obsahuje evropský kodex chování pro partnerskou spolupráci přijatý v souvislosti s politikou soudržnosti EU;
- b) díky výše uvedeným stálým ujednáním budou mít zejména místní a regionální orgány příležitost posoudit zprávu o dané zemi a sdílet své závěry a politickou odezvu, zapojit se do přípravy národního programu reforem a posoudit návrh doporučení pro jednotlivé země a vyjádřit se k němu;

- c) tato ujednání budou zahrnovat i ustanovení týkající se zapojení místních a regionálních orgánů do provádění příslušných politických opatření národních programů reforem a doporučení pro jednotlivé země;
- d) organizace zastupující místní a regionální orgány a uvedené jako prostředníci pro provádění kodexu chování se sejdou s Evropskou komisí během její návštěvy a konzultací v dané zemi na začátku evropského semestru. Zastřešující organizace v EU zastupující místní a regionální orgány se zúčastní strukturovaného dialogu s Evropskou komisí, který bude podobný „strukturovanému dialogu“ mezi partnery ESIF⁽⁴⁾;
- e) VR přispěje ke sledování územního rozměru evropského semestru poskytnutím územní analýzy hlavních dokumentů evropského semestru (roční analýza růstu, zprávy o jednotlivých zemích, doporučení pro jednotlivé země a národní programy reforem) a politického vyhodnocení na začátku a na konci semestru;
- f) Evropský parlament zohlední v politických zhodnoceních, která předkládá na začátku a na konci evropského semestru, územní rozměr semestru. Bude také spolupracovat s VR na monitorování evropského semestru. VR bude za tímto účelem přizván k účasti na meziparlamentním týdnu na začátku roku a na slyšení před tím, než Parlament na podzim vydá své závěrečné zhodnocení evropského semestru;

IV. Zahájení a provádění kodexu chování

- 21. navrhuje, aby byl kodex chování prováděn na úrovni EU ihned po jeho přijetí a na úrovni jednotlivých zemí v rozmezí dvou let, aby ho celostátní a nižší než celostátní úrovně státní správy mohly zavést a vhodně přizpůsobit své konkrétní situaci;
- 22. navrhuje, aby orgány EU co nejdříve spustily (v mezích aktuálně dostupného právního rámce) kodex chování prostřednictvím interinstitucionální dohody zahrnující VR;
- 23. doporučuje, aby mezitím Komise navrhla, v zásadě na základě článku 121 SFEU, změnu právní úpravy týkající se evropského semestru s cílem explicitně stanovit právní základ pro budoucí právní závaznost kodexu chování;
- 24. poukazuje na to, že provádění kodexu chování by bylo usnadněno využíváním a zlepšením stávajících struktur nebo činností, např. Evropského týdne regionů a měst, opětovného navázání územního dialogu mezi VR, zástupci měst a regionů a institucemi EU a využití již dostupných údajů od Eurostatu a místních a regionálních orgánů;
- 25. naléhá na Evropskou komisi a členské státy, aby se zabývaly administrativní a institucionální kapacitou, jež představuje výzvu pro všechny úrovně státní správy, především pro nižší než celostátní úroveň, a je překážkou úplného provádění doporučení pro jednotlivé země. V tomto smyslu opakuje svoji výzvu Evropské komisi, aby vydala jeden strategický dokument stanovující pokyny a zásady koordinace pro všechny druhy technické pomoci při budování kapacit financované EU;
- 26. žádá, aby byla zvážena opatření povzbuzující členské státy k přijetí kodexu chování;
- 27. vyzývá Evropskou komisi, Radu a Evropský parlament, aby po konzultaci s VR zahájily práci na kodexu chování a zohlednily přitom výše uvedenou strukturu a hlavní obsah a dodržovaly zásady subsidiarity a proporcionality.

V Bruselu dne 11. května 2017.

předseda
Evropského výboru regionů
Markku MARKKULA

⁽⁴⁾ Na základě čl. 5 odst. 6 nařízení (EU) č. 1303/2013 (nařízení o společných ustanoveních).

Stanovisko Evropského výboru regionů Sociální inovace jakožto nový nástroj pro vytváření růstu a pracovních míst

(2017/C 306/06)

Zpravodajka: Marcelle Hendrickx (NL/ALDE), členka výkonné rady města Tilburg

POLITICKÁ DOPORUČENÍ

EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ (VR),

Obecné připomínky

1. konstatuje, že Evropa stojí před velkými společenskými výzvami: naši občané mají nejistotu ohledně své budoucnosti, míra nezaměstnanosti je vyšší než před finanční a hospodářskou krizí, zejména v případě míry nezaměstnanosti mládeže, důsledky změny klimatu jsou stále zřejmější, populace stárne a příliv uprchlíků, žadatelů o azyl a migrantů staví místní a regionální činitele před nové výzvy.
2. Členové Výboru konstatují, že se společnost mění. Naši občané mají v současnosti vyšší požadavky, ale také vyšší kvalifikace. To vede k tomu, že chtějí stále častěji sami určovat podobu svého života a zlepšovat svoji životní úroveň a ukazují větší účasti v procesu řešení společensky relevantních témat. Coby zástupci místních a regionálních orgánů jsme si zároveň vědomi toho, že se zájmy našich občanů mohou značně lišit.
3. Kromě toho se stupňuje složitost společenských výzev: tyto výzvy nelze uzavřít do politických schémat, nerespektují administrativní hranice a přesahují období politických mandátů. Vyžadují okamžité kroky a dlouhodobou vizi a přístup, jakož i změnu paradigmatu s ohledem na sociální rozměr politik EU, mimo jiné HMU, aby tak bylo možné oslovit všechny občany a posílit solidaritu mezi lidmi a členskými státy.
4. Místní a regionální orgány zároveň nedisponují dostatečnými finančními zdroji, aby mohly v rychle se měnící společnosti tyto nové a složité výzvy řešit, proto musí být každé opatření v této oblasti objektivně, pragmaticky a účelně rozděleno mezi různé správní úrovně.
5. Výbor konstatuje, že stávající přístup a politické nástroje k nalézání řešení aktuálních společenských výzev mají svá omezení. Zároveň tento vývoj vytváří také příležitosti pro moderní a inovativní Evropu.
6. Výbor se domnívá, že důležitým nástrojem k řešení aktuálních společenských výzev a ke zlepšení kvality života našich občanů jsou sociální inovace, a to ve veřejném, soukromém i neziskovém sektoru. Sociálně-inovační projekty mají větší dopady na společnost a na ekonomiku jako takovou, když se kombinují s technickou podporou, protože přinášejí lepší řešení pro naše občany.

Charakteristika sociálních inovací

7. Výbor souhlasí s definicí sociálních inovací coby nových nápadů (produktů, služeb a modelů), které zároveň naplňují společenské potřeby (jsou účinnější než jejich alternativy) a vytvářejí nové sociální vztahy a partnerství pro spolupráci ⁽¹⁾.
8. Sociální inovace mohou představovat důležité nástroje řešení všech společenských výzev. Například boje proti nezaměstnanosti mladých lidí, podpory péče o starší osoby a jejich samostatnost, začleňování osob s většími potížemi se vstupem na trh práce a revitalizace nejokrajovějších regionů, jakož i regionů, které se musejí potýkat s různými demografickými problémy, a upadajících městských oblastí.

⁽¹⁾ Empowering people, driving change: Social innovation in the European Union, BEPA (Výbor poradců pro evropskou politiku), 2011.

9. Sociální inovace podle Výboru charakterizuje přístup zdola nahoru, společné hledání řešení v blízkosti občanů⁽²⁾, poskytování řešení přizpůsobených individuálním potřebám, nová partnerství a spolupráce mezi orgány veřejné správy, podniky, znalostními a vzdělávacími institucemi, organizacemi občanské společnosti a zájmovými sdruženími občanů⁽³⁾.

10. Výbor by rád vyzdvihl spotřebitelská fóra coby dobrý příklad přístupu zdola nahoru. Spotřebitelská fóra jsou místem kontaktu se spotřebiteli, kteří jsou obeznámeni s určitými službami. Spotřebitelská fóra jsou vhodná k získávání zpětné vazby od spotřebitelů (např. zkušeností uživatelů), k rozvoji služeb a produktů, jakož i k vytváření a testování nových nápadů (přístupem zdola nahoru). Spotřebitelská fóra podporují začleňování a poskytují spotřebitelům skutečnou příležitost, aby vyjádřili své názory.

11. Sociální inovace znamenají jiný způsob práce orgánů veřejné správy. Vyžadují od místních a regionálních orgánů přístup otevřený iniciativám a myšlenkám občanů, podniků, znalostních a vzdělávacích institucí a organizací občanské společnosti. Důležité je při tom vědomí, že řešení mnoha aktuálních otázek nelze hledat jen u veřejné správy. Otevřený přístup však neznamená přístup pasivní. Prosazování sociálních inovací často vyžaduje vedení a koordinaci ze strany místních orgánů při zprostředkování partnerství, propojování jednotlivých stran, vytváření sociálních inovačních ekosystémů, podpoře osvědčených iniciativ veřejností a místními komunitami, vytváření pružných právních rámců, zajišťování sdílení znalostí a podněcování dialogu.

12. Výbor souhlasí s Evropskou komisí, že EU musí přinášet konkrétní výsledky, které reagují na potřeby a přání našich občanů. Díky podpoře a usnadňování sociálních inovací již od prvních fází tvorby politik a rozhodovacího procesu dosáhneme lepších řešení a řešení s větší podporou.

13. V době, kdy je důvěra v naše demokratické instituce pod tlakem, má podpora občanů zásadní význam. Sociální inovace vychází od občanů a místních společenství: od konzultací s nimi s cílem určit potřeby společnosti, přes formulaci řešení, až po prováděcí fázi prostřednictvím procesu začlenění, sdílení, společné odpovědnosti, vzájemnosti a vytvoření sítě vícero zúčastněných stran. Tento rozměr by měl být integrován do územního rozměru, co možná nejlépe potřebám jednotlivcům, rodin a společenství.

Využívání potenciálu, odstraňování překážek

14. Výbor vítá, že Evropská komise uznává význam sociálních inovací, zejména pokud jde o potenciál Portálu společenství pro sociální inovace a každoroční soutěž Evropské sociální inovace. Výbor zdůrazňuje, že sociální inovace se netýkají jen hospodářského růstu a vytváření pracovních míst. Je důležité, aby byly sociální inovace identifikovány a uznány jako prostředek, který lze uplatňovat v různých oblastech politiky, mj. při boji proti chudobě a ekonomické marginalizaci, což může zlepšit kvalitu života obyvatel EU.

15. Úspěšné projekty sociálních inovací zajišťují doplňkovost posilování sociálního začlenění a solidarity a vytváření růstu a pracovních míst. Výbor proto trvá na tom, že je třeba začlenit sociální inovace do strategií místního a regionálního rozvoje.

16. Sociální inovace kromě toho přinášejí lepší inovace. Technologický rozvoj je stále rychlejší a trendy, jako jsou digitalizace a automatizace, zásadním způsobem mění ve městech a regionech podobu trhu práce a hospodářství obecně: na jedné straně kvůli automatizaci a robotizaci zanikají pracovní místa, na druhé straně však vznikají místa nová, data velkého objemu ovlivňují soukromí našich občanů a ne každý může technologický vývoj stejně dobře sledovat a zvládat. Sociální inovace mohou pomoci zvýšit odolnost naší společnosti. Výboru jsou známy dobré příklady sociálních inovací na úrovni místních a regionálních orgánů v různých zemích EU⁽⁴⁾.

⁽²⁾ Stanovisko Výboru regionů Balíček opatření EU v oblasti sociálních investic, CDR1999-2013_00_00_TRA_AC.

⁽³⁾ Stanovisko Výboru regionů Směrem k integrované městské agendě pro EU, COR-2013-06902.

⁽⁴⁾ Například Proeftuin Dementie (pilotní projekt v oblasti demence) v nizozemském Tilburgu. Podniky, vzdělávací a znalostní instituce, ošetřovatelé a pacienti a jejich rodiny v něm spolupracují tak, aby mohli pacienti déle a lépe žít doma. Technické inovace, jež jsou při tom využívány, byly vypracovány ve spolupráci těchto jednotlivých skupin.

17. Nesdílet úspěšné sociální inovace a ponechat je na místní úrovni by znamenalo promarnit příležitost. Inovace často začínají v místním a malém měřítku, mohou však být cenné a použitelné pro všechny občany v Evropě. Pro využití plného potenciálu sociálních inovací je zapotřebí prostředí, jež umožňuje jejich růst a popularizaci.

18. Existují četné příklady osvědčených postupů sociálních inovací, které podporují ženy i nezletilé v rizikové situaci. Tyto postupy by měly být zhodnoceny tak, aby mohly být v Evropě rozšiřovány směrem k občanům nacházejícím se v tomto druhu situací prostřednictvím financování ze strukturálních fondů, je-li to nezbytné.

19. Pro plné využití potenciálu sociálních inovací je nezbytné zjednodušení a snížení administrativní zátěže politiky soudržnosti. Současná složitost a rozsah regulačního rámce žadatele odrazují. Výbor již několikrát vyzval orgány EU, aby legislativní balíček politiky soudržnosti skutečně zjednodušily⁽⁵⁾.

20. Evropská politika soudržnosti umožňuje použití sociálních inovací coby nástroje. Projekty menšího rozsahu, malí a netradiční partneři a skutečnost, že sociální inovace ne vždy patří mezi kritéria při podávání žádostí o prostředky z evropských fondů, oslabuje finanční podporu EU projektům sociálních inovací.

21. Ne všechny evropské fondy a programy jsou proto pro sociální inovace vhodné. Stejně jako u technologických inovací je i u sociálních inovací nutný prostor k experimentování a ochota akceptovat i nezdařilé inovace.

22. Sociální inovace se mohou úspěšně rozvíjet mj. prostřednictvím sociální ekonomiky. Výbor v této souvislosti připomíná, že se iniciativy v oblasti sociální ekonomiky zakládají na spolupráci a na občanském závazku mezi jednotlivci, z nichž se skládají komunity, přispívají ke zvyšování sociální, hospodářské a územní soudržnosti a úrovně důvěry v celé EU. Proto je zásadně důležité podpořit sociální inovace také prostřednictvím uvolnění potenciálu sociální ekonomiky a tím, že bude zlepšen její přístup k různým způsobům financování a uvolněním dostatečných finančních prostředků na místní, regionální, celostátní a unijní úrovni⁽⁶⁾.

Inovace versus sociální inovace

23. Výbor souhlasí s významem inovací pro Evropskou unii, jež umožňují, aby naši občané dostávali to nejlepší vzdělání, aby byl dostatek práce, abychom mohli čelit aktuálním společenským výzvám a aby zůstala i nadále zachována vysoká prosperita a kvalita života. V této souvislosti Výbor zdůrazňuje význam iniciativy Unie inovací, podle níž by EU měla být vstřícnější k inovacím, což umožní rychlejší promítání dobrých nápadů do výrobků a služeb.

24. Výbor vítá různé kroky, které podnikla Evropská komise k podpoře sociálních inovací, např. v programu EU pro zaměstnanost a sociální inovace (EaSI), v modelech ekonomiky sdílení, v programu Horizont 2020, platformách pro kulturní povědomí a nástroji pro malé a střední podniky.

25. Výbor se nicméně domnívá, že ačkoli záměrem programu EaSI je mj. bojovat proti dlouhodobé nezaměstnanosti, chudobě a sociálnímu vyloučení, neexistují zatím v evropském měřítku mechanismy schopné čelit těmto společným výzvám účinným způsobem.

26. Navzdory těmto snahám se Výbor domnívá, že strategie Evropa 2020 klade příliš jednostranný důraz na technologickou stránku inovací, a sociální stránka není dostatečně zdůrazněna. Výbor zdůrazňuje, že sociální inovace a technologické inovace se vzájemně doplňují a prostřednictvím stimulace jejich doplňkovosti lze dosáhnout výsledků s dopady na společnost.

⁽⁵⁾ Mimo jiné: stanovisko Výboru regionů Zjednodušení ESI fondů z pohledu místních a regionálních orgánů (COR-2016-00008).

⁽⁶⁾ Stanovisko VR Úloha sociální ekonomiky v oživení hospodářského růstu a boji proti nezaměstnanosti, COR-2015-01691.

Úloha Evropské unie a doporučení

27. Aktuální sociální výzvy mají přeshraniční charakter a často dopadají na místní a regionální orgány v Evropě. Sociální inovace mohou hrát důležitou roli při vytváření sociální, hospodářské a územní soudržnosti. Je žádoucí, aby zde EU hrála stimulující, zprostředkující a sjednocující úlohu.
28. Výbor vyzývá Evropskou komisi, aby při tvorbě svých politik v plné míře zohledňovala proveditelnost na místní a regionální úrovni. To je v souladu s prováděním městské agendy EU, při němž Komise, členské státy a města usilují o proveditelnost politiky a předpisů EU na místní úrovni. Je to zvláště důležité u projektů sociálních inovací, které jsou často podporovány místními a regionálními orgány v průběhu celého inovačního procesu (vznik, experimentování, šíření a hodnocení).
29. Výbor vyzývá Evropskou komisi, aby nástroj sociálních inovací identifikovala a uznala coby nástroj k řešení široké škály společenských výzev a ke zlepšení kvality života obyvatel.
30. Evropská komise by měla zaujmout aktivní úlohu v zájmu rozvoje sociálních inovací, sdílení znalostí a šíření příkladů osvědčených postupů v této oblasti. Například s ohledem na subjekty sociální ekonomiky by měla zaručit přijetí politik podporujících sociální inovace a vytvoření skutečného evropského společenství sociálních inovací na různých správních úrovních, včetně integrovaných opatření v oblasti zdravotnictví, bydlení a aktivního hledání zaměstnání, a měla by podporovat vytvoření skutečného evropského společenství sociálních inovací.
31. Výbor vyzývá Evropskou komisi, aby odstranila výše uvedené překážky a zahrnula sociální inovace mezi kritéria při podávání žádostí o prostředky z evropských fondů, aby fondy a programy otevřela i jiným než tradičním institucím nebo skupinám a aby umožnila vytvoření prostoru pro experimentování, přičemž budou akceptovány i nezdařilé experimenty.
32. Výbor vyzývá Evropskou komisi, aby zavedla monitorování a měření účinků vývoje procesů sociálních inovací v jednotlivých členských státech s jasnými ukazateli, zejména s ohledem na sociální ekonomiku. Díky tomu budou výsledky sociálních inovací měřitelné, a tím bude stanovován dopad sociálních inovací. Bude možné takové údaje šířit a informovat o úspěšných řešeních. Díky tomu pak bude získávání finančních prostředků jednodušší.
33. Pro využití plného potenciálu sociálních inovací se Výbor naléhavě obrací i do svých řad. Vyzývá své členy, aby se sociálními inovacemi experimentovali na místní úrovni, aby při tom zapojovali další veřejné orgány, podniky, znalostní instituce a obyvatele, a aby navzájem sdíleli své zkušenosti.
34. Výbor zdůrazňuje význam sociálních doložek při hodnocení nabídek pro zadávání veřejných zakázek a žádá Evropskou komisi, aby se ujistila, že jsou řádně provedeny a uplatňovány členskými státy. Dále vyzývá k flexibilitě stávajících pravidel státní podpory, aby bylo možné podpořit sociální inovace. Kromě toho navrhuje prozkoumat potenciál členského kapitálu a participační inovace pro stávající programy sociálních inovací a sociálních investic, které jsou obvykle založeny na modelech vedených investorem.

V Bruselu dne 11. května 2017.

předseda
Evropského výboru regionů
Markku MARKKULA

Stanovisko Evropského výboru regionů Místní a regionální rozměr biohospodářství a úloha měst a regionů

(2017/C 306/07)

Zpravodajka: Katrin Budde (DE/SES), poslankyně zemského sněmu spolkové země Sasko Anhaltsko

POLITICKÁ DOPORUČENÍ

EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ (VR),

Hlavní připomínky

1. vítá dosavadní úsilí Evropské komise, členských států a regionů o podporu biohospodářství na regionální úrovni prostřednictvím udržitelného hospodaření s přírodními zdroji, včetně půdy a vnitrozemských i mořských vodních zdrojů, a vyzývá k dalšímu rozvoji tohoto úsilí;
2. spatřuje v rozvoji biohospodářství zejména ve venkovských a vhodných lesních oblastech EU značný rozvojový potenciál pro růst a zaměstnanost a připomíná, že tento potenciál lze využít jen v případě, že budou místní subjekty v regionech a obcích úzce spolupracovat a sledovat společné cíle;
3. navrhuje proto, aby se budoucí aktualizace strategie biohospodářství a akčního plánu zaměřily na využití potenciálu a přínosů biohospodářství, a to včetně biotechnologií a biomasy, pro místní a regionální rozvoj jak v městských, tak ve venkovských oblastech;
4. je přesvědčen, že v souladu s víceúrovňovou správou je nutná větší součinnost evropských, vnitrostátních, regionálních a místních strategií, aby byly pro rozvoj biohospodářství v Evropě vytvořeny co nejoptimálnější podmínky;
5. požaduje zejména, aby byly prováděny regionální strategie inteligentní specializace zaměřené na biohospodářství a aby se to při přezkumu strategie biohospodářství vzalo v úvahu;
6. navrhuje, aby byl s ohledem na iniciativu v oblasti zdokonalení tvorby právních předpisů přezkoumán stávající právní rámec pro rozvoj biohospodářství, a bylo tak případně možné mj. odstranit překážky v právních předpisech EU, které brání investicím;
7. vyslovuje se pro to, aby Komise, členské státy a evropské regiony prováděly ofenzivní komunikační strategie s cílem zvýšit povědomí o potenciálu biohospodářství v regionech. V této souvislosti navrhuje používat výraz „bioregiony“ a „bioobce“, kterým se rozumí takové venkovské oblasti, taková města a takové regiony, které kladou mimořádný důraz na rozvoj biohospodářství;
8. zasazuje se o úzké provázání iniciativ na podporu biohospodářství s rozvojem udržitelného oběhového biohospodářství na regionální a místní úrovni a o podporu bioregionů a bioobcí, jakož i podniků a sdružení, které využívají místní biologické zdroje k vytváření nových hodnotových řetězců, mj. prostřednictvím přímého financování vlastních regionálních výzkumných středisek působících v různých sektorech biohospodářství, včetně zemědělsko-potravinářského průmyslu;
9. navrhuje změnit politiku podpor v EU a členských státech tak, aby bylo prioritou řešit stávající problémy a výzvy přímo v místě a nastavit podmínky podporování biohospodářství z prostředků EU tak, aby bylo možné podporovat regionálně uzpůsobená řešení a byly zohledněny i zvláštní výzvy, jimž čelí ostrovy nebo vzdálené regiony;

10. zdůrazňuje, že posílení investic v oblasti biohospodářství lze dosáhnout pouze tehdy, bude-li existovat lepší přístup k nejdůležitějším unijním nástrojům financování, jako jsou mj. EFSI, ESI fondy, program Horizont 2020 a COSME;
11. navrhuje umožnit nové způsoby kombinování různých podpůrných programů EU, aby byly splněny požadavky integrované strategie pro rozvoj biohospodářství (podpora výzkumu, vývoje a inovací, podpora investic, záruky);
12. zasazuje se o to, aby bylo společnému podniku pro průmysl založený na biotechnologiích usnadněno respektování zájmů regionů, což umožní zlepšit soudržnost opatření, optimálně využívat synergie a sdílet osvědčené postupy s cílem podpořit investice do biohospodářství;
13. vyzývá Evropskou investiční banku, aby plně využila možností financování biohospodářství, které nabízí EFSI 2.0, a aktivně vyhledávala kontakt s bioregiony a bioobcemi;
14. je pro to, aby se dále podporovalo prosazování meziregionální spolupráce a učení na základě srovnávání mezi bioregiony a bioobcemi, a to s pomocí programů Horizontu 2020, INTERREG a dalších programů. V této souvislosti navrhuje využívat ke spolupráci bioregionů a bioobcí i evropská sdružení pro územní spolupráci jakožto právní nástroj;
15. vyzývá Evropskou komisi, aby ještě před započítím příštího programového období přijala opatření, jimiž podpoří koordinované využívání prostředků EU zejména v zemědělské politice, včetně zemědělsko-potravinářského průmyslu a lesnictví, a politice soudržnosti s pomocí příslušných opatření a obsahového sladění operačních programů evropských bioregionů;
16. navrhuje vypracovat návrhy ohledně časově omezeného zavedení příslušných systémů pobídek pro zvýšení poptávky po produktech z biologických materiálů s cílem kompenzovat jejich počáteční vyšší náklady při uvádění na trh. V tomto ohledu apeluje na členské státy a regiony EU, aby upřednostňovaly biologické materiály při zadávání veřejných zakázek;
17. je přesvědčen, že obrovský potenciál evropských regionů v oblasti biohospodářství lze využít lépe tím, že města a regiony a jejich meziregionální sdružení budou mít větší váhu v panelu zainteresovaných stran v oblasti biohospodářství. Navrhuje proto, aby se jednou za rok konalo vždy v jednom evropském bioregionu či evropské bioobci Evropské fórum bioregionů, bioobcí a biokomunit, jehož by se měli účastnit i zástupci členských států, Evropského výboru regionů a Evropského parlamentu;
18. zdůrazňuje, že k rozvoji biohospodářství by členské státy měly provést změny v systémech vzdělávání a že by i odborná příprava, další odborné vzdělávání, odborné kvalifikace a vysokoškolské studijní obory mohly občanům umožnit reagovat na nové požadavky na dovednosti. Proto navrhuje, aby tyto požadavky byly zohledněny i v evropském programu v oblasti vzdělávání;
19. připomíná, že biohospodářství je příležitostí i pro zdravotnictví, neboť díky vyspělým technikám výzkumu lze dnes vyvíjet inovativní terapeutické přípravky z komplexních přírodních látek, které přinášejí povzbudivé výsledky, což je přínosné i pro ekosystém. Výroba kvalitních a funkčních potravin rovněž přispívá ke zlepšení zdravotního stavu populace;
20. navrhuje, aby byl rozvoj biohospodářství více než doposud zohledněn v příštím rámcovém programu pro výzkum i při utváření společné zemědělské politiky a budoucí politiky soudržnosti a aby byl oceněn přínos biohospodářství pro územní soudržnost v EU;

21. domnívá se, že pro přezkum akčního plánu pro biohospodářství má zásadní význam komplexní posouzení územního dopadu a že je třeba formou zpráv o provádění pravidelně hodnotit pokrok dosažený v rámci příštího akčního plánu;

Možnosti biohospodářství

22. zastává názor, že vzhledem ke globálním výzvám, jako je růst populace, ubývání nebo vyčerpání zdrojů a změna klimatu, je třeba hledat nové způsoby, jak i v budoucnosti zajistit udržitelný růst a účinné využívání zdrojů, které jsou nepostradatelné pro lidstvo i pro konkurenceschopnost Evropy a jejích regionů. V tomto ohledu hraje důležitou roli rozvoj ekologických zemědělských postupů. Evropský výbor regionů (VR) je přesvědčen, že znalostní biohospodářství plně respektující životní prostředí k tomu může významným způsobem přispět. Biohospodářství je klíčovým tématem budoucnosti. Jeho zvláštní potenciál spočívá mj. v podpoře environmentální udržitelnosti prosazováním nezávislosti na fosilních palivech a v boji proti změně klimatu prostřednictvím neutrální uhlíkové stopy. Výrobky a služby vytvořené udržitelným způsobem s využitím biologických zdrojů mohou navzájem skloubit tři aspekty udržitelného rozvoje, tj. hospodářský růst, sociální rozvoj a ochranu životního prostředí;

23. neopomíná skutečnost, že s uplatňováním biotechnologických postupů jsou spojena i rizika. Proto při využívání biomasy jakožto základu produktů z biologických materiálů hrozí konkurenční boj o půdu a vodu (volba mezi „nádrží a talířem“). Právě z toho důvodu se dostupné suroviny musí využívat udržitelně, bez zbytečného plýtvání a k různorodým účelům. K tomu může přispět i opakované a co nejčastější inteligentní hmotné využití biomasy podle kaskádového systému. Tento přístup by se měl zohlednit i při dalším strategickém zaměření podpory biohospodářství. Využívání biotechnologií může rovněž přispět k úbytku biologické rozmanitosti, mimo jiné v důsledku používání geneticky modifikovaných organismů. U všech prováděných projektů je třeba zaručit striktní uplatňování zásady obezřetnosti v souladu se zásadou unijního práva, která je stanovena v článku 191 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU);

24. konstatuje, že maximální využívání produktů z biologických materiálů v co největším počtu průmyslových odvětví bude přínosné i pro zachování a vytváření pracovních míst na nových udržitelných trzích, zejména též v dosud znevýhodňovaných a málo industrializovaných regionech nebo ve venkovských, horských a pobřežních oblastech. Technologicky vyspělé biochemické a biofarmaceutické komponenty jsou nejen schopné obnovovat deindustrializované lokality nebo lokality prodávající závažnou krizi, ale jsou také přínosné pro zdraví a kvalitu života lidí. Biohospodářství tím získává i sociální rozměr, jelikož může být hnací silou i příležitostí pro strukturální změny v regionech a obcích;

25. sleduje cíl dosáhnout během příštích deseti let cíle výrazného navýšení podílu inovativních průmyslových odvětví založených na biologických materiálech na hrubém domácím produktu a je přesvědčen, že tohoto cíle lze dosáhnout pouze za pomoci regionů;

26. konstatuje, že pro rozvoj biohospodářství jsou rozhodující nejen regionální podmínky (přítomnost přírodních zdrojů, míra hospodářského využití, rozvoj hodnotových řetězců, existence inovativního prostředí), ale i strategická rozhodnutí přijímaná místními subjekty. To znamená, že další rozvoj biohospodářství lze ovlivnit konkrétně v těchto oblastech: věda, průmyslové technologie, prvovýroba a průmyslová infrastruktura, poptávka a systémy pobídek, návyky a povědomí spotřebitelů, kultura, politika a zákony. Tato možnost by měla být využita;

Překážky bránící rozvoji biohospodářství

27. vítá, že mnoho regionů EU usiluje o rozvoj biohospodářství, zároveň ale upozorňuje na velké rozdíly v rozvoji biohospodářství v jednotlivých regionech a spatřuje v tomto ohledu ještě značný potenciál k rozvoji. Mezi regiony EU existují velké rozdíly již v otázce, co se rozumí pod pojmem „biohospodářství“. VR se proto domnívá, že jsou zapotřebí odpovídající komunikační strategie, aby se informovalo o možnostech, které biohospodářství přináší, a šířilo se odpovídající obecné povědomí. VR žádá Komisi, ale i členské státy a regiony EU, aby začaly vyvíjet příslušnou činnost, popř. zvýšily své úsilí. Musí se vést otevřená a transparentní diskuse o cílech a výzvách biohospodářství a možnostech jeho realizace, ale rovněž o negativních dopadech či škodách souvisejících s jeho nezavedením, a to se všemi příslušnými aktéry přímo na místě. O biohospodářství by měla být informována i veřejnost a na rozdíl od oblasti biotechnologií by měla mít možnost se do něj aktivně zapojit;

28. spatřuje překážky bránící rozvoji biohospodářství v těchto oblastech: nejistý vývoj na trhu a vývoj technologií, s tím související vysoká rizika spojená s projekty a dlouhá doba amortizace u budování infrastruktury, vysoké náklady na výzkum a vývoj, vyšší náklady na produkty z biologických materiálů (které lze konečným uživatelům navzdory udržitelnosti jen těžko vysvětlit), velký počet jednotlivých subjektů (výrobci, politika, věda), rámcové právní podmínky a chybějící dlouhodobá strategie, která by podpořila všechny fáze rozvoje a vytvoření příznivého prostředí, jež omezí vysoké podnikatelské riziko v tomto odvětví;

Investice a financování

29. vítá, že bylo z programu Horizont 2020 vyčleněno 3,85 mld. eur na investice do výzkumu a vývoje v oblasti biohospodářství, že bylo rozhodnuto o založení společného podniku pro průmysl založený na biotechnologiích a že prostředky z EFSI 2.0 postačí i k financování projektů v oblasti biohospodářství;

30. zdůrazňuje, že k vybudování a rozvoji biohospodářství jsou nutné další investice, a zasazuje se o snazší přístup ke všem dostupným nástrojům financování (ESI fondy, EFSI, Horizont 2020, SZP) s využitím doplňkovosti a součinnosti. Navrhuje umožnit nové, lepší způsoby kombinování podpůrných programů EU (podpora inovací, podpora investic, záruky), které přispějí k omezení rizik pro soukromé investory a malým a středním podnikům pomohou uvádět produkty z biologických materiálů na trh;

31. je pro více možností poskytování podpory a pro dostatečný rizikový a inovační kapitál na vývoj tržních řešení sériové výroby, aby bylo omezeno zvláštní hospodářské riziko pro malé a střední podniky, a to zejména ve fázi uvádění na trh;

32. upozorňuje na skutečnost, že regionální podmínky pro rozvoj biohospodářství jsou velmi různorodé, a žádá Komisi, aby navrhla způsob, jakým by regionální přístupy mohly být v rané fázi zohledněny při politickém plánování koncepce možností podpory. Cílem je nalézt takový způsob koncipování možností podpory, aby je bylo možné úspěšně využívat v různorodých podmínkách jednotlivých regionů, překonat výzvy zeměpisné povahy týkající se ostrovů a nejvzdálenějších oblastí a lépe je propojit s vnitrostátními, regionálními a místními programy podpory;

33. žádá, aby se prověřilo, jakou podporu pro biohospodářství a jaké nástroje pro produkty z biologických materiálů lze zavést na straně poptávky. Je přesvědčen, že programy tržních pobídek pro produkty z biologických materiálů mohou přispět k částečnému vyvážení nákladového znevýhodnění spotřebitelů, a v dlouhodobém horizontu tak podporovat lepší přístup udržitelných produktů z biologických materiálů na trh;

Podpora regionům a regionálním subjektům, právní předpisy

34. zdůrazňuje, že regiony a obce plní při rozvoji biohospodářství zvláštní a stále důležitější úlohu, jelikož místně dostupné suroviny z biologických materiálů jsou východiskem pro vytváření hodnotových řetězců v oblasti biohospodářství;

35. poukazuje na to, že je třeba regiony EU více podpořit při vypracování regionálních strategií biohospodářství a jejich provádění, a vítá v této souvislosti iniciativy jako např. European Sustainable Chemicals Support Service. Navrhuje šířit takové iniciativy i v jiných hospodářských odvětvích v oblasti biohospodářství (např. ve farmaceutickém průmyslu, automobilovém průmyslu, stavebnictví, energetice, biotechnologiích, zemědělsko-potravinářském průmyslu a lesnictví, investiční výstavbě, IKT);

36. navrhuje, aby vesnice, města a regiony a jejich meziregionální sdružení získaly větší váhu, aby bylo možné určovat modely osvědčených postupů a dosáhnout toho, aby se jednotlivé regiony zaměřené na biohospodářství navzájem porovnávaly a učily se od sebe. Dále se domnívá, že je potřeba přijmout vhodná opatření k posílení úlohy obcí v rozvoji biohospodářství, mj. v rámci akcí, jež tyto obce pořádají. Je dobré mít na paměti, že procesy biohospodářství často začínají na místní úrovni a v malém měřítku, proto je důležité takové iniciativy podporovat;

37. zdůrazňuje, že k rozvoji biohospodářství významným způsobem přispívají meziregionální sítě, jako je evropské biohospodářské sdružení 3BI, iniciativa Vanguard nebo Síť evropských chemických regionů (ECRN) a další sítě týkající se zemědělství a venkova (např. Euromontana, AREPO, ERIAFF atd.). Jsou důležitým prostředkem k přípravě strategií a organizování výměny znalostí na místní a regionální úrovni. Často přitom slouží jako nástroj k propojení místní, regionální, celostátní a unijní úrovně;

38. podporuje takové iniciativy, jako je například lodžské prohlášení bioregionů ⁽¹⁾ (na němž se dohodly regiony střední a východní Evropy a zúčastněné strany z podniků, akademické obce, nevládních organizací a zemědělců na evropském kongresu o biohospodářství, který se konal v Lodži v roce 2016), a vítá intenzivnější meziregionální propojení bioregionů v přeshraničním hodnotovém řetězci a při spolupráci makroregionů;

39. je přesvědčen, že rozvoj biohospodářství vyžaduje celostní přístup kombinující různé oblasti politik a že je třeba více podporovat sdružení s globálním potenciálem, sítě a další platformy, aby bylo možné organizovat předávání znalostí a dialog v hodnotových řetězcích;

40. má za to, že k podporování biohospodářství je i nadále nutná lepší harmonizace různých politických a státních úrovní, zejména co se týče mj. právních rámců. V současné době se ve 28 členských státech uplatňují rozdílná pravidla využívání biomasy jakožto základu hodnotových řetězců v oblasti biohospodářství. Stejně tak se v jednotlivých členských státech EU různým způsobem nakládá s řadou finálních produktů biohospodářství. Z pohledu VR je nutné právní předpisy harmonizovat a zjednodušit v souladu se zásadami subsidiarity a proporcionality;

Výzkum a vývoj, vzdělávání

41. zdůrazňuje, že pro rozvoj biohospodářství má zásadní význam šíření vědomostí o udržitelném využívání biomasy jakožto základu hodnotových řetězců v oblasti biohospodářství. Posílení výzkumu a vývoje nových produktů a jejich uvádění na trh je dlouhodobý proces, který vyžaduje lidské a finanční zdroje;

42. navrhuje ještě více zvýšit podporu výzkumným sítím a vzájemnou spolupráci různých subjektů z různých hodnotových řetězců, mj. vysokých škol a mimoškolních výzkumných ústavů, a úžeji tak navzájem propojit potenciál, který tkví ve vědě, výrobě a hospodářství. Konkrétně je třeba posílit vytváření celostátních a regionálních klastrů, které budou uvádět výsledky inovací na trh, a to budováním interaktivní synergické sítě výrobců, výzkumných pracovníků, podnikatelů, investorů a politiků;

43. vyslovuje se pro sestavení obsáhlého přehledu stávajících iniciativ v oblasti biohospodářství. Musí být stále více podporováno financování pilotních, demonstračních a výrobních zařízení v tomto sektoru v regionech EU, aby byl umožněn rozvoj nízkouhlíkových výrobních a průmyslových procesů a výměna zkušeností a know-how. Tato strategie musí zamezit duplicitám a zlevnit vývoj postupů a produktů;

44. připomíná, že rozvoj biohospodářství je spojen se změnou vzdělávacího systému. V odborné přípravě je nutné větší propojení mezi jednotlivými obory a v učebních plánech je třeba více zohlednit nové učební obory.

V Bruselu dne 11. května 2017.

předseda
Evropského výboru regionů
Markku MARKKULA

⁽¹⁾ https://media.wix.com/ugd/32bd65_afadb83292a0452fa58289575d1e5eaf.pdf.

Stanovisko Evropského výboru regionů Zdraví ve městech: veřejný zájem

(2017/C 306/08)

Zpravodaj: Roberto Pella (IT/ELS), starosta obce Valdengo**POLITICKÁ DOPORUČENÍ**

EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ (VR),

Obecné připomínky

1. uznává, že pojem zdraví je neodmyslitelným aspektem blahobytu společnosti. Tento pojem se nevztahuje pouze na fyzické přežití nebo na nepřítomnost nemocí, ale zahrnuje i psychologické aspekty, přírodní, environmentální, klimatické a bytové podmínky, pracovní, ekonomický, sociální a kulturní život, tak jak je definuje Světová zdravotnická organizace (WHO);
2. upozorňuje na to, že úloha měst je díky urbanizaci pro podporu zdraví důležitá, neboť ve městech se koncentruje 70 % celosvětového obyvatelstva;
3. opakuje, že opatření, financování a priority EU jsou často orientovány na větší města a že je třeba věnovat více pozornosti významnému kumulativnímu vlivu malých a středních měst s počtem obyvatel mezi 5 000 a 100 000, v nichž žije více než polovina všech obyvatel EU ⁽¹⁾, a značnému prostoru, který mají pro vypracování a provádění předpisů pro zlepšení veřejného zdraví v EU;
4. vyzdvihuje skutečnost, že pojem „Health City“ (viz WHO) vychází z myšlenky komunity, která si uvědomuje význam zdraví jako veřejného statku, který může být příčinou vypracování a provádění jasných politik na ochranu a zlepšení stávajících asistenčních forem sociálního zabezpečení a prevence s cílem zvýšit odolnost a naději dožití ve zdraví a omezit riziko vzniku zdravotního postižení a zároveň prosazovat cíle udržitelného rozvoje;
5. poukazuje na to, že i když mnohá z 12 partnerství zahájených na základě Amsterodamského paktu z roku 2016 za účelem provádění městské agendy EU souvisí s problematikou zdraví, nebylo pro otázky zdraví zatím vytvořeno žádné konkrétní partnerství. Dále lituje, že městská agenda EU nestanoví horizontální spolupráci mezi různými orgány za účelem hodnocení zdravotních dopadů v rané fázi. Proto žádá, aby byla do městské agendy EU zařazena definice zdraví, posuzování zdraví a podpora zdraví a byl zdůrazněn její dopad na zdraví;
6. konstatuje, že veřejné zdraví je v pravomoci členských států a úlohou EU je především doplňovat politiky členských států tím, že pomáhá vládám dosáhnout společných cílů a vytvářet úspory z rozsahu;
7. zdůrazňuje, že je nutné zkoumat a analyzovat určující faktory zdraví, zvláště co se týče zdraví ve městech, a posoudit příležitosti a problémy vyplývající z vyšší naděje dožití;
8. upozorňuje na nutnost přezkumu mechanismů sociálního zabezpečení na základě údajů týkajících se různých potřeb a předpokladů jednotlivých skupin populace, které ukazují nárůst vyšších věkových kategorií v souladu s tím, jak se prodlužuje naděje dožití a zvyšují se nerovnosti mezi jednotlivými sociálními skupinami, a s průvodním jevem migrace, jenž je další výzvou pro sociální zabezpečení a zdravotní péči;
9. domnívá se, že místní a regionální orgány jsou garanty sítě rovnosti a správy založené na víceúrovňové spolupráci, v níž mohou instituce, podniky, organizace občanské společnosti a občané přispívat k plánování společného, spravedlivého a harmonického urbanistického uspořádání;

⁽¹⁾ CDR 7987/2013.

10. poukazuje na možnost navrhovat a přijímat aktivní nástroje pro „zdraví ve městech“ jakožto veřejný zájem, a to v následujících oblastech prioritní politické činnosti:

- urbanistika
- mobilita a doprava
- životní prostředí a zdravá výživa
- sport, tělesná aktivita a vzdělávání
- správa.

Urbanistika

11. vybízí k tomu, aby byla do nové městské agendy EU začleněna oblast zdraví, včetně jeho definice, a nastolena nová kultura společného plánování, která by mohla přispět k tomu, aby územní plánování podporovalo zdraví a poskytovalo prostředí příznivá pro zdraví;

12. vyzývá místní orgány, aby využívaly Městská inovativní opatření, což je iniciativa Evropské komise, na niž jsou na období 2014–2020 vyčleněny prostředky z rozpočtu EFRR v celkové výši 372 milionů EUR (která ve skutečnosti výslovně nezmiňuje „zdraví“ jako prioritní oblast), a zajistily tak městským oblastem prostředky k testování nových a nevyzkoušených řešení městských problémů a umožnily jim uvažovat o inovativních akcích, které by mohly vyřešit také některé výzvy v oblasti zdraví, jimž čelí;

13. vyzývá k provádění politik zaměřených na sociální a zdravotní integraci a zlepšení sociálních, hospodářských a environmentálních podmínek v chudých nebo znevýhodněných městských čtvrtích;

14. upozorňuje na ochranu dobrých životních podmínek nejzranitelnějších skupin, zejména matek a dětí, a skupin, které jsou rizikové ze zdravotního hlediska, např. problémů v oblasti duševního zdraví, onemocnění a zdravotního postižení, neboť to má mimořádný význam pro sociální soudržnost v souvislosti s odstraňováním sociálních a ekonomických rozdílů a zvyšující se nerovnosti ve městech. Vzájemný vztah mezi ukazateli zdraví a sociálními ukazateli (např. celková úmrtnost, zdravotní postižení, subjektivní zdravotní stav) totiž ukazuje, že tyto nerovnosti jsou gradientní (Giniho koeficient), tzn. že každému stupni sociálního žebříčku odpovídá nižší úroveň zdraví než u vyššího stupně a vyšší než u nižšího stupně, což by znamenalo, že k dosažení toho, aby politická řešení potírání tohoto problému přinášela stále výsledky v oblasti zdraví, nestačí uplatňovat pouze selektivní přístup zaměřený na vysoce rizikové subjekty, nýbrž je nutné se zaměřit na celý *gradient*;

15. domnívá se, že zásadně důležitý je rozvoj politik zaměřených na zaručení kvalitního zdravého a aktivního státnutí jak z hlediska dobrých tělesných, tak i duševních, sociálních a vztahových podmínek, a podpora účasti na volnočasových aktivitách ve městech a mezigeneračních programů, mj. i s cílem zamezit samotě a izolaci;

16. zdůrazňuje, že je nutné posílit politiku propagování zdraví, prevence a účasti na systému sociálního a zdravotního pojištění pro migranty a učinit z ní prioritu sociálního začleňování a využít při tom mj. funkci kulturních zprostředkovatelů působících ve městech (např. RE-HEALTH⁽²⁾) a věnovat cílenou pozornost osobám, které mají traumatické zážitky, zejména dětem;

17. navrhuje vyhodnotit potenciální výhody a náklady spojené s tím, že se v nejvýznamnějších městských aglomeracích zřídí *střediska pro sledování* určujících faktorů zdraví stanovených na základě harmonizovaných evropských definic a metodik, nebo informační střediska (*focal point on HiAP*), která by místním a regionálním orgánům umožnila přístup k osvědčeným postupům, případovým studiím, zprávám, možnostem financování atd. v této oblasti;

18. navrhuje, aby města, která takovou službu zatím nemají, vyhodnotila potenciální výhody a náklady spojené se zřízením funkce *městského manažera zdraví*, který by objasňoval potřeby měst a řídil proces lepšího naplňování těchto potřeb společně s místními orgány, koordinoval jejich politiky a zajišťoval jejich provádění;

(²) Provozovaných ve spolupráci s Mezinárodní organizací pro migraci, <http://re-health.eea.iom.int/>.

19. je přesvědčen, že náležité územní plánování, jehož cílem je zlepšovat zdraví obyvatelstva, by mělo mít na zřeteli nejen zelené plochy a prostory, ale rovněž zajišťovat celkové hodnocení ekosystémů měst a regionů;

Mobilita a doprava

20. zdůrazňuje důležitost rozvoje místních politik plánování veřejné dopravy ve městech, aktivních způsobů dopravy a mobility ve městech založené na udržitelnosti a zdraví občanů. V této souvislosti upozorňuje na revidovaný pracovní program v rámci programu Horizont 2020 na období 2016–17 týkající se Inteligentní, ekologické a integrované dopravy (s rozpočtem přes 6,3 miliardy EUR na období 2014–2020) a zejména na jeho oddíl Městská mobilita, a doporučuje, aby tvůrci politik prozkoumali možnosti, které program skýtá v oblasti investic do jejich místních projektů v oblasti mobility;

21. opakuje svou podporu plánování udržitelné městské mobility a vybízí k vypracování politik v oblasti dopravy a územního plánování/využívání půdy podle hierarchie udržitelné mobility, která by upřednostňovala pobídky a opatření ke zvýšení bezpečnosti i atraktivity aktivních způsobů cestování pěšky nebo na kole a k propagování multimodální veřejné dopravy. Žádá, aby byl zahrnut do koordinační skupiny evropské platformy pro plány udržitelné městské mobility;

22. vyzývá místní a regionální orgány, aby prosazovaly evropské politiky, které by podporovaly využívání soukromých a veřejných elektrických a elektrifikovaných dopravních prostředků a postupně odrazovaly od využívání prostředků poháněných fosilními palivy, a aby propagovaly využívání čistých prostředků;

23. poukazuje na to, že města budou moci být zdravá pouze tehdy, budou-li udržitelná. Zdůrazňuje, že kvalita života a globální environmentální podmínky závisejí na stavu životního prostředí ve městech, a proto upozorňuje na to, že základním předpokladem rozvoje měst v budoucnosti bude ucelený a udržitelný přístup⁽³⁾;

24. vybízí k uplatňování nových komplexních dopravních politik, aby se města mohla přizpůsobit nejvyššímu standardu dostupnosti a využitelnosti městských prostor a služeb pro osoby se zdravotním postižením;

25. vyzývá k pořádání osvětových kampaní pro občany propagujících taková řešení mobility ve městech, která jsou nejúčinnější z hlediska ekonomického i z hlediska životního prostředí a vlivu na zdraví;

26. vyzývá Evropskou komisi, aby zařadila otázku využívání udržitelných prostředků do přezkumu kritérií EU pro zadávání zelených veřejných zakázek v odvětví dopravy nebo aby podpořila rozvoj nástrojů technologických inovací v dopravě a jejich propagování v členských státech;

27. vřele vítá osvědčené postupy, jako např. EVROPSKÝ TÝDEN MOBILITY (dobře zavedená kampaň, která byla zahájena v roce 2002 a v roce 2016 dosáhla nejvyšší míry účasti s 2 427 městy, jež každoročně mezi 16. a 22. září pořádají informační aktivity), projekt PASTA (Physical Activity Through Sustainable Transport Approaches)⁽⁴⁾ financovaný z prostředků EU (program, který výslovně uznává spojitost mezi zdravím a mobilitou ve městech) a partnerství veřejného a soukromého sektoru pro rozvoj služeb pro občany dojíždějící za prací atd.);

28. připomíná, že místní a regionální orgány mají pravomoc vyhlásit chráněné oblasti, podporovat síť soustavy EU Natura 2000 a začleňovat otázky biologické rozmanitosti do městského a územního plánování, a poukazuje na stále větší počet vědeckých výzkumů, podle nichž může příroda přispět k řešení zdravotních a sociálních problémů prostřednictvím zmírňování dopadů změny klimatu, podpory fyzické aktivity a sociální integrace a snížení stresu;

⁽³⁾ COR/07987/2013.

⁽⁴⁾ <http://pastaproject.eu/home/>.

Životní prostředí, bydlení a zdravá výživa

29. vítá, že se Evropská komise dne 7. prosince 2016 rozhodla vypracovat akční plán pro lepší provádění směrnice o ptácích a směrnice o stanovištích a že uznala význam integrované správy a integrovaného plánování měst v zájmu dosažení cílů zachování biologické rozmanitosti ve městech ⁽⁵⁾;

30. opakuje svůj požadavek a svůj závazek navýšit rozpočet programu LIFE pro oblast „příroda a biologická rozmanitost“ na období po roce 2020 zaměřený na rozvoj zelené infrastruktury a „zelených“ řešení ve městech, která jsou uznávána za zásadní v souvislosti se změnou klimatu, cílí v oblasti klimatu a energetiky v rámci agendy EU na období 2020–2030, Pařížskou dohodou, programy OSN a FAO a cílí udržitelného rozvoje. V tomto ohledu požaduje důraznější podporu iniciativám na místní a regionální úrovni v oblasti přizpůsobení podmínek v evropských městech změnám klimatu ⁽⁶⁾ s ohledem na 8. program pro životní prostředí na období 2020–2027;

31. doporučuje zabývat se environmentálními a klimatickými faktory, aby bylo podporováno zdraví ve městech. Z probíhajících projektů vyplývá, že urbanizace má vliv na výskyt určitých onemocnění, zejména kardiovaskulárních chorob, onemocnění dýchacích cest, ale i obezity či diabetu 2. typu. Proto vybízí k vypracování analýz nákladů a přínosů spojených s nepřijetím žádných příslušných opatření k řešení znečištění ovzduší a hluku, které ovlivňuje a určuje zdravotní stav ve městech, aby se zvýšilo povědomí a byla zvolena taková veřejná politika, která bude z ekonomického hlediska nejvhodnější ⁽⁷⁾;

32. vyzývá k iniciativám, které podporují spolupráci mezi místními a regionálními orgány, odvětvími zdraví a přírody a zaměřují se na zlepšení zdraví a blahobytu občanů tím, že občany přibližují přírodě, umožňují jim pravidelný přístup do přírodních oblastí v okolí, propagují pravidelnou fyzickou aktivitu a využívají přírodní oblasti k terapeutickým účelům a dalším druhům zdravotní péče;

33. vřele vítá osvědčené postupy, jako např. ocenění Evropské zelené město a právě zakládaný Evropský sbor solidarity, které mladým Evropanům umožní přímo se podílet na řízení lokalit soustavy Natura 2000 v rámci dobrovolnické činnosti, a tudíž je přiblíží přírodě, zvýší jejich povědomí o otázkách životního prostředí a umožní jim využívat přínosů přírody a biologické rozmanitosti pro zdraví;

34. naléhavě vyzývá k tomu, aby byly vzaty v úvahu podmínky bydlení a s bydlením související otázky zdraví, jakož i zdraví a bezpečnost při výstavbě a údržbě veřejných budov, např. škol a zařízení denní péče, a to i s ohledem na kvalitu vnitřního ovzduší;

35. doporučuje věnovat co největší pozornost významu zdravé výživy tím, že budou vypracovány přesné pokyny zohledňující různé okolnosti a různé cílové skupiny obyvatelstva (jídelničky ve školách a podnicích, vhodné jídelny pro sociálně slabší skupiny obyvatel). V této souvislosti vítá zveřejnění technické zprávy o zadávání veřejných zakázek na zdravé potraviny ve školách a doporučuje všem místním a regionálním orgánům, které nakupují potraviny a zajišťují potravinářské služby ve školách nebo pro školy, aby využily tento podkladový dokument k lepšímu začlenění zdraví a výživy do specifikací veřejných zakázek na potraviny;

36. doporučuje podporovat politiky odměňující odpovědnost výrobců za životní prostředí, které se zaměřují jak na výrobce, tak na produkty a zahrnují i odvětví odpadů;

37. doporučuje zaměřit se zejména na prevenci poruch příjmu potravy a škodlivé konzumace alkoholu a tabáku a jiných závislostí a navrhnout na místní a regionální úrovni konkrétní řešení nejen formou propagace inovativního a vysoce kvalitního výzkumu, sdílení poznatků a údajů a hodnocení regulatorních opatření, ale i prostřednictvím přijetí politik prevence a monitorování pro veřejné plochy a prostory;

⁽⁵⁾ http://europa.eu/rapid/press-release_MEX-16-4308_en.htm: „The Action Plan will contain a series of concrete measures such as holding regular meetings with mayors and other local authorities to assess implementation challenges and help Member States take the necessary corrective action. Moreover, the Plan will design, in partnership with Member States and relevant stakeholders, appropriate implementation guidelines for regional actors, reducing unnecessary burdens and litigation, and incentivising national and regional investment in biodiversity. The Committee of the Regions will be closely involved in the follow-up of today's orientation debate.“

⁽⁶⁾ Hodnocení programu LIFE v polovině období, COR-2016-04126.

⁽⁷⁾ Směrem k nové strategii EU pro přizpůsobení se změně klimatu – integrovaný přístup, COR-2016-02430.

Sport, tělesná aktivita a vzdělávání

38. připomíná, že fyzická aktivita je jedním z nejúčinnějších způsobů, jak předcházet nepřenosným nemocem a bojovat proti obezitě a jak si udržet zdravý životní styl. Vzhledem k množícím se důkazům o pozitivní souvislosti mezi pohybem a duševním zdravím a souvisejícími kognitivními procesy vyzývá místní a regionální orgány, aby shromažďovaly a sdílely příklady svých osvědčených postupů, jež budou sloužit jako inspirace, vzor a poučení;

39. vyzývá Evropskou komisi, aby posílila úlohu obcí a regionů při provádění co nejlepších politik v oblasti zdraví prospěšné pohybové aktivity, které umožní propagovat kulturu tělesné aktivity ve všech oblastech života občanů, počínaje školou a pracovištěm až po volný čas a dopravu, a reagovat na nedávné výzvy Rady a Parlamentu k zavedení iniciativ na podporu zdravého životního stylu;

40. znovu opakuje, že je nutné podporovat odbornou přípravu a budování kapacit v oblasti zdraví na místech určených ke vzdělávání, neboť bylo prokázáno, že zdravotní výchova ve školách přispívá k potírání chování, které ohrožuje zdraví mladých lidí;

41. doporučuje Evropské komisi – jak lze vyvodit z obsahu první zprávy o provádění doporučení Rady ohledně podpory zdraví upevňující tělesné aktivity (HEPA) ve všech odvětvích přijaté Evropskou komisí a zveřejněné v prosinci 2016⁽⁸⁾ – vytyčit cíl snižování nákladů vyplývajících z fyzické nečinnosti, které činí odhadem více než 80 miliard EUR ročně ve 28 zemích EU⁽⁹⁾, prostřednictvím intenzivnějšího úsilí o propagování pohybové aktivity a předcházení sedavému způsobu života a podporování rozvoje ukazatelů pro monitorování na místní, regionální a unijní úrovni;

42. vřele vítá osvědčené postupy a vyzývá k jejich sdílení na místní úrovni. Jedná se např. o vytvoření podmínek ke zvýšení počtu stezek pro cyklisty a pěší pro účely běhání, procházek a městské mobility v zájmu zaručení odpovídající bezpečnosti, využívání veřejných zelených ploch zařízených jako „tělocvičny pod širým nebem“, zvýšení počtu a kvality hodin tělesné výchovy „pro všechny“ ve školách, poskytnutí školních sportovních zařízení k využívání jinými skupinami občanů mimo čas výuky. Podporuje iniciativy, jako je každoroční vyhlašování evropského hlavního města sportu a evropských měst sportu (akce pořádaná sdružením ACES Europe), Evropský týden sportu (který bude v roce 2017 ve znamení „sportu a zdraví“), program Erasmus+ Sport a účinné propagování zdraví prospěšné pohybové aktivity (Health-Enhancing Physical Activity – HEPA);

43. uznává závažné dopady hospodářské a finanční krize na schopnost systémů veřejné zdravotní péče poskytovat odpovídající služby, a to i vzhledem k rostoucí poptávce mj. z důvodu stárnutí populace. Připomíná, že významným prostředkem k zachování nákladově efektivní a kvalitní zdravotní péče mohou být IKT systémy, neboť umožňují lidem všech věkových kategorií, aby se lépe starali o své zdraví a kvalitu svého života, a to nejen ve městech, ale i ve venkovských oblastech;

Správa

44. navrhuje prozkoumat společně s Evropskou komisí konkrétní možnosti, jak stimulovat místní a regionální orgány k účasti na sítích jako Inteligentní města nebo Pakt starostů a primátorů nebo sítích pro prevenci a podporu zdraví při WHO (WHO Healthy Cities Network, WHO Healthy Ageing Task Force, WHO Age-Friendly Cities Project, WHO Regions for Health Network, Schools for Health in Europe Network atd.) v oblastech, jež mají zásadní význam pro stěžejní iniciativu Evropa účinněji využívající zdroje⁽¹⁰⁾, jako jsou biologická rozmanitost a využívání půdy, nakládání s odpady, hospodaření s vodou či znečišťování ovzduší;

45. vyzývá k tomu, aby byly více podporovány místní iniciativy na zvýšení informovanosti občanů a jejich účasti na programech primární prevence se zvláštním zřetelem na civilizační choroby a přenosné a nepřenosné chronické choroby, které jsou v současné době největším rizikem pro zdraví a rozvoj lidí. Vyzývá rovněž k podporování vědecky podložených programů sekundární prevence prostřednictvím opatření zaměřených na účast institucí a vzdělávání občanů;

⁽⁸⁾ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1483950644221&uri=CELEX:52016DC0768>.

⁽⁹⁾ ISCA/CEBR Study (2015) in Narrative review: the state of physical activity in Europe, p.37 PASS Project fr.calameo.com/read/000761585fb41d432c387.

⁽¹⁰⁾ CdR140/2011.

46. vyzývá k navázání úzké spolupráce mezi obcemi, vysokými školami, zdravotnickými zařízeními, výzkumnými středisky, podniky, odborníky, dobročinnými spolky a komunitními organizacemi, aby bylo možné na úrovni měst zkoumat a sledovat určující faktory zdraví občanů, a provádět tak účinnější a flexibilnější víceúrovňovou správu s cílem zlepšit politiku v oblasti zdraví;

47. zdůrazňuje, že všechny úrovně správy i samotní občané nesou odpovědnost za významné přispění k omezení dopadu přenosných chorob tím, že budou prosazovat a podporovat plánovaná očkování, profylaxi a zdravý životní styl a zkoumat městská prostředí, která jsou nejvhodnější k informování a motivování občanů (zdravotnická zařízení, pracoviště, rekreační zařízení, sportovní zařízení, virtuální prostředí jako např. referenční internetové stránky příslušných správních orgánů).

48. zdůrazňuje, že bylo dosud učiněno jen málo pro posouzení zdravotních dopadů oběhového hospodářství. S ohledem na provádění balíčku opatření Evropské komise pro oběhové hospodářství a na další práci na něm, jakož i na vnitrostátní projekty, které podporují oběhové hospodářství, by měly být podrobněji posouzeny účinky oběhového hospodářství na zdraví a měl by být posílen dialog mezi orgány odpovědnými za nakládání s odpady, ochranu životního prostředí a ochranu zdraví (např. o využívání odpadů při zemních pracích nebo o opětovném využívání vody);

49. doporučuje, aby byla podpora blahobytu a zdraví začleněna do místních a regionálních strategií, tak aby to bylo lépe zohledněno při rozhodování v jednotlivých odvětvích. Provádění by mohlo být sledováno za pomoci on-line zpráv o blahobytu obsahujících ukazatele stanovené na vnitrostátní úrovni.

V Bruselu dne 11. května 2017.

předseda
Evropského výboru regionů
Markku MARKKULA

Stanovisko Evropského výboru regionů Strategie rozšíření EU na období 2016–2017

(2017/C 306/09)

Zpravodaj: Rait Pihelgas (EE/ALDE), starosta venkovské obce Ambla**Odkaz:** Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Sdělení o politice rozšíření EU pro rok 2016

COM (2016) 715 final

Strategie rozšíření EU na období 2016–2017

POLITICKÁ DOPORUČENÍ

EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ (VR),

Obecné připomínky

1. prohlašuje, že strategie rozšíření a přistoupení nových členů k EU zaručují realizaci politik EU a úspěch Evropy jako celku a že rozšíření je nejúčinnějším nástrojem zahraniční politiky EU;
2. konstatuje, že vize dnešní Evropské komise – během jejího funkčního období (2014–2019) se žádné další rozšíření Evropské unie neuskuteční, ale probíhající proces rozšíření pokračuje – dospěla nyní do bodu, kdy přístupové rozhovory s Tureckem jsou z různých politických důvodů prakticky zmrazeny. Zároveň se země západního Balkánu obklopené členskými státy EU začaly bezprostředně podílet na uskutečňování politiky Evropské komise, protože jsou kromě činností v rámci procesu rozšíření úzce zapojeny i do migrační politiky EU (západobalkánská trasa) a souvisejících oblastí politiky, mj. bezpečnosti;
3. konstatuje, že země západního Balkánu usilující o přistoupení k EU se ve spolupráci s orgány a institucemi EU věcně zapojily do řešení současných výzev (k nimž patří zintenzivnění pokusů zvnějšku o zvrácení jejich evropského směřování), a vítá jejich připravenost podílet se na řešení problémů, kterým Evropská unie čelí v oblasti přistěhovalectví a také bezpečnosti;
4. zdůrazňuje, že nové pracovní vztahy mezi Evropskou komisí a zeměmi západního Balkánu předpokládají odpovědné chování při plnění závazků a podmínek stanovených pro přistoupení k EU. Zdůrazňuje, že jednáním musí předcházet objektivní posouzení připravenosti a pokroku kandidátských zemí, pokud jde o plnění politických a ekonomických kritérií, a že podmínky nesmí být v průběhu procesu přizpůsobovány tak, aby zohledňovaly záležitosti, jež jsou pro jednu či druhou stranu jednání citlivé;
5. domnívá se, že je v Evropě nezbytné veřejně cenit činnost a pokrok kandidátských zemí a potenciálních kandidátských zemí v procesu rozšíření, a to jako potvrzení toho, že dveře Evropské unie jsou stále otevřené všem, kteří chtějí dosáhnout stejných cílů a sdílejí stejné hodnoty;
6. vítá, že Komise zmiňuje klíčovou úlohu místních a regionálních orgánů. Znovu opakuje, že v budoucích sděleních a zprávách je třeba se lépe a podrobněji zaměřit na místní a regionální správu, i když neexistuje samostatná kapitola *acquis* na toto téma ani etablovaný unijní model na téma decentralizace a víceúrovňové správy;
7. konstatuje, že v souvislosti se vznikem nových globálních problémů a s velkými změnami v mezinárodní situaci, a to právě v bezprostřední blízkosti zemí západního Balkánu, je nutné stále a veřejně jednat o rozšíření EU (prostřednictvím setkání, konferencí atd.) jak na regionální, tak i na celoevropské úrovni, aby tak evropská perspektiva těchto zemí zůstala na pořadu jednání;

8. domnívá se, že stejně jako v rozhodnutích Komise, která se týkají Evropské unie, je třeba i v diskusích a rozhodnutích o strategii rozšíření zvlášť zdůraznit perspektivu mladých lidí s cílem informovat novou generaci o tom, že náš současný i budoucí domov – Evropská unie – zaručuje všem mladým příležitosti v oblasti vzdělávání, kultury i zaměstnanosti;

9. vítá založení Regionální kanceláře pro spolupráci mládeže (Regional Youth Cooperation Office) na pařížském summitu (4. července 2016) a zahájení její činnosti a doporučuje zapojit do ní také úřady mládeže nových a úspěšných členských států EU;

10. podporuje ve všech směrech sestavení každoročního programu ekonomických reforem (Economic Reform Programme) a doporučuje s ohledem na zkušenosti z jejich sestavování zapojit jak místní a regionální orgány, tak i občany do přípravy rozpočtů a projektů, jejichž dosah a výsledky jsou znatelné právě na těchto úrovních;

11. zdůrazňuje, že přístup místních a regionálních orgánů je významný pro informační politiku týkající se celkového procesu rozšíření, jemuž se může dostat podpory ze strany široké veřejnosti, pokud se společnost dozví o tom, jak je možné výhod rozšiřování využít;

Právní stát a základní práva

12. konstatuje, že mezi hlavní předpoklady rozšíření patří fungující právní stát a uplatňovaná základní práva i čestná a transparentní politika, a očekává od kandidátských zemí a potenciálních kandidátských zemí rozhodující úsilí o dosažení těchto cílů;

13. souhlasí s důrazem strategie rozšíření na „základní zásady na prvním místě“, díky nimž může ve všech kandidátských zemích a potenciálních kandidátských zemích dojít k rychlejšímu pokroku, pokud jde o budování právního státu a soudního systému a rovněž o zaručení základních práv, svobod a bezpečnosti a zakotvení práv menšin a rovnosti žen a mužů. Upozorňuje na význam spolupráce v rámci Rady Evropy a s Radou Evropy a jejím Kongresem místních a regionálních orgánů ve věci základních práv, právního státu a místní demokracie;

14. vítá důraz kladený na svobodu projevu, nicméně zdůrazňuje, že musí být doprovázen zvýšením úrovně všeobecné politické kultury, jehož největší zárukou je příkladné chování vedoucích politických představitelů, především autorit na místní a regionální úrovni (ukončení vzájemného konfrontačního chování a provokací mezi sousedy či vyhýbání se negativním projevům, upozorňování na situaci zranitelných a znevýhodněných skupin a menšin atd.);

15. domnívá se, že pro zajištění plurality v demokratické společnosti je zásadní svoboda tisku. Závažný problém představuje vlastnická struktura sdělovacích prostředků. Pokud totiž nebude zaručeno právo občanů na nezávislé informace, bude těžké zvýšit odpolitizovanost veřejné správy a její transparentnost a prosazovat demokracii jako takovou;

16. vítá zřízení protikorupčního úřadu (Anti-Corruption Agency) v Černé Hoře jakožto příklad pro všechny státy regionu a zdůrazňuje význam protikorupčního boje veřejného a soukromého sektoru na všech úrovních vlády a společnosti;

17. zdůrazňuje potřebu bojovat proti rasismu, xenofobii, politickému extremismu, radikalizaci a terorismu, neboť jsou jimi zpochybňovány hodnoty a práva všech lidí. Důležitá je prevence mezi mladými lidmi, jejímž cílem je to, aby pochopili, že členské státy EU vynakládají úsilí, aby jim zajistily bezpečný svět, kde budou mít dobré vyhlídky v oblasti vzdělávání a zaměstnání;

Hospodářský rozvoj a propojení

18. vítá podporu a prostředky přidělené kandidátským zemím a potenciálním kandidátským zemím, zároveň však zdůrazňuje nutnost sledovat, aby tato pomoc byla dostačující a její využívání a správa účinné a transparentní;

19. vítá zaměření na agendu EU v oblasti propojení a regionální iniciativy, jež by měly být inkluzivnější (berlínský proces atd.), a zdůrazňuje, že je třeba zapojit více místních, regionálních a vnitrostátních orgánů v kandidátských zemích a potenciálních kandidátských zemích. Vybízí k tomu, aby se přihlíželo ke zkušenostem nových členských států a aby se specialisté EU, především z těchto zemí, zapojovali do plánování a provádění investic (v oblastech dopravy, energetiky, digitální telekomunikace, vzdělávání, mládeže a dalších oblastech spojených s digitálním rozvojem);

20. podporuje a vítá postup národních investičních výborů v přijímajících zemích západního Balkánu, který směřuje k vytvoření jediného seznamu projektů, vyzývá ke koordinaci strukturálních nástrojů a spatřuje v tom jednu z možností, jak začít uskutečňovat projekty digitálního rozvoje na západním Balkánu;

Regionální spolupráce mezi zeměmi procesu rozšíření

21. vítá a uznává veškerý pozitivní vývoj ve vztazích mezi kandidátskými zeměmi či potenciálními kandidátskými zeměmi, zejména usmiřování a vytváření prostředí důvěry, nicméně vyzývá ke skutečnému pokroku v dosud nedořešených záležitostech a k tomu, aby výsledky byly udržitelné, přičemž je třeba dodržovat zásadu dobrých sousedských vztahů. Vybízí místní a regionální komunity, aby více zviditelňovaly svůj pokrok a iniciativy v tomto procesu, a vítá propagaci užitečných praktik a zkušeností;

22. upozorňuje na možnost zavádět i v tomto regionu takové komunitní a mezistátní formy společné činnosti, jako je kampaň Uklidme svět (Let's Do It!), jejímž cílem je chránit životní prostředí;

23. vyzývá kandidátské země a potenciální kandidátské země, aby využívaly stávající programy partnerství nebo program TAIEX (program pro technickou pomoc a výměnu informací) a vymýšlely a iniciovaly nové formy spolupráce;

24. vítá příznivé výsledky nejaktuálnějších schůzí smíšených poradních výborů a pracovních skupin Evropského výboru regionů s těmito zeměmi. Dává vysoké hodnocení výsledkům druhé akce nazvané Den věnovaný rozšíření (Enlargement Day – 1. a 2. června 2016) a doporučuje takové akce pořádat pravidelně;

25. vítá organizování konferencí pod názvem „Speak Up!“ iniciovaných Komisí a kampaň mediálních dní regionu jakožto možnost rozvíjet jak média, tak i sociální média na celostátní i regionální úrovni, operativně srovnávat pokrok zemí procesu rozšíření a čerpat inspiraci z výsledků sousedů;

26. považuje za možné, že účast celého regionu na stejném procesu bude i pro západní Balkán impulsem a že se mezi lidmi uchytlí způsob myšlení, že „úspěch jedné země je úspěchem všech“, který dosud vždy všude přispěl k většímu zájmu o sousedy a vzájemný styk s nimi i ke zdravé konkurenci a vzájemné podpoře;

Migrace

27. chválí operativnost Komise při řešení migračních problémů a při rozhodování v letech 2015–2016, protože současná situace ohledně uprchlíků a ekonomických migrantů má vliv na celý region, a obzvlášť na rychle vzniklou západobalkánskou trasu a není možné nalézt řešení bez společných úsilí, solidarity a vzájemných závazků;

28. velmi oceňuje reformu společného evropského azylového systému, která proběhla z iniciativy Komise (druhý balíček, 13. července 2016) a nabídla upřesněná řešení (bezpečná třetí země, první země azylu, bezpečná země původu) všem, kteří se potýkají s migrační krizí, a zejména přitom vyzdvihuje záruky nezletilým osobám bez doprovodu, které žádají o azyl, a vytvoření systému právní pomoci pro žadatele o azyl;

29. vítá úsilí, které vynaložily členské státy, a zejména také kandidátské země na vypořádání se s krizí a zajištění zdrojů. Zdůrazňuje, že je nutné, aby EU pokračovala v poskytování pomoci, a potřebu uskutečňovat v zemích západního Balkánu investice, které souvisejí s přijetím a začleňováním migrantů a uprchlíků, s cílem rozšiřovat pro ně v těchto zemích možnosti pracovního uplatnění;

30. děkuje všem komunitám nacházejícím se podél migrační trasy za dosavadní neocenitelnou pomoc a spolupráci a vybízí je, aby shromažďovaly a sdílely zkušenosti, jakož i osvědčené postupy a know-how, které se dají použít v případě nečekaného příchodu lidí v nouzi. Vybízí místní orgány k podpoře boje proti převaděčství a obchodování s lidmi. Zdůrazňuje však, že kapacita místních samospráv je omezená a nesourodá a že je třeba určit možnosti poskytování dodatečné pomoci;

31. na základě priorit a opatření stanovených v závěrech Rady z roku 2015 znovu opakuje, že je zapotřebí přijmout preventivní opatření a zaměřit úsilí na ty uprchlíky, kteří oprávněně potřebují mezinárodní ochranu;

32. očekává rovněž větší a operativnější účast a zapojení EU v iniciativách a politikách zaměřených na regiony, z kterých migranti pocházejí, aby se radikálně snížil příliv uprchlíků nucených opustit svou zemi a ekonomických migrantů do Evropy. Zároveň je nutná účinnější diplomatická intervence na podporu mírových procesů v zemích zasažených konfliktem;

Turecko

33. bere na vědomí výsledek referenda o změnách turecké ústavy konaného dne 16. dubna a závěry mezinárodní mise pro sledování průběhu referenda, podle nichž neměly obě strany kampaně rovné příležitosti a voliči nedostali nestranné informace;

34. připomíná zavedenou mezinárodní praxi na místní úrovni spočívající v řešení sporů týkajících se sčítání hlasů částečným přepočítáním a doporučuje toto opatření, kdykoli je vhodné a užitečné;

35. vyjadřuje politování nad tím, že nedávný politický vývoj v Turecku budí pochybnosti ohledně toho, zda je turecká vláda plně odhodlaná respektovat soubor hodnot a zásad, na nichž je EU založena, zejména Listinu základních práv EU, a poznamenává, že pokračování procesu přistoupení tudíž není jisté;

36. vyzývá tureckou vládu, aby jasně a jednoznačně zavrhla trest smrti a aby potvrdila, že plně respektuje zásady právního státu a lidská práva členů turecké opozice a také svobodu a nezávislost tureckých a mezinárodních sdělovacích prostředků, a aby o tom podala prokazatelné důkazy;

37. vyzývá turecké vnitrostátní orgány, aby zajistily, že provádění veškerých budoucích ústavních změn nenaruší zásadu subsidiarity a autonomie a funkci tureckých orgánů na místní úrovni;

38. vzhledem k formálnímu statusu Turecka coby země, která je kandidátem na přistoupení k EU, připomíná své četné výzvy a pobídky, aby turecká vláda zřídila smíšený poradní výbor (SPV) s VR, v jehož rámci by se volení zástupci orgánů místní a regionální správy z obou stran – ve složení, jež bude vyvážené genderově, zeměpisně i z hlediska politických názorů – mohli pravidelně scházet a udržovat stálý dialog. Domnívá se, že v souvislosti s pokračujícím procesem přistoupení by formální vztah prostřednictvím SPV byl velmi přínosný pro místní a regionální orgány z Turecka i EU;

39. připomíná neutěšenou situaci téměř tří milionů syrských uprchlíků, kteří se v současné době nacházejí v Turecku, a vyjadřuje své uznání a solidaritu občanům a starostům měst a obcí – zejména podél turecké hranice se Sýrií –, kteří jsou nuceni hledat praktická řešení, aby zajistili ubytování pro velmi vysoký počet uprchlíků, který je v některých případech roven počtu obyvatel daného města či obce. Podtrhuje skutečnost, že ve všech městech a obcích má takováto výzva ohromný dopad na různé služby, např. v oblastech vodohospodářství, nakládání s odpady, školství, zdravotnictví, dopravy a obchodu, i na místní infrastrukturu, a zdůrazňuje, že tato situace není udržitelná;

40. bere na vědomí stížnosti turecké vlády ohledně toho, že EU naplní svou část dohody z roku 2016 uzavřené s cílem řídit toky migrantů a uprchlíků putujících přes Turecko do Evropy, a poznamenává rovněž, že mnoho provincií, měst a obcí musí migrantům a uprchlíkům poskytovat pomoc bez podpory EU. Poukazuje však také na to, že EU prostřednictvím partnerských humanitárních organizací poskytla velmi podstatnou finanční pomoc syrským uprchlíkům v Turecku a že finanční prostředky jsou vynakládány na základě skutečných potřeb a plnění závazků. Bere na vědomí výzvy spojené s integrací, jimž čelí místní úroveň, a zdůrazňuje důležitou úlohu odborné přípravy, jelikož ta může integraci usnadnit;

41. vyjadřuje politování nad tím, že slibná jednání o Kypru zřejmě uvázla na mrtvém bodě, a domnívá se, že úspěšné uzavření těchto jednání by bylo významným přispěním k určitému obnovení důvěry mezi Tureckem a EU;

42. je pevně přesvědčen, že k určitému obnovení důvěry mezi Tureckem a EU může rovněž přispět dobře fungující pracovní vztah mezi místními a regionálními orgány obou stran, a to prostřednictvím výměny osvědčených postupů, co se týče praktických záležitostí;

43. potvrzuje svůj záměr i nadále v rámci příslušných orgánů Výboru rozvíjet dialog s tureckými starosty s cílem vyměňovat si osvědčené postupy a hájit subsidiaritu;

44. vyjadřuje politování nad pokusem o státní převrat a ztrátou životů a vyjadřuje solidaritu demokratickým institucím. Je nicméně znepokojen širokým rozsahem opatření zavedených po tomto pokusu o převrat, jako je například rozsáhlé propouštění, zatýkání a zadržování, a především zadržováním a odvoláváním volených starostů a jejich nahrazováním „nevolenými starosty jmenovanými ústředními orgány“, což vážně oslabuje pluralitní demokracii na místní úrovni;

45. očekává, že Turecko – zejména coby kandidátská země – bude dodržovat nejvyšší standardy, pokud jde o demokracii, právní stát a základní svobody. Je obzvláště znepokojen tím, že se i dále zhoršuje situace v oblasti nezávislosti a fungování soudnictví a v oblasti svobody projevu. Vyjadřuje znepokojení nad omezeními a opatřeními namířenými proti novinářům, akademickým pracovníkům a obráncům lidských práv, jakož i nad častými a nepřiměřenými zákazy sdělovacích prostředků a sociálních médií;

46. vyzývá k plnému a nediskriminačnímu provádění dodatkového protokolu k dohodě o přidružení mezi EU a Tureckem vůči všem členským státům EU, včetně Kyperské republiky. Vyzývá Turecko, aby se jednoznačně zavázalo k dobrým sousedským vztahům se všemi sousedními zeměmi a k mírovému urovnávání sporů v souladu s Chartou OSN. V této souvislosti vyjadřuje značné znepokojení a důrazně Turecko vyzývá, aby se zdrželo jakýchkoli hrozeb či opatření namířených proti členským státům. Zdůrazňuje, že je nutné respektovat právo všech členských států uzavírat dvoustranné dohody a provádět průzkum přírodních zdrojů a využívat jich v souladu s *acquis* EU a s mezinárodním právem, včetně Úmluvy OSN o mořském právu. Dále pak zdůrazňuje potřebu respektovat svrchovanost členských států a svrchovaná práva, jež tyto státy mají nad svou výlučnou ekonomickou zónou, teritoriálními vodami a vzdušným prostorem;

47. vyzývá Turecko, aby začalo stahovat své ozbrojené síly z Kypru a v souladu s rezolucí Rady bezpečnosti OSN č. 550 (1984) předalo uzavřenou část města Famagusta Organizaci spojených národů. Zdůrazňuje, že takovéto budování důvěry by otevřelo možnost hospodářského, sociálního a regionálního růstu obou komunit. Konstatuje, že dohodu může posílit dialog občanské společnosti v rámci místních komunit;

Černá Hora

48. vítá odhodlání Černé Hory a pokrok, kterého tato země dosáhla na cestě k přistoupení k EU, jakož i podepsání protokolu o přistoupení k NATO, po němž se Černá Hora v roce 2017 stane členským státem NATO. Vítá také podepsání hraničních dohod s Bosnou a Hercegovinou a s Kosovem;

49. vyzdvihuje mimořádně velkou aktivitu voličů a stran při parlamentních volbách v říjnu 2016, které se konaly v napjaté situaci a jejichž úspěšný průběh byl výsledkem důsledného provádění norem právního státu a jejichž výsledky jsou vyjádřením podpory dosavadní vnitřní a zahraniční politiky státu;

50. zdůrazňuje, že nyní je nutné zajistit věrohodné dodržování zásad právního státu a základních práv na místní úrovni. Očekává, že zřízení protikorupčního úřadu bude stimulem pro provádění místních akčních plánů v oblasti prevence korupce a že dojde k vytvoření vhodného systému kontroly;

51. vítá úsilí vynaložené v oblasti profesního rozvoje úředníků na místní úrovni, nicméně zdůrazňuje, že je třeba dalšího pokroku (např. vzdělávání a odborná příprava a transparentnější přijímací řízení založené na zásadě zásluh). Vítá přijaté změny zákona o financování místní samosprávy a vybízí k dalšímu úsilí o zajištění finanční soběstačnosti místní samosprávy;

Srbsko

52. konstatuje, že v Srbsku se v roce 2016 konaly kromě komunálních a regionálních voleb také předčasné parlamentní volby, které potvrdily větší politickou rozmanitost společnosti a zároveň nezbytnou podporu většiny pro vládnoucí stranu, která jakožto vítěz voleb potvrdila, že i v komplikované mezinárodní situaci zůstává přistoupení k EU její prioritou;

53. vybízí Srbsko, aby pokračovalo v uskutečňování reforem nutných k přistoupení a zaměřilo se při tom obzvláště na právní řád a na boj proti korupci. Vítá sestavení konkrétních akčních plánů ke splnění jednotlivých kapitol a chválí výsledek dosavadní práce, který vyvolal všeobecnou pozornost – Srbsko jako první ze zemí procesu rozšíření zavedlo index EU pro rovné postavení žen a mužů;

54. oceňuje výsledky při uskutečňování akčního plánu vlády, který se věnuje národnostním menšinám. Vítá rétoriku vstřícnou vůči etnickým a jiným menšinám, jež zaznívá v prohlášeních nejvyšších vládních představitelů;

55. oceňuje kroky podniknuté v procesu normalizace vztahů mezi Srbskem a Chorvatskem a v dialogu mezi Bělehradem a Prištinou (znovuotevření mitrovického mostu), které přinášejí konkrétní výsledky pro občany. Vybízí k dalšímu pokroku plněním závazků a prováděním dohod, což posílí spolupráci a důvěru. Vyzývá příslušné orgány a osoby, jež výrazně ovlivňují veřejné mínění, aby aktivně podporovaly normalizaci situace;

56. vítá strategii reformy veřejné správy a strategii odborné přípravy v oblasti místní samosprávy. Chválí též práci národního konventu pro evropskou integraci, jakož i konzultace na místní úrovni;

Bývalá jugoslávská republika Makedonie

57. zdůrazňuje, že tato země byla první, která podepsala dohodu o stabilizaci a přidružení, a s ohledem na to vyjadřuje obavu ohledně patové situace, pokud jde o proces integrace a o prosazování závazků a provádění reforem. Je znepokojen vleklou politickou krizí v Bývalé jugoslávské republice Makedonii a vyzývá tuto zemi, aby projevila obnovenou politickou vůli, co se týče přistoupení k EU, a plnila své závazky;

58. konstatuje, že na základě politické dohody, které bylo dosaženo v průběhu června a července 2015 pomocí mezinárodní mediace, a nových dohod z července a srpna 2016 se v prosinci 2016 konaly předčasné parlamentní volby (a ve dvou okrscích opakované volby, které byly pozitivním krokem směrem k obnovení důvěry). Lze očekávat, že bude pokračovat dosavadní politika, především dohodnuté provádění naléhavých politických reforem. Bývalá jugoslávská republika Makedonie musí plně provést politickou dohodu z června/července 2015 a přijmout okamžitá a konkrétní opatření na podporu a k provádění naléhavých prioritních reforem;

59. zdůrazňuje, že to, zda bude doporučeno zahájit s touto zemí přístupová jednání, což by bylo logické završení dosavadního pokroku, závisí na plnění kritérií stanovených EU, a to v souladu se závěry Rady EU z prosince 2015 a se závěry slovenského předsednictví ze zasedání Rady pro obecné záležitosti (13. prosince 2016);

60. bere v úvahu dosavadní úsilí tohoto státu o vypořádání se s migrační krizí a zdůrazňuje potřebu vyřešit všechny související problémy ve spolupráci s EU a dalšími mezinárodními organizacemi. Považuje za nutné připomenout, že zásadní význam má zachování dobrých sousedských vztahů, včetně dojednání oboustranně přijatelného řešení problému s názvem země, a to v rámci rozhovorů pod záštitou OSN;

Albánie

61. s potěšením bere na vědomí relativní pokrok Albánie v oblasti klíčových reformních priorit. Albánie však musí s prováděním reforem, zejména v oblastech spadajících pod pět klíčových priorit, pokračovat, a to udržitelným, komplexním a inkluzivním způsobem, přičemž se musí zaměřit především na oblast právního státu a ochrany lidských práv, včetně práv menšin. Velkou událostí bylo zejména jednomyslné schválení reformy justičního systému v parlamentním plénu 22. července 2016. Otevírají se tím nové možnosti pro účinnější ochranu lidských práv (včetně antidiskriminační politiky, práv menšin a hospodářských práv v celé Albánii), upřesnění vlastnických poměrů, zlepšení podnikatelského a investičního prostředí a pro boj proti stínové ekonomice. Vítá též protikorupční strategii a akční plán. Vybízí k dalšímu pokroku v oblasti politických a legislativních opatření a k řádnému provádění, zároveň s opatřeními proti organizované trestné činnosti, včetně produkce drog a obchodu s nimi – jedná se zejména o marihuanu –, a zdůrazňuje, že je důležité, aby Albánie v těchto oblastech dosáhla konkrétních a udržitelných výsledků;

62. konstatuje, že k pokroku Albánie v procesu rozšíření přispívá její členství v NATO od května 2009, které pozitivně ovlivňuje průběh vnitrostátních reforem a také zlepšení vztahů mezi Albánií a Řeckem;

63. poznamenává, že místní volby v roce 2015 po administrativní reformě proběhly bez významnějších problémů, nicméně vyzývá k větší nestrannosti a profesionalitě. Dále také vítá výbor ad hoc zřízený parlamentem k volební reformě. V tomto ohledu zdůrazňuje doporučení OBSE/ODIHR a doporučení Kongresu RE/volební pozorovatelské mise VR vyzývající k odpolitizování veřejné správy a zajištění nestrannosti. Stejně tak věří, že výše uvedená doporučení budou provedena při příštích parlamentních volbách, které musí být svobodné, spravedlivé a důvěryhodné a musí proběhnout v souladu s mezinárodními standardy;

64. přeje si, aby bylo v rámci procesu reforem nadále podporováno začleňování prostřednictvím zapojení všech příslušných politických subjektů – včetně těch, jež zastupují menšiny – a občanských subjektů, včetně opozice a relevantních zúčastněných stran, a vyzdvihuje práci národní rady pro evropskou integraci jakožto pozitivní příklad v tomto směru;

65. vítá též zvolení členů národní rady pro občanskou společnost a zahájení její činnosti;

Bosna a Hercegovina

66. je potěšen tím, že země přestala v procesu integrace zaostávat, neboť evropská perspektiva je pro tuto zemi klíčovou pobídkou, a vybízí k dalšímu plnění programu reforem, protože vstup dohody o stabilizaci a přidružení v platnost ukazuje, že závazky mohou přinášet výsledky;

67. je rovněž potěšen, že Bosna a Hercegovina dne 15. února 2016 podala žádost o členství v EU, což je impulsem jak pro zemi, tak pro proces rozšíření. Poukazuje proto na nutnost využít příhodných okolností k dosažení podstatného pokroku při provádění programu reforem nezbytného pro další postup vpřed na této cestě;

68. konstatuje, že zveřejnění výsledků sčítání lidu, které se konalo v říjnu 2013, dne 30. června 2016 pomohlo veřejnosti lépe pochopit změny na politické scéně – která je pod neustálým tlakem jak zevnitř regionu, tak zvenčí –, jež se projeví v komunálních volbách v září 2016;

69. vybízí všechny vedoucí politické představitele Bosny a Hercegoviny, aby využili povolebního období k zahájení nové diskuse s EU a příslušnými mezinárodními institucemi s cílem vyřešit historicky podmíněné problémy a vytvořit novou, pozitivní atmosféru ve vztazích mezi etnickými skupinami. Zdůrazňuje, že díky způsobu organizace státu se mohou vedoucí političtí představitelé a osoby zásadně ovlivňující veřejné mínění v tomto regionu osobním příkladem a iniciativou bezprostředně značně zasadit o zrychlení vývoje;

70. zdůrazňuje význam koordinace mezi všemi vládními a správními úrovněmi pro odstranění překážek bránících fungování státu, účinnému provádění programu reforem, mobilitě, investicím a propojení v různých politických oblastech a vytvoření jednotného hospodářského prostoru. Poukazuje na to, že decentralizace neznamená roztržštění a že k provedení reforem jsou na všech úrovních zapotřebí rovněž koordinované rámcové strategie. Podporuje rozvoj společných cílů, jež jsou kompatibilní a přesahují individuální zájem;

71. je přesvědčen, že koordinační mechanismus pro otázky EU, vytvořený v srpnu 2016, pomůže zlepšit spolupráci států a jeho součástí s EU a jejími orgány a institucemi a plně využít prostředky EU;

Kosovo ⁽¹⁾

72. vítá podepsání a ratifikaci dohody o stabilizaci a přidružení a její vstup v platnost dne 1. dubna 2016, což znamená novou kapitolu vztahů Kosova s EU. Vybízí Kosovo, aby pokračovalo v provádění reforem, jež mají souvislost s EU (např. přijetí souboru právních předpisů v oblasti lidských práv či uvedení v platnost evropského programu reforem), a dalších příznivých opatření (např. proces normalizace vztahů);

73. vítá výsledky, jichž bylo dosaženo v oblasti uvolnění vízového režimu, zdůrazňuje význam splnění všech příslušných stanovených podmínek a pobízí k dalšímu pokroku;

74. zdůrazňuje, že zavedení mírumilovného a multilaterálního politického dialogu v kosovském parlamentu a místních orgánech je důležité pro rychlé zlepšení image této země na mezinárodní scéně;

75. vítá a podporuje pozitivní vývoj v dialogu mezi Bělehradem a Prištinou (znovuotevření mitrovického mostu či dohoda o telekomunikacích), který přináší konkrétní výsledky pro občany. Vybízí k dalšímu pokroku plněním závazků a prováděním dohod, což posílí spolupráci a důvěru. Vyzývá příslušné orgány, politické představitele a osoby, jež výrazně ovlivňují veřejné mínění, aby byli příkladem při normalizaci situace, a přispěli tak k hladkému vstupu země do procesu přistoupení;

V Bruselu dne 12. května 2017.

předseda
Evropského výboru regionů

Markku MARKKULA

⁽¹⁾ Toto označení se nedotýká postoje k otázce statusu Kosova a je v souladu s rezolucí Rady bezpečnosti OSN 1244/99 a se stanoviskem Mezinárodního soudního dvora k vyhlášení nezávislosti Kosova.

Stanovisko Evropského výboru regionů Podnikání na ostrovech: příspěvek k územní soudržnosti

(2017/C 306/10)

Zpravodajka: Marie-Antoinette Maupertuis (FR/EA), členka výkonné rady územního společenství Korsika**POLITICKÁ DOPORUČENÍ**

EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ (VR)

Úvod: specifické výzvy, kterým čelí ostrovní regiony

1. vítá žádost maltského předsednictví, aby se naše instituce zapojila do hledání možných řešení na podporu podnikatelského ducha a hospodářského, sociálního a územního rozvoje ostrovů;
2. připomíná závazek Evropské unie podporovat hospodářskou, sociální a územní soudržnost, jenž je uveden v článku 174 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU);
3. připomíná, že článek 174 SFEU definuje ostrovní regiony jako regiony, které potřebují zvláštní pozornost Unie, jež se musí zaměřit na snižování rozdílů mezi úrovní rozvoje různých regionů v rámci členských států a mezi nimi;
4. připomíná, že v rámci Unie existuje 362 ostrovů s více než 50 obyvateli, které obývá celkem 17,7 milionu osob (z toho 3,7 milionu v nejvzdálenějších regionech). HDP na obyvatele (v roce 2010) zde dosahuje okolo 79,2 % průměru Unie a velká část z nich i nadále spadá do kategorie méně rozvinutých regionů;
5. konstatuje, že podle studie EUROISLAND (ESPON 2013) převážná většina těchto ostrovních regionů neprošla v prvním desetiletí po roce 2000 procesem hospodářské konvergence a že situace se pro mnohé z nich od té doby ještě zhoršila z důvodu finanční krize, migrační krize, výkyvů turistické návštěvnosti nebo absence inovací;
6. zdůrazňuje, že tyto ostrovní regiony mají zeměpisné, hospodářské, demografické a sociální znaky, které jsou v porovnání s pevninskými regiony osobité a různým ostrovům společné a z nichž plynou ojedinělé výzvy, na něž je třeba reagovat při uplatňování evropských politik, které se jich týkají:
 - malá velikost (z hlediska rozlohy, obyvatelstva, hospodářství),
 - odlehlost a/nebo okrajový charakter (vzdálenost v kilometrech a časová vzdálenost od trhů a zejména od vnitřního trhu a velkých demografických, průmyslových, finančních či politických středisek),
 - zranitelnost (vůči hrozbám hospodářské, environmentální a sociální povahy);
7. zdůrazňuje, že tyto tři parametry vytvářejí územní, hospodářské a sociální znevýhodnění, které je uznáno v článku 174 SFEU a jež ohrožuje spravedlivé začlenění ostrovů do jednotného trhu a úplnou územní integraci ostrovanů, přičemž tyto podmínky mohou vést zejména k těmto situacím:
 - omezený a v případě souostroví roztržitý a vzdálený místní trh,
 - vysoké náklady na dopravu z důvodu logistiky, přepravného a pojištění v důsledku vzdálenosti, ale také situací nedokonalé konkurence (oligopoly nebo dokonce monopoly),
 - nemožnost dosáhnout úspor z rozsahu s ohledem na malou velikost trhu, což vede k vysokým jednotkovým nákladům jak ve fungování podniků, tak ve veřejných službách,

- nedostatečně rozvinuté mezioborové vztahy s ohledem na výraznou tendenci ke specializaci při využívání určitého zdroje, výrobě určitého typu zboží nebo poskytování určitého typu služby,
 - nedostatek kvalifikovaných lidských zdrojů či tendence kvalifikovaných pracovníků odcházet z ostrovů jinam, aby si tam našli odpovídající zaměstnání,
 - nedostatek podnikatelského know-how, podnikatelé mají tendenci opouštět ostrovy, aby investovali na výnosnějších trzích,
 - nedostatečná infrastruktura a nedostatečná nabídka služeb pro podniky na úrovni srovnatelné s pevninskými regiony, například v oblasti telekomunikací, vzdělávání nebo rizikového kapitálu;
8. vítá práci, kterou odvedla meziskupina Evropského parlamentu pro moře, řeky, ostrovy a pobřežní oblasti, jakož i komise pro ostrovy Konference okrajových přímořských regionů Evropy (CRPM);

Růst podporující začlenění – přínos ostrovních podnikatelů

9. konstatuje, že podnikatelé a podnikatelský duch hrají zásadní úlohu při tvorbě pracovních míst a v hospodářské dynamice Evropské unie. Podnikání na ostrovech se však setkává se zvláštními strukturálními obtížemi;

10. připomíná, že několik ostrovních ekonomik uplatnilo strategie růstu založené na využití hospodářských, sociálních, kulturních a přírodních výhod, jako je:

- samozásobitelské hospodářství umožňující zaručit určité dobré životní podmínky obyvatelstva, zejména v období krize,
- vývoz úzce specializovaných produktů, které zaručí přítomnost ostrova na trzích s výraznou přidanou hodnotou,
- cestovní ruch v různých podobách a přesahující pouhý masový cestovní ruch,
- iniciativy v oblasti zelených zdrojů energie, které prokazují schopnost malých ostrovních společenství uskutečňovat transformaci energetiky,
- využití „geostrategických“ příjmů, které nejsou omezeny v důsledku malé velikosti nebo odlehlosti (vědecká observatoř atd.),
- rozvoj nových odvětví „zelené“ a „modré“ ekonomiky spolu s přípravou nových učebních plánů, které poskytují odbornou přípravu požadovanou v těchto odvětvích;

11. zdůrazňuje, že tyto strategie, v jejichž rámci jsou identifikována a využívána ojedinělá hospodářská aktiva, jsou často výsledkem tvořivosti, podstupování rizik a odolnosti podnikatelů na ostrovech, a vyzývá k zavedení nezbytné flexibility při tvorbě veřejných politik na podporu ostrovního podnikání;

12. konstatuje, že pro ostrovní hospodářství je typická málo diverzifikovaná hospodářská struktura složená z velkého podílu malých a středních podniků nebo dokonce mikropodniků a významného počtu podnikatelů s více aktivitami a že tento ekosystém existuje vedle několika velkých podniků, jež mají monopolní postavení ve specializovaných odvětvích (cestovní ruch, doprava, těžba, rybolov atd.);

13. vybízí instituce a členské státy EU, aby věnovaly větší pozornost zachování volného trhu v jednotlivých odvětvích v ostrovních oblastech a současně aby zajistily, že budou napravnována selhání trhu;

14. připomíná, že ostrovní produkty – včetně surovin – mohou být dodávány na nikové trhy pro určitou cílovou skupinu zákazníků a za vysokou prodejní cenu. Odlišení výrobku umožní zachovat dostatečně vysoké ziskové rozpětí, které zajistí životaschopnost dané činnosti na ostrově. Hodnotu produktu zvyšuje zejména uznávání označení kvality a kulturních odkazů v globálním prostoru zboží a služeb;

15. zdůrazňuje však, že ostrovní podnikatelé nesou různé druhy dodatečných nákladů právě v důsledku ostrovního charakteru (suroviny, poskytování služeb, logistika atd.), které nakonec snižují konkurenceschopnost produktů a služeb;

16. zdůrazňuje, že i když jsou jejich produkty konkurenceschopné a kvalitní, podnikatelé čelí nedostatku kapacit v oblasti výzkumu a vývoje, technologií přizpůsobených ostrovním oblastem, vhodných mechanismů financování jejich činnosti a kvalifikovaných lidských zdrojů kvůli silné emigraci, zejména pokud je počet místního obyvatelstva nízký;

17. vítá proto kroky činěné v těchto oblastech na úrovni Evropské unie, ale naléhavě žádá, aby byla přijata uzpůsobená opatření ke zlepšení základních podmínek, které ostrovům umožní přispět k růstu podporujícímu začlenění v rámci EU. To znamená, že veškerá politika EU určená na podporu podnikání musí zohlednit zvláštní charakteristiky a problémy ostrovů, má-li být spravedlivá a účinná;

Politická doporučení pro posílení územní soudržnosti v evropské unii

18. uznává zásadní význam politiky soudržnosti při usilování o vyvážený regionální rozvoj v Evropské unii: představuje nejvhodnější politiku, která umožňuje překonávat rozdíly v úrovni rozvoje mezi ostrovy a ostatními evropskými regiony. Zdůrazňuje však, že ostrovní regiony nemají v politice soudržnosti v její současné podobě zvláštní postavení;

19. rovněž připomíná specifické rysy nejvzdálenějších regionů, z nichž osm jsou ostrovy, které čelí závažným problémům z důvodu zvláštních omezení, jež je charakterizují a jsou uznána v primárním právu a které podstatným způsobem postihují jejich hospodářský a sociální rozvoj, a musí být tudíž zohledněny;

20. proto doporučuje, aby byla ostrovům věnována v politice soudržnosti po roce 2020 zvláštní pozornost v souladu s články 174 a 175 SFEU. Prvním krokem k uskutečnění tohoto cíle by bylo zahrnutí ostrovů jako dodatečné kategorie do návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (ES) č. 1059/2003, pokud jde o územní typologie (Tercet);

21. doporučuje, aby bylo v rámci Evropské komise na Generálním ředitelství pro regionální a městskou politiku zřízeno jednotné kontaktní místo pro ostrovy (Island Desk), jak navrhl Evropský parlament ve svém usnesení ze dne 4. února 2016, neboť v současnosti mají ostrovní subjekty – podniky a orgány – jen omezený přehled o nástrojích a možnostech financování ze strany EU, které jsou velmi rozptýlené mezi různými generálními ředitelstvími a řídí se vícerymi nařízeními;

22. vítá iniciativu „Městská inovativní opatření“ a navrhuje, aby byla na základě tohoto příkladu vytvořena internetová stránka a aby byla přijata opatření na evropské úrovni, která budou zaměřena na vytvoření sítě ostrovů EU a umožní výměnu zkušeností a sdílení administrativních řešení a inovací;

23. zdůrazňuje, že je důležité využít v co největší míře součinnosti mezi Evropským fondem pro strategické investice (EFSI) a dalšími nástroji EU (zejména ESI fondy) s cílem vyvážit hospodářské dopady přírodního znevýhodnění, s nímž se ostrovy potýkají;

24. konstatuje však, že vzhledem k malé velikosti velkého počtu projektů, které ostrovy provádějí, se zdá, že financování z fondu EFSI a úvěry EIB jsou v praxi pro mikropodniky a místní orgány na ostrovech nedosažitelné. Doporučuje proto vypracovat programy zvláštní technické pomoci pro ostrovy s cílem informovat o nástrojích EU určených k financování a podpořit přístup k nim;

25. žádá Evropskou komisi a EIB, aby prozkoumaly, zda by mohla být technická pomoc poskytovaná v rámci nástroje JASPERS rozšířena ve prospěch ostrovů a přizpůsobena menším projektům;

26. zdůrazňuje užitečnost a prospěšnost nařízení o evropském seskupení pro územní spolupráci (č. 1302/2013) pro místní a regionální orgány a pro ostrovy v Evropě, neboť toto nařízení umožňuje ostrovům různých členských i nečlenských států vytvořit společný právní subjekt, díky čemuž mohou sledovat společný cíl a získat přístup k financování EU a současně se tím snižuje administrativní zátěž, kterou taková spolupráce obvykle obnáší;

27. navrhuje vytvořit systém podpor pro fungování ostrovních podniků s cílem kompenzovat vyšší náklady na dopravu. V rámci pokynů týkajících se regionální podpory a obecného nařízení o blokových výjimkách by tyto podpory měly být schvalovány a upraveny z hlediska výjimek stejným způsobem jako v případě nejbližších regionů a řídké osídlených oblastí;
28. navrhuje, aby byly aktivněji využívány možnosti, které skýtá ekonomika sdílení, a to i co se týče řešení problémů souvisejících se zeměpisnou odlehlostí ostrovních oblastí;
29. zdůrazňuje, že je důležité zvýšit míru veřejné intervence u projektů spadajících do programů EU a zvýšit atraktivitu soukromého investování, pokud tyto projekty vytvářejí pracovní místa a bohatství na ostrovech a současně jsou ekologicky udržitelné;
30. zdůrazňuje, že použití HDP na obyvatele coby ukazatele neumožňuje zachytit řadu specifických překážek bránících rozvoji ostrovů. Proto navrhuje, aby byla rozšířena škála doplňkových ukazatelů používaných v rámci politiky soudržnosti s cílem lépe určit socioekonomickou situaci ostrovů a jejich atraktivitu;
31. jako ukazatele, které by se daly použít, navrhuje ukazatel regionální konkurenceschopnosti a ukazatel dostupnosti, ale doporučuje pokračovat v hledání jiných ukazatelů umožňujících plně znázornit dodatečné náklady plynoucí z ostrovního charakteru. Doporučuje, aby Komise provedla komparativní studie výkonnosti ostrovních podniků ve srovnání s jejich pevninskými protějšky, a to i v případě, že tuto pevninu tvoří pouze ostrovní členský stát;
32. vybízí k tomu, aby byla při posuzování socioekonomické situace obyvatel ostrovů a určování hospodářské atraktivity těchto oblastí věnována pozornost nefinančním a obtížně měřitelným aspektům, včetně přírodního prostředí (jeho kvality a dostupnosti);
33. je si vědom užitečnosti výroční zprávy o evropských malých a středních podnicích, kterou vypracovává Generální ředitelství pro vnitřní trh, průmysl, podnikání a malé a střední podniky. Doporučuje nicméně, aby budoucí zprávy obsahovaly územní údaje za účelem lepšího pochopení výzev, kterým čelí malé a střední podniky na ostrovech, a jejich míru úspěšnosti či nezdarů oproti jejich pevninským protějškům;
34. je si vědom užitečnosti nástrojů, jako je posuzování územního dopadu při hodnocení dopadu evropských politik na ostrovní regiony, a navrhuje použít doložku o „ostrovním charakteru“ v rámci metody hodnocení dopadu používané Evropskou komisí s cílem předvídat možné závažné důsledky těchto politik pro ostrovy;
35. poukazuje na to, že i když použití strategií pro inteligentní specializaci jako předběžné podmínky při přidělování prostředků z evropských strukturálních a investičních fondů (ESI fondy) může přispět k vypracování strategií na celostátní a regionální úrovni, specifická ostrovních hospodářství vyžaduje uzpůsobená řešení. V tomto ohledu může přílišná závislost na jednom konkrétním odvětví nebo jediné činnosti přinést velké riziko hospodářské monokultury a s ní spojených negativních hospodářských důsledků (tzv. holandská nemoc – Dutch disease);
36. domnívá se, že zvláštní pozornost Komise zasluhují iniciativy v oblasti inteligentní diverzifikace nebo přeměny, jako jsou například přechod z masového cestovního ruchu na udržitelný cestovní ruch, rozvoj tvůrčích odvětví, začlenění informačních a komunikačních technologií do tradičních činností a cílený marketing, který zhodnotí ostrovní zdroje;
37. vybízí k posílení opatření zaměřených na zvýšení povědomí občanů členských států EU o možnostech cestování po Unii a k vybudování rozvinutější sítě vazeb mezi jednotlivými oblastmi EU, díky čemuž se budou moci lidé z metropolitních oblastí EU rekreovat v ostrovních regionech, které jsou zajímavé z přírodního hlediska;
38. zdůrazňuje význam, který má zásada partnerství stanovená v článku 5 nařízení o společných ustanoveních pro určení potřeb území s ohledem na strategické plánování politiky soudržnosti (přístup zdola nahoru). Za tímto účelem Evropský výbor regionů žádá Evropskou komisi, aby do svého legislativního návrhu týkajícího se politiky soudržnosti po roce 2020 začlenila jako předběžnou podmínku účinné provedení evropského kodexu řádného chování pro partnerství;

39. naléhavě vyzývá členské státy, aby dohlížely na plné uplatňování zásady partnerství s cílem zajistit, aby v dohodách o partnerství a operačních programech byly zohledněny zvláštní potřeby ostrovních regionů;

40. zdůrazňuje, že je nezbytné zapojit místní a regionální orgány do koncipování vnitrostátních a evropských politik, jež se na ně vztahují, tak aby se regulační rámce intervence shodovaly s konkrétními potřebami ostrovních území, v souladu se zásadou subsidiarity;

41. vítá možnosti financování, které nabízí Nástroj pro propojení Evropy, pokud se mohou týkat ostrovů. Shledává nicméně, že finanční přírůstek na mořské dálnice se soustředí na hlavní a globální síť a může opomíjet spojení mezi ostrovy a regionálními středisky nebo mezi samotnými ostrovy. Navrhuje proto, aby se z celkového přírůstku na mořské dálnice vyčlenily zvláštní prostředky pro ostrovy;

42. oceňuje úsilí Komise vynaložené na podporu podnikatelů prostřednictvím programů, jako jsou COSME a InnovFin, v rámci akčního plánu Podnikání 2020 nebo programu Horizont 2020 v oblasti inovací, a také činnost v oblasti unie kapitálových trhů. Výbor se přesto domnívá, že je zásadní začlenit do těchto programů a plánů územní rozměr (a zejména ostrovní charakter) s cílem:

- úspěšně zapojit ostrovní podnikatele,
- podpořit odbornou přípravu a zlepšování dovedností v podnicích nacházejících se na ostrovech,
- umožnit podnikatelům lepší přístup ke kapitálu, včetně toho s vysokou mírou rizika,
- umožnit ostrovům začlenit se do evropských a světových sítí pro vytváření a šíření vědeckých a technologických znalostí a využít tohoto začlenění pro tržní produkci a dobré sociální podmínky;

43. žádá, aby Komise zavedla program, který podpoří inovace v ostrovních hospodářstvích, využívání místních zdrojů, využívání obnovitelných zdrojů energie, zpracování odpadů, hospodaření s vodou, propagaci kulturního a přírodního dědictví a úsilí o zavedení oběhového hospodářství. Pojem „inovace“ se zde vztahuje na technologické, organizační, sociální a environmentální inovace;

44. zdůrazňuje význam státní podpory s ohledem na řešení výzev plynoucích z malé velikosti, odlehlosti a izolace ostrovních regionů Evropské unie. Tyto přírodní a stálé podmínky negativně ovlivňují účinnost a organizaci řady odvětví, která jsou pro ostrovy strategicky důležitá, jako je doprava, energetika a digitální připojení;

45. připomíná, že interní a externí dopravní infrastruktura a organizace, které budou spolehlivé a z hlediska nákladů srovnatelné s pevninskými, představují nezbytný předpoklad pro rozvoj ostrovů a pro jejich hospodářskou konkurenceschopnost;

46. navrhuje, aby kritéria způsobilosti pro podporu na dopravní infrastrukturu a síť (výstavba, modernizace, vybavení) byly pro ostrovy zmírněny s cílem umožnit co nejúčinnější propojení s pevninským dopravním systémem a co nejlepší začlenění do evropského prostoru a trhu;

47. požaduje, aby tato podpora usnadnila spojení mezi ostrovy v případě souostroví nebo v rámci ostrova v případě hornatých ostrovů a podnítila investice do nízkouhlíkových dopravních prostředků (plavidla na zkapalněný zemní plyn, stanoviště pro elektromobily atd.);

48. zdůrazňuje, že vzhledem k tomu, že ostrovní trhy jsou často malé a odlehlé, není pro pevninské podniky příliš lákavé zásobovat je výrobky nebo poskytovat zde služby, což spotřebitelům a podnikům na ostrovech fakticky brání v přístupu ke konkurenčním výhodám jednotného trhu. Platí to zejména pro dopravní spojení a dodávky energie, což jsou odvětví zásadní pro konkurenceschopnost ostrovních podniků. Doporučuje tedy, aby těmto odvětvím mohly být v případě ostrovů udělovány výjimky v oblasti státní podpory;

49. ve stejném duchu rovněž navrhuje, aby nařízení o podpoře de minimis umožnilo v případě ostrovů větší pružnost a aby zde mohly být zmírněny požadavky v oblasti veřejných zakázek, neboť v mnoha případech je při uplatňování postupů konzultace nemožné obdržet více než jednu nabídku;
50. podporuje pružnost, která se v současnosti používá u režimů umožňujících ostrovům využít zvláštních daňových pobídek nebo snížení výše daní z příjmu právnických osob s cílem vyvážit dodatečné náklady vyplývající z ostrovního charakteru, a doufá, že tato pružnost bude zachována. Doporučuje využít systém pobídek k inovacím a investicím, jež umožní podnit výrobu a podpořit kromě místní spotřeby i vývoz;
51. vítá záměr Evropské komise zahrnout do příští zprávy o soudržnosti kapitoly o ostrovech; Evropský výbor regionů naléhavě žádá Komisi, aby v této kapitole uvedla, jak budou provedena doporučení formulovaná v tomto stanovisku;
52. vyzývá maltské předsednictví, aby na tato politická doporučení navázalo a úzce spolupracovalo s Evropským výborem regionů na jejich provádění.

V Bruselu dne 12. května 2017.

předseda
Evropského výboru regionů
Markku MARKKULA

Stanovisko Evropského výboru regionů Nová etapa evropské strategie modrého růstu

(2017/C 306/11)

Zpravodaj: Christophe Clergeau (FR/SES), člen rady regionu Pays-de-la-Loire**POLITICKÁ DOPORUČENÍ**

EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ (VR),

1. vyzývá Evropskou unii, aby z moře učinila novou společnou prioritu, jež bude základem oživení evropské integrace;
2. vyzývá Evropskou unii, aby z moře učinila předmět politiky, nikoli pouze projekt. Podpora modré ekonomiky má totiž své ústřední místo v námořní politice, a to v širokém intenzivním přístupu zahrnujícím všechna odvětví a jdoucím nad rámec pěti témat původně vymezených ve strategii modrého růstu;
3. vyzývá EU, aby se rychle ujala iniciativy, která spustí nové politiky a položí základ pro novou námořní prioritu po roce 2020. Příležitost k tomu by mohlo nabídnout prohlášení ministrů o evropské námořní politice, které bude přijato dne 20. dubna 2017 na Maltě;

1) MOŘE STŘEDEM POZORNOSTI EVROPY

4. vyzývá Evropskou unii, aby vypracovala novou evropskou námořní politiku vyznačující se tím, že:
 - ji budou podporovat občané, místní orgány, členské státy a evropské instituce;
 - bude průřezová, aby mobilizovala veškeré pravomoci Unie;
 - bude založena na hlubším poznání moře, aby lépe zajistila jeho udržitelný rozvoj a zhodnotila jeho potenciál;
 - bude schopná podporovat celý hodnotový řetězec odvětví modré ekonomiky, včetně rybolovu, a to na pobřeží i ve vnitrozemí;
 - bude usilovat o symbiózu mezi různými námořními činnostmi a o soudržnost územního plánování od pobřežních oblastí až po mezinárodní vody;

Moře se týká nás všech, je jak novou evropskou výzvou, tak novou evropskou vizí

5. zdůrazňuje, že moře a oceány jsou pro život na Zemi nepostradatelné. Produkují 50 % kyslíku. Hrají důležitou roli v regulaci klimatu. Jsou velkou zásobárnou biologické rozmanitosti a zdrojů pro naši výživu a naše zdraví;
6. vyjadřuje politování nad tím, že fungování mořských ekosystémů je v současnosti oslabeno v důsledku změny klimatu, znečištění a nadměrného využívání zdrojů;
7. připomíná, že potenciál, který má modrá ekonomika v oblasti růstu a zaměstnanosti, nemá obdoby. Podle Evropské komise přináší námořní ekonomika rostoucí počet pracovních míst, který se nyní v Evropě odhaduje na 5 milionů. Zpráva „Ocean economy in 2030“, již zveřejnila OECD v roce 2016, odhaduje, že v roce 2010 přispívala námořní ekonomika ke světovému bohatství 1,3 bilionu eur a že by se toto číslo mohlo do roku 2030 zdvojnásobit;
8. poukazuje na to, že na mezinárodní úrovni se námořní problematice věnuje stále větší pozornost. Oceány jsou rovněž několikrát výslovně uvedeny v dokumentu OSN o cílech udržitelného rozvoje ze září 2015. V květnu roku 2016 se vedoucí představitelé skupiny G7 dohodli na posílení mezinárodní spolupráce v oblasti mořského výzkumu. Téma oceánů je uvedeno v závěrech COP 21 a 22;

9. zdůrazňuje, že Evropa je největší světovou námořní mocností a zůstane jí i po brexitu. Členské státy Evropské unie společně disponují největší výlučnou ekonomickou zónou na světě. V odvětvích, jako je mořská energie, má Evropská unie největší a nejdokonalejší ekonomiku na světě. V oblasti ochrany životního prostředí má Evropská unie nejpřísnější normy;

10. domnívá se, že se Evropa musí prosadit na mezinárodní scéně a učinit z námořní politiky vlivný nástroj;

11. domnívá se, že by občané mohli s novou evropskou prioritou v námořní oblasti souhlasit, neboť:

— moře je novým, fascinujícím tématem, jež se dotýká života většiny lidí;

— pojem hranice je v námořní oblasti téměř nerelevantní a přidaná hodnota EU je zde naopak evidentní;

— moře představuje oblast, s níž se pojí zásadní společenská rozhodnutí, týkající se boje proti změně klimatu, zachování biologické rozmanitosti, dobrých životních podmínek a zdraví či výživy;

— potenciál, který má modrá ekonomika v oblasti růstu a zaměstnanosti, se týká pobřežních regionů, ale také všech územních celků EU, protože její hodnotový řetězec zasahuje a zapojuje celý náš kontinent;

V roce 2017 musí Evropská unie potvrdit postavení moře v projektu své budoucnosti

12. připomíná, že integrovaná námořní politika a strategie modrého růstu položily základy evropské námořní politiky;

13. domnívá se, že maltské předsednictví představuje příležitost, jak dát evropské námořní politice nový podnět, a sice prostřednictvím ministerského prohlášení ze dne 20. dubna 2017;

Moře středem pozornosti Evropy – priorita a plán

14. požaduje vypracování bílé knihy Moře středem pozornosti Evropy, která bude zahrnovat námořní plán pro každou politiku Evropské unie;

15. má za to, že nová fáze integrované evropské námořní politiky musí přispívat k reakci Evropy na tyto výzvy:

— bezpečnost evropských hranic;

— řízení migrace;

— rozvoj námořní politiky sousedství, regulace obchodu a správy oceánů;

— ochrana biologické rozmanitosti, boj proti změně klimatu a úspěšná transformace energetiky zahrnující přechod k obnovitelným palivům u různých druhů lodí;

— rozvoj rozmanité škály tradičních odvětví modré ekonomiky, jako je rybolov, akvakultura, cestovní ruch či námořní odvětví, a nově se objevujících odvětví, jako jsou výroba energie z mořských zdrojů a mořské biotechnologie;

— sladění činností a využití;

— pobřežní a námořní politika opírající se o územní celky a místní orgány;

— reakce na specifické problémy ostrovů a zámořských území Evropy;

II) PARTNERSKÉ REGIONY MODRÉ EKONOMIKY

16. zdůrazňuje, že modrá ekonomika se realizuje v územních celcích. Námořní politika tedy musí podporovat zapojení regionů a měst;

Základem modré ekonomiky je organizované a soudržné námořní území

17. domnívá se, že územní plánování je nezbytné a že by mělo zahrnovat interakce mezi pevninou a mořem, zapojit města a regiony a také všechny zúčastněné strany a usilovat o udržitelný rozvoj všech námořních činností;

18. domnívá se, že pro Evropu musí být prioritou rozvoj infrastruktury v pobřežních oblastech, které jsou ze své podstaty okrajové. Proto je nutné, aby bylo ve všech regionech možné využít finanční prostředky politiky soudržnosti a Junckerova plánu ve prospěch pobřežních oblastí, zejména k investicím do přístavů a do vysokorychlostního širokopásmového připojení;

19. vyzývá k zahájení diskuse o uznání evropského námořního prostoru, aby se posílila jeho soudržnost v sociální oblasti, oblasti životního prostředí a bezpečnosti;

Regiony – partneři Evropské unie pro investice do modré ekonomiky

20. domnívá se, že nezbytnými referenčními rámci jsou strategie pro oblasti jednotlivých moří. Představují jeden z prvků, který je potřeba zohlednit při vypracování strategií inteligentní specializace a při plánování evropských fondů. Je tedy potřeba uvítat probíhající přípravu iniciativy West-Med;

21. domnívá se, že strategie inteligentní specializace by měly ze svého podnětu umožnit vypracovávání strategií inteligentní specializace, které budou společné pro několik regionů ležících na pobřeží stejného moře;

22. zdůrazňuje, že klíčovými subjekty rozvoje modré ekonomiky jsou regiony a města. Velký počet regionů si ve své strategii inteligentní specializace zvolil témata týkající se modrého růstu. Uvolnění prostředků z ENRF a fondů politiky soudržnosti umožnilo financovat mnoho projektů v oblasti tvorby pracovních míst;

23. navrhuje, aby s cílem dát nový impuls investicím do modré ekonomiky byla ke strategiím inteligentní specializace a operačním programům připojena příloha věnovaná modré ekonomice, jež by umožnila prezentovat dopad zvoleného zaměření na námořní záležitosti a monitorovat příslušné projekty;

24. přeje si, aby místní komunity ostrovů a pobřežních územních celků mohly využívat veškeré evropské fondy, mj. ENRF, k financování svých námořních rozvojových strategií v jediném rámci podle vzoru programu Leader;

25. domnívá se, že rozhodnutí obsažená ve strategiích inteligentní specializace, která tvoří realitu námořní ekonomiky, jež je založena na součinnosti mezi subjekty a odvětvími, musí být možné dlouhodobě monitorovat a musí představovat opěrný bod Evropské unie pro nasměrování investic na podporu modrého růstu. Evropská politika v oblasti výzkumu bude muset zejména lépe zohledňovat toto regionální úsilí zaměřené na modrou ekonomiku;

26. žádá, aby se meziregionální, vnitrostátní a nadnárodní projekty, které jsou v souladu se strategiemi pro mořské oblasti a strategiemi inteligentní specializace, mohly financovat ze sdružených regionálních, vnitrostátních a unijních prostředků ve zjednodušeném rámci a získat prémii Unie, aniž by musely projít dalším výběrovým řízením;

27. je toho názoru, že pro nejvzdálenější regiony musí i nadále existovat zvláštní rámec na podporu jejich rozvoje. Tyto územní celky jsou vynikajícím opěrným bodem pro potvrzení námořní přítomnosti Evropy a budování spolupráce týkající se moří na celém světě;

III) KONKRÉTNÍ ZPŮSOBY URYCHLENÍ ROZVOJE MODRÉ EKONOMIKY

Posílení podpory výzkumu, vývoje a inovací

28. zdůrazňuje, že moře si postupně vydobylo nové místo v rámci programu Horizont 2020. Iniciativy, jako je iniciativa společného plánování v oblasti oceánů, rovněž přispěly k evropskému mořskému výzkumu. Tato metoda by měla být rozšířena na všechna odvětví modré ekonomiky, a to prostřednictvím globálního plánu pro VaV. Zdůrazňuje, že je důležité poskytovat specifickou podporu malým a středním podnikům, které hodlají vyvíjet a zavádět inovativní řešení v různých odvětvích, mj. v pobřežním a námořním cestovním ruchu;

29. vyzývá k tomu, aby byl pro příští rámcový program přijat cíl 10 % projektů s významným přínosem k výzvě v podobě mořského a námořního výzkumu. Další provádění Horizontu 2020 by mělo umožnit se k tomuto cíli přiblížit již nyní;

Námořní plán v rámci agendy pro nové dovednosti pro Evropu

30. požaduje vytvoření námořní osy ve strategii dovedností pro Evropu;

31. navrhuje, aby byla na unijní úrovni zahájena diskuse o významu financování pilotního projektu zaměřeného na průzkum a využívání hlubokomořského dna;

32. zdůrazňuje, že v oblasti námořního průmyslu lze inovace často testovat až u prvního výrobku, který je uveden na trh. Unijní politiky v oblasti inovací musí umožnit financování těchto demonstračních projektů. Je rovněž třeba obnovit partnerství veřejného a soukromého sektoru věnované průřezovým technologiím pro námořní odvětví;

33. domnívá se, že iniciativy, jako jsou „modrá pracovní místa“, která byla spuštěna v rámci ENRF, a budoucí iniciativa „námořní plán“, je nutno rozšířit, aby došlo k:

- posílení znalostí a atraktivitu povolání spojených s mořem;
- zlepšení pracovních a kariérních podmínek;
- rozvoji evropské mobility mladých lidí účastnících se odborné přípravy;
- navržení doplňujících programů celoživotního vzdělávání s cílem uzpůsobit existující povolání práci na moři a zajistit, aby tradiční námořní povolání využila nové příležitosti;

34. přeje si, aby byl upevněn evropský systém uznávání odborných kvalifikací, a usnadnil se tak volný pohyb vyslaných pracovníků a vytvořil se rámec pro jejich zaměstnávání. Tento systém je potřeba doplnit o podobný mechanismus uznávání dovedností a profesí, jež nebyly předmětem certifikace ⁽¹⁾;

Podpora klíčových odvětví modré ekonomiky

35. domnívá se, že Evropa musí taktéž rozsáhle investovat do odvětví, jako jsou průmyslová odvětví spojená s mořem a mořské biotechnologie, u nichž je výzvou zaujmout vedoucí postavení ve světě;

36. domnívá se, že Evropa by také měla podpořit modrou ekonomiku v digitální, ekologické a energetické transformaci a podporovat modernizaci tradičních odvětví, jako je rybolov a pobřežní cestovní ruch a cestovní ruch spojený s rekreační plavbou ⁽²⁾;

37. zdůrazňuje, že je důležité, aby Evropská unie podporovala rozvoj mořských biotechnologií vycházejících z využití řas a mikrořas, ryb, měkkýšů a mořských bakterií. V řadě evropských oblastí představují mořské biotechnologie velký ekonomický potenciál, který v současnosti nabývá na významu. Podpora ze strany Evropské unie musí zahrnovat podporu výzkumu, výzkumných infrastruktur a jejich propojení do sítě, a to i s podniky, a také přístup ke kapitálu, vývoji a uvádění inovací na trh;

⁽¹⁾ Viz stanovisko komise SEDEC CdR 2881/2016 týkající se vysílání pracovníků.

⁽²⁾ Viz předchozí stanoviska CdR 2645/2014, CdR 5241/2015 a CdR 2898/2016.

38. zdůrazňuje význam, jaký má rybolov, akvakultura a činnosti v oblasti odlovu, chovu, zpracování a uvádění jejich produktů na trh pro hospodářství daných územních celků a výživu evropských obyvatel. Rybolov a akvakultura jsou také odvětvími budoucnosti a podpora, kterou jim Evropská unie poskytuje, musí vycházet z pozitivní a ambiciózní vize pro oblast zaměstnanosti a odborné přípravy, zejména mladých lidí. V rámci provádění nové společné rybářské politiky musí Evropská unie spolupracovat s hospodářskými subjekty a veřejnými orgány, zejména s regiony, s cílem urychlit a usnadnit provádění ENRF, které má značné zpoždění;

39. trvá na tom, že je třeba zaujmout integrovaný přístup k využívání mořských produktů prostřednictvím rozvoje krátkých dodavatelských řetězců, do nichž by byli zapojeni výrobci, a také díky posílení zpracovatelských průmyslových činností v pobřežních oblastech. Tato strategie vytváření hodnoty a pracovních míst zaměřená na mořské produkty v pobřežních oblastech se musí stát prioritním cílem a musí být lépe financována jak z ENRF, tak v rámci politiky soudržnosti;

40. navrhuje, aby byl vytvořen evropský mechanismus pro začínající podniky v námořní ekonomice, jehož prostřednictvím by se podporovaly projekty hospodářských, sociálních a územních inovací;

41. zdůrazňuje, že řada budoucích činností se bude muset opírat o rozvoj nových infrastruktur na moři daleko od pobřeží. Prozkoumání významu nových reverzibilních infrastruktur by mohl být věnován specifický program, který by posoudil jejich dopad na životní prostředí a zabýval by se problematikou jejich energetické soběstačnosti;

42. domnívá se, že důležitým základem pro rozvoj modré ekonomiky jsou přístavy. Musí být podporovány, aby mohly reagovat na potřeby nových činností, a to co nejčastěji v síti. Jejich rovnováha závisí rovněž na dynamice pobřežního a zámořského námořního obchodu prostřednictvím rozvoje mořských dálnic;

43. vyzdvihuje zjevný pozitivní dopad, který má modrý růst na námořní a pobřežní cestovní ruch v regionech. Zejména podporuje iniciativy schopné podpořit v ekonomické, sociální a environmentální rovině formy udržitelného a odpovědného cestovního ruchu;

44. zdůrazňuje, že v rámci modré ekonomiky je důležité uplatňovat koncepci oběhového hospodářství, zejména s cílem omezit množství odpadu a znečišťujících látek v mořích a přeměnit je na užitečný zdroj;

Plně využít vedoucího postavení EU v oblasti energie z moří (energie z větrných elektráren na moři a energie z oceánů)

45. domnívá se, že Evropská unie musí upřednostnit průmyslový rozvoj energie z obnovitelných zdrojů. Za tímto účelem musí cíle pro výrobu energie z obnovitelných zdrojů v Evropě přesáhnout 27 % v roce 2030, které navrhla Komise. Zásada technologické neutrality se musí stát pružnější, aby bylo možné dát prioritu průmyslovému rozvoji odvětví energie z obnovitelných zdrojů, kde by mohla mít Evropa vedoucí postavení ve světě a vytvářet mnoho pracovních míst;

46. přeje si, aby se pokračovalo ve financování VaV a demonstračních projektů, jako je NER300, a vyzývá k rozsáhlejšímu financování v počátečních fázích uvádění na trh;

47. zdůrazňuje, že rozvoj energie z moře vychází ze souboru průřezových dovedností a technologií, které byly převzaty z významných tradičních odvětví, jako je těžba ropy a plynu a stavba lodí. Je třeba posílit podporu inovací a diverzifikaci v těchto odvětvích. V této souvislosti je nutné, aby pokyny „Leadership 2020“ pro stavbu lodí a námořní průmysl vyústily v průřezový evropský plán promítající se do jednotlivých unijních politik;

48. přeje si, aby se v příštích pěti letech Evropská unie soustředila na následující cíle:

- konkurenceschopnost odvětví větrné energie na moři a její posun k rentabilitě bez dotací;
- vývoj trhu v oblasti plovoucích větrných elektráren jako širokého trhu v celosvětovém měřítku a vývoj trhu v oblasti přílivových elektráren, který představuje nikový trh, na němž má Evropa velmi dobrou pozici;
- technologie umožňující rozvíjet energetickou soběstačnost ostrovů a odlehlých regionů, zejména v tropických pásmech a zámořských oblastech;

Námořní platformy pro podporu a financování projektů a evropský investiční fond pro modrou ekonomiku

49. vítá skutečnost, že Junckerův plán již umožnil financovat řadu projektů v modré ekonomice;
50. považuje za nezbytné rozšířit tuto podporu, aby se překonal nedostatek investic na mnoho potenciálních projektů, které existují v územních celcích, a změnit pravidla fungování, aby se lépe financovala rizika, což je důležité v inovativním odvětví, jakým je modrá ekonomika. Prioritu musí dostat malé a střední podniky a začínající podniky;
51. navrhuje zřídit regionální nebo meziregionální platformy modré ekonomiky. Tyto platformy by byly nástrojem identifikace projektů, podpory jejich realizace a mobilizace finančních nástrojů na místní, vnitrostátní a evropské úrovni. Byly by řízeny regiony se zapojením odvětví námořní ekonomiky, členských států a Evropské unie a jejich fungování by mohli financovat tito tři aktéři a rovněž soukromí partneři. Tyto platformy by mohly být klíčovými účastníky v zavádění Junckerova plánu č. 2;
52. žádá o vytvoření mechanismu/fondu pro evropské investice do modré ekonomiky. Tento fond, který by byl námořní variantou Junckerova plánu č. 2, by mohl mít další dva způsoby intervence:
- přímé evropské financování strukturujících projektů a rizikových projektů, které by se týkaly například prvních fází uvádění na trh u projektů v oblasti energie z moře;
 - zřízení regionálních investičních fondů na úrovni regionálních nebo meziregionálních platforem modré ekonomiky, do nichž by přispívaly evropské fondy a místní partneři, zejména z odvětví bankovníctví a finančních služeb. V rámci těchto fondů musí EFSI významně přispívat k rizikovému financování a nepřenašet ho na místní partnery;

IV) EVROPA MOŘÍ, POLITIKY A OBČANŮ**Evropský mobilizační program Moře a občané**

53. domnívá se, že Evropa musí s občany o moři diskutovat příměji. Určité diskuse o moři budou probíhat v rámci dialogu Evropského výboru regionů s občany;
54. vyslovuje se pro vytvoření programu zaměřeného na výzkum námořního kulturního a památkového dědictví Evropy a pobřežních oblastí a na informování o nich;
55. navrhuje, aby byl vytvořen evropský program Děti a moře, jehož účelem by bylo vytvoření společného povědomí o námořní problematice a organizace výměn mezi dětmi z pobřežních a vnitrozemských území;
56. domnívá se, že musí být znovu otevřena diskuse o vhodnosti financování jedné či více evropských námořních stanic pro hlubokomořský průzkum, jež by byly vědeckými misemi a symbolem angažování občanů ve vizi týkající se moří;

Upevnění poznatků o moři a modré ekonomice

57. zdůrazňuje, že potřeby v oblasti poznatků o pobřežích a oceánech jsou obrovské. Tyto poznatky jsou zásadní pro řízení udržitelného námořního rozvoje, jehož cílem je současný růst hospodářského, technologického, environmentálního, lidského a sociálního kapitálu;
58. připomíná Evropské komisi svou výzvu k vytvoření znalostního a inovačního společenství zaměřeného na modrou ekonomiku, jež by podporovalo přenos nápadů z námořního výzkumu do soukromého sektoru ⁽³⁾;
59. navrhuje, aby Evropská unie zaštitila „evropskou výstavou o mořích“, která by se věnovala zároveň kultuře, vědě, životnímu prostředí a hospodářství a inspirovala se například projektem „Moře XXL“, který se v roce 2018 uskutečnil v Nantes;

⁽³⁾ CdR 4835/2014.

60. domnívá se, že je potřeba začlenit do Horizontu 2020 a budoucího rámcového programu evropskou strategii pro poznatky o biologické rozmanitosti moří a oceánského dna a pro získávání údajů týkajících se moří a pobřeží, např. batymetrických;

61. zdůrazňuje, že podle studií zadaných Evropskou komisí a Evropským výborem regionů na téma nedostatku poznatků o modré ekonomice je nyní nezbytné zřídit v partnerství s členskými státy, regiony, Eurostatem a Společným výzkumným střediskem evropské středisko pro zdroje v oblasti modré ekonomiky;

Nová správa evropské námořní politiky

62. navrhuje, aby se za námořní záležitosti stal odpovědným jeden místopředseda Evropské komise, kterému by byla nápomocna pracovní skupina a který by byl pověřen přípravou a plošným prováděním bílé knihy Moře středem pozornosti Evropy;

63. domnívá se, že námořní záležitosti by měly být předmětem pololetních zasedání Rady ve složení věnovanému otázkám spojeným s mořem. Evropský parlament a Evropský výbor regionů by měly společně přezkoumat vývoj své správy námořních záležitostí;

64. domnívá se, že politická priorita, již má moře, se musí promítnout do víceletého finančního rámce, a to jednak ve složkách ENRF týkajících se rybolovu, námořní politiky a územního přístupu, ale rovněž obecněji v rámci různých politik a programů EU;

65. domnívá se, že prosazení nové námořní politiky Unie vyžaduje lepší uznání námořních subjektů a jejich širší zapojení do diskusí a rozhodnutí a případně také podporu jejich organizování na evropské úrovni. Je třeba podporovat meziodvětvový přístup, který používají zejména regionální, vnitrostátní a unijní klastry;

66. vyzývá regiony a města, aby prokázaly potenciál modré ekonomiky a existenci značného počtu realistických projektů vytvářejících hodnotu, které by měly být financovány v následujících letech;

Vystoupení Spojeného království z EU bude vyžadovat větší ambice EU v námořní oblasti

67. zdůrazňuje, že vystoupení Spojeného království z EU by přímo ovlivnilo evropské námořní politiky. Je potřeba přesně určit jeho dopad na nejvíce dotčená města a nejvíce dotčené regiony a na veřejné politiky Unie a vytvořit nezbytná opatření k přizpůsobení. Bude zejména nutné uzpůsobit vnitrostátní a evropská ustanovení týkající se výsadních pravomocí a bezpečnosti vzniku nových námořních hranic Unie;

68. žádá Evropskou unii, aby v rámci probíhajících jednání hájila zájmy své ekonomiky a svých námořních oblastí. Bude muset předejít tomu, aby se na jejím prahu objevila platforma sociálního a daňového dumpingu a deregulace, která by ovlivnila ekonomiku a mořské zdroje. Bude muset hájit zájmy svých rybářů na základě mezinárodního práva;

69. vzhledem k výše uvedenému se domnívá, že – pokud to obecný rámec vystoupení Spojeného království z EU umožní a při respektování jeho celkové soudržnosti – by bylo obzvláště vhodné, aby evropské námořní subjekty i nadále úzce spolupracovaly s ohledem na sdílený námořní prostor a na společný zájem v oblasti ochrany a zachování mořských ekosystémů a aby usilovaly o vytvoření globální tržní ekonomiky, jež bude spravedlivá a přístupná pro všechny.

V Bruselu dne 12. května 2017.

předseda
Evropského výboru regionů
Markku MARKKULA

III

(Přípravné akty)

VÝBOR REGIONŮ

123. PLENÁRNÍ ZASEDÁNÍ VE DNECH 11. A 12. KVĚTNA 2017

Stanovisko Evropského výboru regionů Finanční pravidla pro souhrnný rozpočet Unie

(2017/C 306/12)

Zpravodaj: Michiel Rijsberman (NL/ALDE), člen výkonné rady provincie Flevoland**Odkaz:** návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se stanoví finanční pravidla pro souhrnný rozpočet Unie a kterým se mění nařízení (ES) č. 2012/2002, nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1296/2013, (EU) č. 1301/2013, (EU) č. 1303/2013, (EU) č. 1304/2013, (EU) č. 1305/2013, (EU) č. 1306/2013, (EU) č. 1307/2013, (EU) č. 1308/2013, (EU) č. 1309/2013, (EU) č. 1316/2013, (EU) č. 223/2014, (EU) č. 283/2014 a (EU) č. 652/2014 a rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 541/2014/EU

COM(2016) 605 final

I. DOPORUČENÉ POZMĚŇOVACÍ NÁVRHY

Pozměňovací návrh 1

Článek 27

Změnit odstavec 1

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
Každý orgán s výjimkou Komise může ve svém oddíle rozpočtu převádět prostředky:	Každý orgán s výjimkou Komise může ve svém oddíle rozpočtu převádět prostředky:
a) z jedné hlavy do druhé do maximální výše 10 % prostředků pro daný rozpočtový rok uvedených v rozpočtové položce, ze které se převod provádí;	a) z jedné hlavy do druhé do maximální výše 10 % prostředků pro daný rozpočtový rok uvedených v rozpočtové položce, ze které se převod provádí;
b) z jedné kapitoly do druhé bez omezení.	b) z jedné kapitoly do druhé bez omezení;
	c) z roku <i>n</i> do roku <i>n + 1</i> do maximální výše 10 % celkových prostředků rozpočtu orgánu k převedení nevyužitých prostředků ze všech rozpočtových položek do určitých rozpočtových položek, které jsou určeny k financování projektů orgánu v oblasti nemovitostí, jak jsou definovány v čl. 258 odst. 5.

Odůvodnění

Za účelem využití všech dostupných prostředků v rozpočtu by mělo být umožněno převést nevyužité prostředky do následujícího roku k úhradě nájmu, úvěrů na budovy nebo nákladů na údržbu budov orgánu (definici projektů orgánu v oblasti nemovitostí uvádí čl. 258 odst. 5)).

Pozměňovací návrh 2

Článek 39

Změnit odstavec 3

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
(...) K návrhu rozpočtu Komise přikládá:	(...) K návrhu rozpočtu Komise přikládá:
a) důvody toho, proč návrh rozpočtu obsahuje odhady odlišné od odhadů učiněných ostatními orgány;	a) rovnávací tabulku obsahující návrh rozpočtu Komise pro ostatní orgány a původní finanční požadavky těchto orgánů zaslané Evropské komisi;
b) každý pracovní dokument, který považuje za užitečný pro plány pracovních míst orgánů. Každý takový pracovní dokument, v němž bude uveden neaktuálnější schválený plán pracovních míst, zachycuje:	b) důvody toho, proč návrh rozpočtu obsahuje odhady odlišné od odhadů učiněných ostatními orgány;
	c) každý pracovní dokument, který považuje za užitečný pro plány pracovních míst orgánů. Každý takový pracovní dokument, v němž bude uveden neaktuálnější schválený plán pracovních míst, zachycuje:
	(...)

Odůvodnění

Otázka nadnesená v tomto pozměňovacím návrhu je pro VR jakožto instituci důležitá. Účelem pozměňovacího návrhu je stanovit, aby Komise měla povinnost zapracovat do svého návrhu rozpočtu původní rozpočet v podobě schválené jednotlivými institucemi (např. plenárním shromážděním VR), tak aby byly jednostranné změny provedené Komisí viditelné a transparentní. Zvýšily by se tím možnosti VR pro vyjednávání s Parlamentem a Radou v rámci rozpočtového procesu.

Pozměňovací návrh 3

Článek 123

Změnit

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
Článek 123	Článek 123
Křížové spoléhání se na audity	Křížové spoléhání se na audity
Pokud byl audit finančních výkazů a zpráv, které dokládají využití finančního příspěvku Unie, založený na mezinárodně uznávaných standardech poskytujících přiměřenou jistotu proveden nezávislým auditorem, je tento audit základem celkové jistoty, jak je případně blíže upřesněno v odvětvových pravidlech.	Pokud byl audit finančních výkazů a zpráv, které dokládají využití finančního příspěvku Unie, založený na mezinárodně uznávaných standardech poskytujících přiměřenou jistotu proveden nezávislým auditorem, je tento audit základem celkové jistoty, jak je případně blíže upřesněno v odvětvových pravidlech. Informace, které jsou již k dispozici na úrovni řídicího orgánu, by měly být využity v co největší míře, aby nebylo nutné žádat o ně příjemce znovu.

Odůvodnění

Nepřiměřené požadavky na audit jsou spojeny se značným rizikem pro orgány regionální samosprávy i pro malé a střední podniky. Zjednodušením by se měla snížit auditní zátěž pro příjemce a audit by měl být omezen pouze na jeden auditní orgán. První úroveň kontroly namísto navrzení příjemci, kontrolní pyramida namísto kontrolní věže.

Pozměňovací návrh 4

Článek 125

Změnit

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
<p>Článek 125</p> <p>Převod prostředků na nástroje zřízené podle tohoto nařízení nebo podle odvětvových nařízení</p> <p>Prostředky přidělené členským státům v rámci sdíleného plnění mohou být na jejich žádost převedeny na nástroje zřízené podle tohoto nařízení nebo podle odvětvových nařízení. Komise vynakládá tyto prostředky v souladu s čl. 61 odst. 1 písm. a) nebo c) pokud možno ve prospěch dotčeného členského státu. Prostředky přidělené členským státům v rámci sdíleného plnění mohou být mimoto na jejich žádost použity k posílení schopnosti EFSI nést riziko. V těchto případech se použijí pravidla EFSI.</p>	<p>Článek 125</p> <p>Převod prostředků na nástroje zřízené podle tohoto nařízení nebo podle odvětvových nařízení</p> <p>Prostředky přidělené členským státům v rámci sdíleného plnění mohou být na jejich žádost a za výslovného souhlasu dotčených místních a regionálních orgánů a řídicích orgánů převedeny na nástroje zřízené podle tohoto nařízení nebo podle odvětvových nařízení. Komise vynakládá tyto prostředky v souladu s čl. 61 odst. 1 písm. a) nebo c) pokud možno ve prospěch dotčených oblastí (regionů a/nebo místní oblasti) dotčeného členského státu. Prostředky přidělené členským státům v rámci sdíleného plnění mohou být mimoto na jejich žádost použity k posílení schopnosti EFSI nést riziko. V těchto případech se použijí pravidla EFSI.</p>

Odůvodnění

Toto doplnění uvádí článek 125 do souladu s pozměňovacím návrhem 6 stanoviska VR k této věci.

Pozměňovací návrh 5

Článek 265

Změnit odstavec 6

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
<p>Vkládá se nový článek 30a, který zní:</p> <p>„Článek 30a</p> <p>1. Část prostředků z ESI fondů přidělených členskému státu může být na žádost tohoto členského státu a se souhlasem Komise převedena na jeden či více nástrojů zřízených podle finančního nařízení nebo podle odvětvových nařízení nebo k posílení schopnosti EFSI nést riziko v souladu s článkem 125 finančního nařízení. Žádost o převod přidělených prostředků z ESI fondů je nutno předložit do 30. září.</p>	<p>Vkládá se nový článek 30a, který zní:</p> <p>„Článek 30a</p> <p>1. Část prostředků z ESI fondů přidělených členskému státu může být na žádost tohoto členského státu v souladu s čl. 5 odst. 1 tohoto nařízení a se souhlasem Komise převedena na jeden či více nástrojů zřízených podle finančního nařízení nebo podle odvětvových nařízení nebo k posílení schopnosti EFSI nést riziko v souladu s článkem 125 finančního nařízení. Tuto žádost lze předložit z podnětu dotčených místních a regionálních orgánů a řídicích orgánů. Žádost o převod přidělených prostředků z ESI fondů je nutno předložit do 30. září.</p>

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
<p>2. Převést lze pouze finanční prostředky na budoucí roky ve finančním plánu programu.</p> <p>3. Žádost doprovází návrh na změnu programu nebo programů, z nichž bude převod učiněn. V souladu s čl. 30 odst. 2 se provedou odpovídající změny programu a dohody o partnerství, jež stanoví celkovou částku převedenou na Komisi pro každý příslušný rok.“</p>	<p>2. Převést lze pouze finanční prostředky na budoucí roky ve finančním plánu programu.</p> <p>3. Žádost doprovází návrh na změnu programu nebo programů, z nichž bude převod učiněn. V souladu s čl. 30 odst. 2 se provedou odpovídající změny programu a dohody o partnerství, jež stanoví celkovou částku převedenou na Komisi pro každý příslušný rok.</p> <p>4. Komise převod prostředků ověří a schválí pouze v případě, že žádost předloženou členským státem podpoří a schválí rovněž dotčené místní a regionální orgány a řídicí orgány.</p> <p>5. Část jednoho nebo více finančních nástrojů zřízených podle finančního nařízení nebo prostředky podle odvětvových nařízení nebo prostředky k posílení schopnosti EFSI nést riziko v souladu s článkem 125 finančního nařízení mohou být převedeny do ESI fondů za stejných podmínek jako v prvním odstavci.“</p>

Odůvodnění

VR podporuje požadavek větší flexibility, nicméně uznává riziko, které by článek 30a znamenal např. z hlediska centralizace a subsidiarity. Místní a regionální orgány by proto během třístranného jednání podpořily vypuštění článku 30a. V případě, že by byl článek 30a zachován, je však pro VR zásadní, aby místní a regionální orgány a řídicí orgány musely udělit výslovný souhlas s jakýmkoli převodem prostředků, který má být schválen. Převody by neměly být podporovány z důvodů subsidiarity a potřeby strukturálních investic.

Pozměňovací návrh 6

Článek 265

Změnit odst. 13 druhý pododstavec

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
<p>13. Vkládá se nový článek 39a, který zní:</p> <p>(...)</p> <p>2. Příspěvek uvedený v odstavci 1 nesmí překročit 25 % celkové podpory poskytnuté konečným příjemcům finančních prostředků. V méně rozvinutých regionech uvedených v čl. 120 odst. 3 písm. b) může finanční příspěvek překročit 25 %, je-li to řádně odůvodněno v předběžném posouzení, nesmí však přesáhnout 50 %. Celková podpora uvedená v tomto odstavci zahrnuje celkovou výši nových půjček a zaručených půjček, jakož i kapitálových a kvazikapitálových investic poskytnutých konečným příjemcům finančních prostředků. Zaručené půjčky uvedené v tomto odstavci se zohledňují pouze v rozsahu, v jakém jsou prostředky z ESI fondů přiděleny na smlouvy o zárukách, a to podle výpočtu založeného na obezřetném předběžném posouzení rizik se zahrnutím více částek příslušných nových půjček.</p> <p>(...)</p>	<p>13. Vkládá se nový článek 39a, který zní:</p> <p>(...)</p> <p>2. Příspěvek uvedený v odstavci 1 nesmí překročit 25 % celkové podpory poskytnuté konečným příjemcům finančních prostředků. V méně rozvinutých regionech a přechodových regionech uvedených v čl. 120 odst. 3 písm. b) může finanční příspěvek překročit 25 %, je-li to řádně odůvodněno v předběžném posouzení, nesmí však přesáhnout 50 %. Celková podpora uvedená v tomto odstavci zahrnuje celkovou výši nových půjček a zaručených půjček, jakož i kapitálových a kvazikapitálových investic poskytnutých konečným příjemcům finančních prostředků. Zaručené půjčky uvedené v tomto odstavci se zohledňují pouze v rozsahu, v jakém jsou prostředky z ESI fondů přiděleny na smlouvy o zárukách, a to podle výpočtu založeného na obezřetném předběžném posouzení rizik se zahrnutím více částek příslušných nových půjček.</p> <p>(...)</p>

Odůvodnění

Toto opatření souhrnného nařízení má umožnit využívání prostředků strukturálních fondů k podpoře investičních platforem EFSI. Tímto návrhem se rozšiřuje geografická oblast působnosti dodatečné flexibility, aby byl zaručen větší příspěvek ESI fondů než 25 % celkové podpory, je-li to odůvodněno v předběžném posouzení.

To umožní větší flexibilitu při koncipování fondů tak, aby odrážely odvětvové a místní podmínky, přičemž by zároveň měla být zachována dostatečná kontrola nad zneužitím flexibility tím, že každá aktivace přesahující 25 % bude muset být odůvodněna v předběžném posouzení.

Pozměňovací návrh 7

Článek 265

Změnit odst. 13 šestý pododstavec

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
<p>13. Vkládá se nový článek 39a, který zní:</p> <p>(...)</p> <p>6. Při provádění finančních nástrojů podle čl. 38 odst. 1 písm. c) musí subjekty uvedené v odstavci 2 tohoto článku zajistit soulad s platnými právními předpisy, včetně pravidel vztahujících se na ESI fondy, poskytování státní podpory, zadávání veřejných zakázek a příslušných norem a platných právních předpisů v oblasti prevence praní peněz, boje proti terorismu, daňových podvodů a úniků. Tyto subjekty nesmějí využívat struktury pro vyhýbání se daňovým povinnostem, zejména systémy agresivního daňového plánování, nebo postupy, které nesplňují kritéria řádné správy v oblasti daní, jak jsou stanovena v právních předpisech EU, včetně doporučení a sdělení Komise nebo jakéhokoli jejího formálního oznámení, ani se do takových struktur zapojovat. Nesmějí být usazeny na územích, jejichž soudy při uplatňování mezinárodně uznávaných daňových standardů týkajících se transparentnosti a výměny informací nespolupracují s Uníí, a v souvislosti s prováděním finančních operací udržovat obchodní styky se subjekty tam usazenými. Tyto subjekty mohou v rámci své odpovědnosti uzavírat s finančními zprostředkovateli dohody týkající se provádění finančních operací. Požadavky uvedené v tomto odstavci začlení do svých smluv s finančními zprostředkovateli, kteří byli vybráni za účelem účasti na provádění finančních operací na základě těchto dohod.</p>	<p>13. Vkládá se nový článek 39a, který zní:</p> <p>(...)</p> <p>6. Při provádění finančních nástrojů podle čl. 38 odst. 1 písm. c) musí subjekty uvedené v odstavci 2 tohoto článku zajistit soulad s platnými právními předpisy, včetně pravidel vztahujících se na ESI fondy, poskytování státní podpory, zadávání veřejných zakázek a příslušných norem a platných právních předpisů v oblasti prevence praní peněz, boje proti terorismu, daňových podvodů a úniků. Tyto subjekty nesmějí využívat struktury pro vyhýbání se daňovým povinnostem, zejména systémy agresivního daňového plánování, nebo postupy, které nesplňují kritéria řádné správy v oblasti daní, jak jsou stanovena v právních předpisech EU, závěrech Rady, doporučeních a sděleních Komise nebo jiných formálních pokynech Komise na tomto základě, ani se do takových struktur zapojovat. Nesmějí být usazeny na územích, jejichž soudy při uplatňování mezinárodně uznávaných daňových standardů týkajících se transparentnosti a výměny informací nespolupracují s Uníí, a v souvislosti s prováděním finančních operací udržovat obchodní styky se subjekty tam usazenými. Tyto subjekty mohou v rámci své odpovědnosti uzavírat s finančními zprostředkovateli dohody týkající se provádění finančních operací. Požadavky uvedené v tomto odstavci začlení do svých smluv s finančními zprostředkovateli, kteří byli vybráni za účelem účasti na provádění finančních operací na základě těchto dohod.</p>

Odůvodnění

Podle VR mohou nezbytnou právní jistotu ohledně ustanovení o vyhýbání se daňovým povinnostem zajistit pouze závazné právní předpisy. V návaznosti na jednání GR pro rozpočet se zpravodajem toto GR uznalo požadavek právní jistoty vznesený Výborem regionů a souhlasilo s tím, že text změní a použije výraz „formální pokyny“.

Pozměňovací návrh 8

Článek 265

Změnit odstavec 16

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
<p>V čl. 42 odst. 5 se první pododstavec nahrazuje tímto:</p> <p>(...)</p>	<p>Článek 42 se mění takto:</p> <p>a) v odstavci 3 se první pododstavec nahrazuje tímto:</p> <p><i>V případě akciových nástrojů zaměřených na podniky uvedené v čl. 37 odst. 4, v souvislosti s nimiž byla do 31. prosince 2018 podepsána dohoda o financování uvedená v čl. 38 odst. 7 prvním pododstavci písm. b) a které do konce období způsobilosti investovaly alespoň 55 % programových prostředků vyčleněných v rámci příslušné dohody o financování, je možné omezené částky plateb investic do konečných příjemců, které mají být uskutečňovány po dobu nepřesahující čtyři roky po skončení období způsobilosti, považovat za způsobilé výdaje, pokud jsou vypláceny na účelově vázaný účet zřízený zvlášť k tomuto účelu a za předpokladu, že jsou dodržována pravidla státní podpory a splněny všechny níže uvedené podmínky.</i></p> <p>b) v odstavci 5 se první pododstavec nahrazuje tímto:</p> <p>(...)</p>

Odůvodnění

Jediný údaj, kde se navrhuje změna, je 2017 (na 2018). V zájmu zahrnutí těchto finančních nástrojů i přesto, že období způsobilosti skončí v roce 2023, je v nařízení o společných ustanoveních stanoveno, že za určitých přesně vymezených podmínek lze finanční prostředky vyčlenit na výdaje i po uzavření programu, pokud byla příslušná dohoda o financování uzavřena do 31. prosince 2017.

Vzhledem k době do podpisu dohod o financování se správci fondu se lhůta do konce roku 2017 považuje za prakticky nesplnitelnou, což může některé správní orgány odradit od náležitého směřování svých přidělů z ESI fondů do obzvláště slibných oblastí, na něž se zaměřují soukromé kapitálové fondy.

Spolehlivé průzkumy trhu naznačují, že by v Evropě bylo možné podporovat z ESI fondů značný počet kapitálových investic – se značnými dopady na zaměstnanost a růst –, pokud by lhůta byla prodloužena do 31. prosince 2018, aniž by bylo nutné měnit některé z ostatních parametrů a zajistit ESI fondy před rizikem „zaparkování prostředků“.

Pozměňovací návrh 9

Článek 265

Změnit odstavec 17

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
<p>17. Vkládá se nový článek 43a, který zní:</p> <p>„Článek 43a</p> <p>Rozdílné zacházení s investory</p> <p>1. Podpora z ESI fondů na finanční nástroje investované ve prospěch konečných příjemců finančních prostředků a výnosy a jiné příjmy, jako jsou úroky, poplatky za záruky, dividendy, kapitálové výnosy nebo jiné příjmy vytvořené těmito investicemi, které mohou být připsány podpoře z ESI fondů, lze použít za účelem rozdílného zacházení se soukromými investory, jakož i EIB při využívání záruky EU podle nařízení (EU) 2015/1017. Toto rozdílné zacházení je odůvodněno potřebou přilákat doplňkové soukromé zdroje.</p> <p>2. Potřeba a míra rozdílného zacházení podle odstavce 1 se určí v předběžném hodnocení.</p> <p>(...)“</p>	<p>17. Vkládá se nový článek 43a, který zní:</p> <p>„Článek 43a</p> <p>Rozdílné zacházení s investory</p> <p>1. Podpora z ESI fondů na finanční nástroje investované ve prospěch konečných příjemců finančních prostředků a výnosy a jiné příjmy, jako jsou úroky, poplatky za záruky, dividendy, kapitálové výnosy nebo jiné příjmy vytvořené těmito investicemi, které mohou být připsány podpoře z ESI fondů, lze použít za účelem rozdílného zacházení se soukromými investory, jakož i EIB při využívání záruky EU podle nařízení (EU) 2015/1017. Toto rozdílné zacházení je odůvodněno potřebou přilákat doplňkové soukromé zdroje. (...)“</p>

Odůvodnění

Tento odstavec je redundantní, neboť v čl. 37 odst. 2 písm. c) se již uvádí: „Takovéto předběžné posouzení zahrnuje: [...] je-li to relevantní, posouzení potřeby a míry preferenčního odměňování s cílem přilákat doplňkové prostředky od soukromých investorů“. Odstavec by se proto měl vyškrtnout.

Pozměňovací návrh 10

Článek 265

Změnit odstavec 24

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
<p>Článek 61 se mění takto:</p> <p>v odstavci 3 se za písmeno a) vkládá nové písmeno aa), které zní:</p> <p>„použití paušální procentní sazby čistých příjmů stanovené členským státem pro daný sektor nebo subsektor, na nějž se nevztahuje písmeno a). Před použitím paušální sazby se příslušný auditní orgán přesvědčí, že paušální sazba byla stanovena podle přiměřené, spravedlivé a ověřitelné metody založené na údajích z minulých let nebo objektivních kritériích.“;</p>	<p>Článek 61 se mění takto:</p> <p>v odstavci 3 se za písmeno a) vkládá nové písmeno aa), které zní:</p> <p>„použití paušální procentní sazby čistých příjmů stanovené členským státem pro daný sektor nebo subsektor, na nějž se nevztahuje písmeno a). Před použitím paušální sazby příslušný řídící orgán s předchozím souhlasem auditního orgánu zajistí, aby paušální sazba byla stanovena podle přiměřené, spravedlivé a ověřitelné metody založené na údajích z minulých let nebo objektivních kritériích.“;</p>

Odůvodnění

Paušální sazba (metoda) by měla být předem schválena jinak by ustanovení neposkytovalo žádnou právní jistotu.

Pozměňovací návrh 11

Článek 265

Změnit odstavec 26

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
<p>26. Článek 67 se mění takto:</p> <p>(...)</p> <p>ii) doplňuje se nové písmeno e), které zní:</p> <p>„e) financování, které nesouvisí s náklady příslušných operací, nýbrž je založeno na splnění podmínek týkajících se dosažení pokroku při provádění nebo plnění cílů programů. Podrobné možnosti týkající se podmínek financování a jejich uplatňování jsou stanoveny v aktech v přenesené pravomoci přijatých v souladu se zmocněním stanoveným v článku 5.“;</p>	<p>26. Článek 67 se mění takto:</p> <p>(...)</p> <p>ii) doplňuje se nové písmeno e), které zní:</p> <p>„e) financování, které nesouvisí s náklady příslušných operací, nýbrž je založeno na splnění podmínek týkajících se dosažení pokroku při provádění nebo plnění cílů programů. Podrobné možnosti týkající se podmínek financování a jejich uplatňování, jakož i požadavky na audit, jsou stanoveny v aktech v přenesené pravomoci přijatých v souladu se zmocněním stanoveným v článku 5.“;</p>

Odůvodnění

Zahrnout do aktů v přenesené pravomoci požadavky na audit týkající se sestavování rozpočtu podle výkonnosti povede již předem k větší právní jistotě.

Pozměňovací návrh 12

Článek 265

Změnit odstavec 27

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
<p>27. Článek 68 se nahrazuje tímto:</p> <p>„Článek 68</p> <p>Paušální financování nepřímých nákladů týkajících se grantů a vratné pomoci</p> <p>Pokud provádění operace vede ke vzniku nepřímých nákladů, lze tyto náklady vypočítat prostřednictvím jedné z následujících paušálních sazeb:</p> <p>a) paušální sazbou až do výše 25 % způsobilých přímých nákladů za předpokladu, že se tato sazba vypočte na základě přiměřené, spravedlivé a ověřitelné metody výpočtu nebo metody, která se v rámci režimů pro granty financované výhradně členským státem uplatňuje na obdobný druh operace a příjemce;</p> <p>b) paušální sazbou až do výše 15 % způsobilých přímých nákladů na zaměstnance, aniž by se od členského státu požadovalo provedení výpočtu ke stanovení použitelné sazby;</p>	<p>27. Článek 68 se nahrazuje tímto:</p> <p>„Článek 68</p> <p>Paušální financování nepřímých nákladů týkajících se grantů a vratné pomoci</p> <p>Pokud provádění operace vede ke vzniku nepřímých nákladů, lze tyto náklady vypočítat prostřednictvím jedné z následujících paušálních sazeb:</p> <p>a) paušální sazbou až do výše 25 % způsobilých přímých nákladů za předpokladu, že se tato sazba vypočte na základě přiměřené, spravedlivé a ověřitelné metody výpočtu nebo metody, která se v rámci režimů pro granty financované výhradně členským státem uplatňuje na obdobný druh operace a příjemce;</p> <p>b) paušální sazbou až do výše 15 % způsobilých přímých nákladů na zaměstnance, aniž by se od členského státu požadovalo provedení výpočtu ke stanovení použitelné sazby;</p>

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
<p>c) paušální sazbou způsobilých přímých nákladů na základě stávajících metod a odpovídajících sazeb platných v rámci politik Unie pro obdobný druh operace a příjemce.</p> <p>Komisi je svěřena pravomoc přijímat akty v přenesené pravomoci v souladu s článkem 149, pokud jde o definici paušální sazby a související metody uvedené v prvním pododstavci písm. c) tohoto odstavce.“;</p>	<p>c) paušální sazbou způsobilých přímých nákladů na základě stávajících metod a odpovídajících sazeb platných v rámci politik Unie pro obdobný druh operace a příjemce.</p> <p>Komisi je svěřena pravomoc přijímat akty v přenesené pravomoci v souladu s článkem 149, kteřé doplní definici paušální sazby a související metody uvedené v prvním pododstavci písm. c) tohoto odstavce.“;</p>

Odůvodnění

Akty v přenesené pravomoci nesmí ohrozit právní jistotu.

Pozměňovací návrh 13

Článek 265

Změnit odstavec 28

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
<p>28. vkládají se nové články 68a a 68b, které znějí: (...)</p> <p>1. Přímé náklady na zaměstnance v rámci operace lze vypočítat paušálně až do výše 20 % jiných přímých nákladů, než jsou náklady na zaměstnance v rámci uvedené operace.</p>	<p>28. vkládají se nové články 68a a 68b, které znějí: (...)</p> <p>1. Přímé náklady na zaměstnance v rámci operace lze vypočítat paušálně až do výše 20 % jiných přímých nákladů, než jsou náklady na zaměstnance v rámci uvedené operace, aniž by se od členského státu požadovalo provedení výpočtu ke stanovení použitelné sazby.</p>

Odůvodnění

To je skutečné zjednodušení, které poskytuje právní jistotu.

Pozměňovací návrh 14

Článek 265

Změnit odstavec 52

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
<p>Článek 127 se mění takto:</p> <p>a) v odst. 1 třetím pododstavci se odkaz na „čl. 59 odst. 5 druhý pododstavec finančního nařízení“ nahrazuje slovy „čl. 62 odst. 5 druhého pododstavce finančního nařízení“;</p>	<p>Článek 127 se mění takto:</p> <p>a) v odst. 1 třetím pododstavci se odkaz na „čl. 59 odst. 5 druhý pododstavec finančního nařízení“ nahrazuje slovy „čl. 62 odst. 5 druhého pododstavce finančního nařízení“;</p> <p>(aa) do odstavce 1 se vkládá text, který zní:</p> <p>Měla by být dodržována zásada proporcionality tím, že počet auditů bude minimální;</p>

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
b) v odst. 5 písm. a) se odkaz na „čl. 59 odst. 5 druhý pododstavec finančního nařízení“ nahrazuje slovy „čl. 62 odst. 5 druhým pododstavcem finančního nařízení“.	b) v odst. 5 písm. a) se odkaz na „čl. 59 odst. 5 druhý pododstavec finančního nařízení“ nahrazuje slovy „čl. 62 odst. 5 druhým pododstavcem finančního nařízení“; c) <i>odstavec 7 se zrušuje.</i>

Odůvodnění

Počet auditů by měl být omezen na minimum nutné ke splnění požadavků na omezení kontrolní zátěže.

Pozměňovací návrh 15

Článek 265

Vložit nový odstavec za odstavec 57

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
	<i>V čl. 142 odst. 1 písm. b) se doplňuje nový text, který zní: „a přesahuje 5 % celkové částky způsobilých nákladů uvedených v žádosti o platbu“.</i>

Odůvodnění

Na tuto skutečnost bylo poukázáno na schůzi zainteresovaných stran a zpravodaj obdržel rovněž k této otázce písemné připomínky zainteresovaných stran od CPMR, LGA a Nové Akvitánie. Ustanovení týkající se pozastavení plateb by měla připouštět větší flexibilitu.

Pozměňovací návrh 16

Článek 265

Změnit odstavec 60

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
V článku 152 se doplňuje nový odstavec 4, který zní: „Je-li výzva k podávání návrhů zahájena před vstupem nařízení XXX/YYYY, kterým se mění toto nařízení, v platnost, řídicí orgán (nebo monitorovací výbor v případě programů v rámci cíle Evropská územní spolupráce) může rozhodnout, že se povinnost stanovená v čl. 67 odst. 2a neuplatňuje po dobu nejvýše šesti měsíců od data vstupu nařízení XXX/YYYY v platnost. Pokud je doklad, který stanoví podmínky podpory, poskytnut příjemci ve lhůtě šesti měsíců počínaje datem vstupu nařízení XXX/YYYY v platnost, může řídicí orgán rozhodnout o neuplatňování těchto pozměněných ustanovení.“	V článku 152 se doplňuje nový odstavec 4, který zní: „Je-li výzva k podávání návrhů zahájena před vstupem nařízení XXX/YYYY, kterým se mění toto nařízení, v platnost, řídicí orgán (nebo monitorovací výbor v případě programů v rámci cíle Evropská územní spolupráce) může rozhodnout, že se povinnost stanovená v čl. 67 odst. 2a neuplatňuje. Pokud je doklad, který stanoví podmínky podpory, poskytnut příjemci ve lhůtě šesti měsíců počínaje datem vstupu nařízení XXX/YYYY v platnost, může řídicí orgán rozhodnout o neuplatňování těchto pozměněných ustanovení.“

Odůvodnění

Toto prodloužení přechodného období pro zavedení nových paušálních sazeb by řídicím orgánům umožnilo lépe se připravit (zejména pokud jde o analýzu údajů) v bezpečnějším právním prostředí.

Pozměňovací návrh 17

Článek 267

Vložit nový odstavec za odstavec 3

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
	<p>V čl. 11 odst. 1 nařízení (EU) č. 1305/2013 se písmeno a) nahrazuje tímto:</p> <p>Změna programů rozvoje venkova</p> <p>Žádosti členských států o změnu programů se schvalují podle těchto postupů:</p> <p>„a) Komise prostřednictvím prováděcích aktů rozhodne o žádostech o změnu programů, které se týkají zvýšení míry příspěvku z EZFRV u jednoho či více opatření.“</p>

Odůvodnění

Hlavním cílem návrhu je zjednodušit správu fondů a zaručit určitou míru flexibility. Návrh Komise však zpřísňuje správní a administrativní pravidla pro místní a regionální orgány. Proto je třeba text doplnit

Pozměňovací návrh 18

Článek 267

Odstavec 7

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
<p>Článek 36 se mění takto:</p> <p>a) odstavec 1 se mění takto:</p> <p>i) písmeno c) se nahrazuje tímto:</p> <p>„c) nástroj ke stabilizaci příjmu ve formě finančních příspěvků do vzájemných fondů k poskytování kompenzací zemědělcům ve všech odvětvích v důsledku výrazného poklesu jejich příjmů.“;</p> <p>ii) doplňuje se nové písmeno d), které zní:</p> <p>„d) nástroj ke stabilizaci příjmu ve formě finančních příspěvků do vzájemných fondů k poskytování kompenzací zemědělcům v konkrétním odvětví v důsledku výrazného poklesu jejich příjmů.“;</p>	<p>Článek 36 se mění takto:</p> <p>a) odstavec 1 se mění takto:</p> <p>i) doplňuje se nové písmeno d), které zní:</p> <p>„d) nástroj ke stabilizaci příjmu ve formě finančních příspěvků do vzájemných fondů k poskytování kompenzací zemědělcům v konkrétním odvětví v důsledku výrazného poklesu jejich příjmů.“;</p>

Odůvodnění

Upřednostňovat využívání nástrojů řízení rizik, zejména záruk, spíše posiluje záruční systém, než aby bylo přínosné pro zemědělce. Posílení těchto nástrojů by mohlo snížit finanční prostředky určené na rozvoj venkova, které jsou nezbytné pro soudržnost venkovských oblastí.

Pozměňovací návrh 19

Článek 267

Vložit nový odstavec za odstavec 7

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
	Článek 37 nařízení (EU) č. 1305/2013 se zrušuje.

Odůvodnění

Hrozí, že by pojistné nástroje by pohltily veškeré dostupné finanční prostředky určené na rozvoj venkova. Tyto nástroje nejsou dostatečnými nástroji řízení k tomu, aby umožnily zachování příjmů zemědělců. USA od tohoto postupu ustupují.

Pozměňovací návrh 20

Článek 269

Odstavec 2

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
„8. Členské státy mohou rozhodnout, že ustanovení tohoto článku nebudou od roku 2018 uplatňovat. Toto rozhodnutí oznámí Komisi do 1. srpna 2017.“	

Odůvodnění

Cílem tohoto pozměňovacího návrhu je zajistit, aby byly finanční prostředky SZP i nadále určeny pro aktivní zemědělce jakožto jediné způsobilé příjemce přímých plateb, což zároveň zabrání roztržiténosti finančních zdrojů.

Pozměňovací návrh 21

Článek 269

Vložit nový odstavec za odstavec 3

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
	<p>Čl. 44 odst. 1 nařízení (EU) č. 1307/2013 se mění takto:</p> <p>Diverzifikace plodin</p> <p>1. Pokud orná půda zemědělce zahrnuje plochu mezi 10 a 30 hektary a po významnou část roku nebo během střídání plodin není zcela oseta plodinami pěstovanými ve vodě, musejí na ní být pěstovány alespoň tři různé plodiny. Hlavní plodina se nesmí pěstovat na více než 50 % plochy této orné půdy.</p> <p>Ke střídání plodin lze díky jeho pozitivnímu vlivu na úrodnost půdy a na produktivitu použít směsi jetele a dvouleté trávy nebo jiné formy meziplodin a podsetby.</p>

Odůvodnění

Kromě zjednodušení je třeba učinit první krok k reformě SZP. Střídání plodin je součástí tohoto prvního kroku. [nařízení (EU) č. 1307/2013]

Pozměňovací návrh 22

Článek 270

Vložit nový odstavec za odstavec 3

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
	<p>3d. V článku 152 se vkládá nový odstavec, který zní:</p> <p>„1a. Bez ohledu na použití čl. 101 odst. 1 SFEU může organizace producentů, která je uznána podle odstavce 1 tohoto článku, naplánovat výrobu zemědělských produktů, umístit je na trh a jednat o smlouvách na dodávku těchto produktů jménem svých členů, pokud jde o veškerou celkovou produkci nebo její část.“</p>

Odůvodnění

Cílem tohoto pozměňovacího návrhu je soustředit odchylky jednotné společné organizace trhů od uplatňování právních předpisů v oblasti hospodářské soutěže do článku 152, v souladu s doporučením 157a zprávy pracovní skupiny pro zemědělské trhy a bodem 8 stanoviska výboru AGRI k výroční zprávě o evropské politice v oblasti hospodářské soutěže.

Pozměňovací návrh 23

Článek 270

Vložit nový odstavec za odstavec 3

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
	<p>3 k. V nařízení (EU) č. 1308/2013 se vkládá nový článek, který zní:</p> <p>„Článek 152b</p> <p>Sdílení hodnot</p> <p>Aniž je dotčen článek 125 týkající se odvětví cukru, mohou se producenti zemědělských produktů v jednom z konkrétních odvětví uvedených v čl. 1 odst. 2 prostřednictvím svých organizací a podniky, které obchodují s těmito produkty nebo je zpracovávají, dohodnout na doložkách o sdílení hodnot, včetně tržních bonusů a ztrát, jež určí, jak bude mezi nimi rozdělen vývoj příslušných tržních cen nebo jiných trhů s komoditami.“</p>

Odůvodnění

Cílem tohoto pozměňovacího návrhu je umožnit producentům zemědělských produktů, aby se prostřednictvím svých organizací dohodli s podniky, které obchodují s jejich produkty nebo je zpracovávají, na doložkách o rozdělení hodnoty podle modelu odvětví cukru.

Pozměňovací návrh 24

Článek 270

Vložit nový odstavec za odstavec 3

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
	<p>3 z. V hlavě II nařízení (EU) č. 1308/2013 se vkládá nová kapitola, která zní:</p> <p>„KAPITOLA IIIa</p> <p>Vztahy v rámci dodavatelského řetězce</p> <p>Článek 175a</p> <p>Nekalé obchodní praktiky</p> <p>Do 30. června 2018 Evropská komise předloží Evropskému parlamentu a Radě legislativní návrh rámce na úrovni Unie za účelem boje proti praktikám, které se hrubě odchyľují od řádné obchodní praxe a jsou v rozporu s dobrou vírou a spravedlivým zacházením při transakcích mezi zemědělci, včetně jejich organizací a zpracovatelských malých a středních podniků, a jejich obchodními partnery v navazujících částech dodavatelského řetězce.“</p>

Odůvodnění

Evropské komisi by se tím ukládala povinnost přijmout do poloviny roku 2018 evropský legislativní rámec za účelem boje proti nekalým obchodním praktikám, a to v souladu se stanoviskem Evropského parlamentu ze dne 12. prosince 2016 a s doporučením č. 113 zprávy pracovní skupiny pro zemědělské trhy.

Pozměňovací návrh 25

Článek 270

Vložit nový odstavec za odstavec 4

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
	<p>4c. V čl. 219 odst. 1 se čtvrtý pododstavec nahrazuje tímto:</p> <p>„Tato opatření mohou v rozsahu nezbytném a na dobu nezbytnou k vyřešení případu narušení trhu či hrozby narušení trhu rozšířit nebo změnit oblast působnosti, dobu trvání nebo jiné aspekty dalších opatření stanovených tímto nařízením nebo stanovit vývozní náhrady, zcela či částečně pozastavit dovozní cla, a to dle potřeby i na určitá množství nebo období, nebo navrhnout jakákoli vhodná opatření v oblasti řízení dodávek.“</p>

Odůvodnění

V zájmu posílení účinnosti článku 219 by Komisi měla být dána možnost využít všechny prostředky, které má k dispozici podle nařízení (EU) č. 1308/2013, ale také jakákoli jiná vhodná opatření v oblasti řízení dodávek.

II. POLITICKÁ DOPORUČENÍ

EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ (VR),

1. upozorňuje na to, že finanční nařízení stanoví zásady a postupy, které upravují plnění všech oblastí rozpočtu EU a kontrolu finančních prostředků a programů EU. Návrh proto zahrnuje všechny druhy výdajů EU, počínaje nástroji kombinujícími zdroje financování, jako je Evropský fond pro strategické investice (EFSl), po sdílenou správu, jako jsou evropské strukturální a investiční fondy (ESI fondy), a centrálně spravované programy EU, jako je Horizont 2020. Finanční nařízení EU se vztahuje také na správní náklady orgánů EU a jeho uplatňováním je – jakožto instituce EU – vázán i VR;
2. doporučuje, aby se vzhledem k takto rozsáhlému přezkumu, kdy se musí změnit 15 legislativních aktů, provedlo nejdříve posouzení dopadů, než bude předložen návrh. Při tomto posouzení dopadů by se měl vzít v úvahu územní rozměr a dopad učiněných návrhů. Za současné situace je obtížné posoudit důsledky návrhu pro místní a regionální orgány a jeho soulad se zásadou proporcionality. Kromě toho má VR pochybnosti o názoru Evropské komise, že tento legislativní návrh spadá do výlučné pravomoci Unie, protože návrhy odvětvových legislativních aktů přesahují pouhé uvedení textu do souladu s novými finančními pravidly pro rozpočet Unie;
3. zdůrazňuje, že místní a regionální orgány opakovaně požadovaly jednodušší a flexibilnější pravidla, aby se urychlilo čerpání finančních prostředků EU a zjednodušil se každodenní operační provoz pro příjemce (zejména pro malé a střední podniky) i pro správní orgány;
4. vítá, že díky dobré spolupráci mezi VR a Evropskou komisí byla do legislativního návrhu zapracována řada zjednodušujících návrhů, které byly vypracovány během společných workshopů pořádaných společně s předsednictvím Rady na téma zjednodušení politiky soudržnosti. Jedná se například o přechod Komise na přístup k platbám více založený na výkonnosti;
5. vítá rozšíření možnosti uplatňovat zjednodušené náklady, upozorňuje však na to, že určité aspekty by bylo možné zlepšit. Doporučuje rozšířit možnost uplatňovat zjednodušené náklady na projekty související se službami obecného hospodářského zájmu (SOHZ) i na projekty, které podléhají pravidlům státní podpory. Kromě toho by používání standardních stupnic nemělo podléhat předchozímu schválení Evropskou komisí nebo by mělo být přinejmenším omezeno tak, aby řídicí orgány mohly významným způsobem zjednodušit správní postupy;
6. konstatuje, že navrhovaná opatření ke zjednodušení auditů by měla vést k významnému zjednodušení ve všech oblastech politiky EU, v nichž má EU výdaje. Pokud jde o snížení počtu auditů, chyb a administrativní zátěže a zlepšení image, použití a zacílení výsledků, lze ve finančním nařízení díky návrhům ohledně sestavování rozpočtu podle výkonnosti dosáhnout v kombinaci se zjednodušením a křížovým spoléháním se na audit (jediný audit) značného pokroku. Cílem opatření týkajících se křížového spoléhání se na audit je podporovat pokud možno spoléhání se na jediný audit, pokud je audit spolehlivý podle mezinárodně uznávaných auditorských standardů;
7. lituje, že do legislativního návrhu nebyly zapracovány všechny návrhy na zjednodušení auditu. Nepřiměřené požadavky na audit jsou spojeny se značným rizikem pro orgány regionální samosprávy i pro malé a střední podniky. Proto panuje obecný názor, že podpora z ESI fondů se jednoduše nevyplatí. Další zjednodušení by mělo zmírnit zátěž pro příjemce. V tomto ohledu je třeba zohlednit návrh na křížové spoléhání se auditními orgány v souvislosti s řídicími kontrolami správních orgánů a zavést první úroveň kontroly namísto navrácení příjemci;
8. doporučuje zjednodušení a větší transparentnost, pokud jde o požadavky týkající se auditu. Konkrétně doporučuje zkrátit dobu uchovávání digitálních údajů, neboť náklady na jejich ukládání mohou být stejně vysoké jako stávající náklady na fyzickou archivaci;
9. doporučuje zavést možnost individuálně uzpůsobené strategie auditu operačního programu vycházející z metod a zásad, kterými se auditní orgány v členských státech musí řídit, jako jsou zásady proporcionality, a odměňující dobré výsledky předcházejících auditů a použití metod vnitrostátních auditů;

10. vítá návrh uvedený ve finančním nařízení a spočívající v tom, že financování by nemělo souviset s náklady příslušných operací, nýbrž být založeno na splnění podmínek týkajících se dosažení pokroku při provádění nebo plnění cílů programů. Doporučuje podporovat větší využívání sestavování rozpočtu podle výkonnosti;

11. je potěšen tím, že je v legislativním návrhu zohledněn jeho požadavek, aby vnitrostátním/regionálním veřejným finančním institucím poskytujícím finanční prostředky na rozvoj mohly být přímo zadávány zakázky, pokud tyto instituce při uplatňování finančních nástrojů jednají jako finanční zprostředkovatelé;

12. vítá navrhované zjednodušení společných akčních plánů, avšak konstatuje, že tyto plány se zatím téměř vůbec nevyužívaly, neboť se řídicí orgány obávaly, že auditori by pravidla o společných akčních plánech vykládali jinak a ukládali by finanční opravy. Využívání společných akčních plánů navíc vyžaduje další úroveň správy. Proto doporučuje prozkoumat zkušenosti s využíváním společných akčních plánů a vyhodnotit prováděcí mechanismy. Dále požaduje informace o tom, jaké konkrétní kroky podnikla Evropská komise k řešení chybějící důvěry a přetrvávající nejistoty. Žádá Evropskou komisi, aby předložila vzorový společný akční plán, k němuž by si měla vyžádat postoj Evropského účetního dvora. Naléhavě doporučuje, aby již ve stávajícím období bylo ve všech členských státech spuštěno určité množství pilotních společných akčních plánů, neboť by to umožnilo jejich testování před rozsáhlým využitím v období po roce 2020;

13. vítá, že návrhy zlepšit kombinování ESI fondů a fondu EFSI (čl. 38 odst. 1 písm. c) a čl. 39 písm. a) nařízení o společných ustanoveních o ESI fondech), zejména co se týče finančních nástrojů, se zdají být v podstatě velmi pozitivní a podle všeho reagují na požadavky Výboru regionů ohledně větších synergických účinků mezi ESI fondy a fondem EFSI. Stále však ještě přetrvávají pochybnosti ohledně přidané hodnoty existence dvou prováděcích mechanismů pro revolvingové fondy, které lze provádět prostřednictvím EFSI i ESI fondů. Administrativní zátěži plynoucí z existence dvou prováděcích mechanismů lze zamezit prostřednictvím předběžného posouzení kombinovaného využívání ESI fondů a EFSI, a to případ od případu. VR upozorňuje také na skutečnost, že v porovnání s ESI fondy je provádění EFSI – včetně souvisejících podmínek – jednodušší. Odlišný status přímo řízených fondů EU, jako jsou EFSI a program Horizont 2020, a společně řízených ESI fondů, pokud jde o veřejnou podporu, zvyšuje administrativní zátěž a brání součinnosti mezi jednotlivými nástroji;

14. vyjadřuje politování nad tím, že legislativní návrh umožňuje přesunout zdroje určené na politiku soudržnosti do jiných centrálně řízených programů či zvýšit schopnost Evropského fondu pro strategické investice (EFSI) nést riziko. Z místního a regionálního hlediska se to jeví problematické, vzhledem k tomu, že žádost o provedení takového převodu musí členský stát podat bez výslovné povinnosti konzultovat místní a regionální orgány. Proto místní a regionální orgány tento návrh v podobě, v jaké je nyní předložen, odmítají, a proto také VR navrhuje, aby Komise převod prostředků ověřila a schválila pouze v případě, že žádost byla předložena z podnětu nebo se souhlasem řídicího orgánu nebo dotčených místních a regionálních orgánů. Místní a regionální orgány by měly být s to takovou žádost předložit;

15. doporučuje, aby legislativní návrhy rovněž umožňovaly přesouvat zdroje z centrálně řízených programů a z EFSI do politiky soudržnosti. Tyto aspekty se řeší v pozměňovacím návrhu 1;

16. zdůrazňuje, že složitost je často důsledkem aktů v přenesené pravomoci a prováděcích aktů, ale také pokynů Komise. Značný počet dodatečných povinností a aspektů spojených se správou, auditem a dohledem je totiž důsledkem těchto sekundárních předpisů. Bylo by žádoucí tyto předpisy zjednodušit;

17. připomíná, že nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 480/2014 ze dne 3. března 2014 v čl. 27 odst. 2 zavádí zpětnou účinnost předpisu při kontrolách a auditech operací, což vede k nepříjemné právní nejistotě pro příjemce. Tato zásada zpětné účinnosti by měla být zrušena, ledaže by platné předpisy byly pro příjemce výhodnější;

NÁVRHY NA ZJEDNODUŠENÍ V PROGRAMOVÉM OBDOBÍ PO ROCE 2020

18. požaduje, aby se pokračovalo ve zjednodušování politiky soudržnosti na základě návrhů pro programové období po roce 2020. V tomto ohledu by se měly prioritně řešit následující otázky:

— vytvořit rovné podmínky pro různé finanční nástroje EU vypracováním společných definic, které umožní srovnat výsledky a kombinovat fondy;

- prozkoumat možné využití předběžných podmínek v rámci politiky soudržnosti (článek 19 nařízení o společných ustanoveních) k dalšímu zjednodušení;
 - přehodnotit víceúrovňový přístup v programech sdíleného plnění. Bylo by efektivnější jednat buď s regionálními/místními orgány nebo s celostátními orgány, v závislosti na tom, jaký má program zeměpisnou působnost;
 - v zájmu zvýšení transparentnosti a omezení složitosti předpisů uplatňovat na jednotlivé ESI fondy stejná pravidla. To lze učinit prostřednictvím zřízení jednoho správního místa pro podávání žádostí příjemců prostředků z ESI fondů s cílem umožnit snadný a rovný přístup;
 - omezit podmínky na tento obecný jeden soubor pravidel. Finanční pravidla by neměla umožňovat doplňující podmínky pro zvláštní pravidla auditů pro jednotlivé fondy ani pro způsobilost nákladů pro konkrétní fondy a programy. Předpisy pro konkrétní fondy by se měly omezovat na pravidla upravující obsah programu a podávání zpráv. Toto předcházení gold-platingu by mělo platit i pro všechny partnery, kteří se účastní programů sdíleného plnění;
 - omezit obsah výroční zprávy o provádění na poskytnutí hlavních informací o provádění programu, aniž by byla na řídicí orgány uvalována další zbytečná zátěž;
 - zrušit byrokratické postupy, které mají pouze omezenou přidanou hodnotu a které se uplatňují zcela odlišně, jako např. postup pro určení orgánů (článek 124 nařízení o společných ustanoveních);
 - vyvinout diferencované systémy pro audit a podávání zpráv na základě dohod o důvěře mezi EU a vnitrostátními auditními a řídicími orgány;
 - v zájmu zamezení zátěži související s kontrolami by článek o funkcích auditního orgánu (článek 127 nařízení o společných ustanoveních) měl být doplněn takto: „Tato strategie auditu se předem objasní řídicímu orgánu a posoudí ji Komise, aby byla zachována zásada proporcionality a zohledněna rizika konkrétního operačního programu.“;
 - jako příklad použít předběžné posouzení a postup pro určení orgánů, které platily v minulém programovém období 2007–2013 a v jejichž rámci Komise kontrolovala a potvrzovala veškeré systémy zavedené řídicími orgány, aby bylo zaručeno rychlejší poskytnutí finančních prostředků na začátku programového období;
 - ustanovení upravující pozastavení plateb (článek 142 nařízení o společných ustanoveních) by měla umožňovat větší flexibilitu;
 - stanovit rozlišování mezi podvodnými chybami a neúmyslnými chybami;
 - vybudovat větší důvěru mezi subjekty sdílené správy ESI fondů a Evropskou komisí;
 - nařízení (EU) č. 480/2014 v článku 28 odkazuje na přijatelnou míru chybovosti ve výši 2 %. Zkušenosti ukazují, že tato míra neodpovídá podmínkám projektů uskutečňovaných v rámci politiky soudržnosti. Mezinárodní auditorské standardy nestanoví žádnou číselnou normu, a proto by mělo být možné tuto prahovou hodnotu zvýšit na 5 %;
19. zdůrazňuje, že legislativní návrh „finančních pravidel pro souhrnný rozpočet Unie“ a odpovídající odvětvová pravidla obsažená v 15 legislativních aktech se týkají všech komisí VR, jež byly konzultovány během přípravné fáze tohoto stanoviska. Na koncipování tohoto stanoviska se podílela i pracovní skupina komise COTER pro rozpočet EU.

V Bruselu dne 11. května 2017.

předseda
Evropského výboru regionů
Markku MARKKULA

ISSN 1977-0863 (elektronické vydání)
ISSN 1725-5163 (papírové vydání)

Úřad pro publikace Evropské unie
2985 Lucemburk
LUXEMBURSKO

CS